Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0001-2

Ec. 85.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0002-7

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0003-3

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0004-8
DFG

THEOGNIDIS, PYTHAGORÆ, Phocylidis, Tyrtæi, SOLONIS, ET ALIORVM POEMATA GRÆCA.

ITEM:

HOMERI PVGNA RANARVM ET MVRIVM, SINGVLA, VT LEctor eruditus, & candidus fatebitur, accuratè, & perſpicuè reddita carmine Latino

A

M. HIERONYMO OSIO Turingo P. L.

ADDITA EST VITA PLINII SECVNDI AB EODEM DEſcripta carmine Elegiaco.

VITEBERGAE EXCVDEbat Laurentius Schuenck.
1562.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0005-4

KOEN.PR.FR.
UNIVERS.
ZU HALLE

ILLVSTRISSIMO, ET CHRISTIANISSIMO PRINCIPI, AC DOMINO, DOMINO ALberto Seniori, Marchioni Brandeburgensi, Prussiæ, Stetini, Pomeraniæ, Cassubiorum, ac Vandalorum Duci, Burggrauio Noribergensi, Rugięq; Principi &c. Domino, ac Principi suo clementissimo.

S. P. D.

AVt celebrare Deum, aut facundi condere uates
Clara ducum bello, pacéue gesta solent.
Ne qua suam historijs adimant obliuia uitam,
Sintúe parum seræ posteritatis opus.
Aut figmenta docent, ueri quibus insit imago,
Ingeniosa suum fabula pondus habet.
Aut præcepta, regi mores quibus utile, tradunt,
Quæ pius in promptu semper habere labor.
Tale Theognis habet (Siculæ quem gentis alumnum
Esse ferunt) dignum sæpe poëma legi.
Vrbem Cecropijs uicinam prodit Athenis
Huic Megaram patriæ fama dedisse locum.
Qui præcepta bonis de moribus aurea tradit,
Doctrinæ unde peti uel genus omne potest.
Publica uita règi quibus, & priuata requirit,
Hic morum speculum creditur esse liber.
Ethnica nam scriptis cœleste docentibus illam
Dogma carens gens est talibus usa libris.

Qui, quæ poßit agi ſine crimine uita, docerent,
Virtutem uicij ne uiolaret amor.
Præſtantes quos doctrinæ ratione tenebant,
Hos uitæ normam poſcere moris erat.
Qui, quas de morum tradunt moderamine, leges
Indice naturæ iure docere ſolent.
Et cùm præcipuè ſint dicta rotunda Poëtis,
De re ſæpe loqui quæ grauiore ſolent:
Illos artifices morum rata iure uetuſtas,
Horum non minimi fecit ubiq; libros.
Qua tulit ars magnas tribuente Poëtica laudes,
Huius & in precio nobile nomen erat.
Dux Troiana petens Agamemnon regna poëtam
Cuſtodem domui deſtinat eſſe ſuæ.
Eſſe putans dignum, cui, dum foris arma gerebat
Ipſe, ſuæ ius Rex traderet omne domus.
Maius Alexandro quid priſca tuebitur ætas
Rege, prior famæ gloria quemúe uehet?
Mœonidæ quantos tamen ipſe dicârit honores
Vati, fama fide digna profeſſa docet.
Qui data cùm ſinerent ceſſantibus ocia bellis,
Illius in manibus lector habebat opus.
Quin capiti codex puluini præbuit uſum
Nocte uiri, curæ tàm liber ille fuit.
O dignum domino terrarum principe Vatem,
Hic erat ingenio ſummus, at ille Ducum.
Contulit urbs etiam cui tantas Attica laudes,
Eximium tanti fecit & huius opus:

Quolibet ipſa legi totum curaret ut anno
 Ciuibus, ut peterent hinc documenta, ſuis.
Sic habitum ſcriptis Aſcræi uatis honorem
 Diſcimus à priſci temporis eſſe uiris.
Pauſanias Helicone ſibi hæc in monte recenſet,
 Plumbo inſculpta ſuis uiſa fuiſſe notis.
Hunc, pueri diſcunt uelut hac ætate precandi
 Formas, autorem diſcere moris erat.
Fama Syracuſis ſic quem regnaſſe fatetur,
 Simoniden Hieron fertur amaſſe ſuum.
Et tumido ſermone grauem Rex Æſchylon idem.
 Hi duo deliciæ principis huius erant.
Polycrates Teium dilexerat Anacreontem,
 Qui Lyrico Veneris carmine luſit opus.
Rex uſum Archelaus Macedo grauiore cothurno
 Eurypidem ſecum uiuere paſſus erat.
Sic Ptolomæi etiam Philadelphi Regis honorem
 Callimacho uati gratia magna dedit.
Antigono Macedûm Regi teſtatur Aratum
 Ante alios carum fama fuiſſe uiros.
Cæſaris Auguſti clementia quanta Mâronem
 Fouerit, autores qui meminére, docent.
Illa Ducum eximios, Regumq́; fuiſſe Poëtas
 Curæ exempla, uelis ne dubitare, probant.
At nunc penè ſuos deſiderat orba patronos
 Aõnidum, & digno turba fauore caret.
Rarus adeſt princeps hoc Muſis largiter æuo,
 Qui facit hoc uni forte ſecundus erit.

Tu quorum numero Dux illustrißime quadras,
Quo Borußiades principe regna gerunt.
Alter habere potest si Mecœnatis honorem,
Mille uiris is tu testibus alter eris.
Ad te confugiunt hoc sacri tempore uates,
Teq́; patrocinij sæpe precantur opem.
Quam rigido uultu non his præstare recusas,
Gratia fautorem te quibus ampla probat.
Quæ tua desertas uulgò clementia Musas
Excipit, auxilij tu quibus autor ades?
Illius hæ memores meriti præstare laborant
Omne tibi officij conuenientis opus.
Se tibi perpetuos debere fatentur honores,
Quos celebrata mori carmine fama uetat.
Quas generosa Ducum uirtus acquirit agendo,
Fortiter hæ laudes concelebrare solent,
Et seruare, labor rerum ne deleat æuo,
Hæ ne dente queant huius edace teri.
Vindicat à lethi discrimine gloria famam,
Quam memori hæ donant posteritate Deæ.
Sic Alberte tuis uirtutibus inclyte Princeps,
Materiæ Musis causa frequentis eris.
Dignus es ornari uiuacis honore perenni
Carminis, Andinum cernere quale licet.
Nam quàm lata patet cultis Germania terris,
Fama tuæ titulos laudis ubiq; refert.
Quin Europa suas ingens quâ terminat oras,
Hâc celebrem uirtus te tua nota facit.

Quam loquor hanc ueram ſuffragia publica dicent
Rem famæ memori uoce fatentis idem.
Hanc etiam laudem quin non ſine teſte merêris,
Quòd pietate parem uix reperire licet.
Te tutore Dei tranquillam Eccleſia ſedem
Incolit, à nullo quam ſinis hoſte premi.
Regis ut Iſaidæ labor, aut hoc patre creati
Profuit imperij rebus, opemq; tulit.
Aut ut Ioſaphatæ, patrem cui diſcimus Aſam
Eſſe, pij uirtus plena laboris erat.
Aut ſua Ioſian ut non ingloria Regem
Sunt pietate grauem geſta profeſſa uirum:
Tale tibi ſtudium Dux inclyte laude iuuandi
Omne pium ueræ relligionis opus.
Viginti atq; nouem imperij qui rexit Iudam
Annos, Ezechiæ mens pia qualis erat.
Qui ſimulacra Deûm, quæ fecerat impius Achas,
Suſtulit, haud aliquem paſſus habere locum.
Et uerum inſtaurare Deo conatus honorem
Omne, quod hunc nôrat lædere, dempſit opus.
Quiq; prophanabant diuini oracula uerbi,
Non ritus aliquam uim retinere tulit.
Hinc licet inſignes uario diſcrimine caſus
Senſerit, ille tamen tam graue uicit onus.
Nec tutante Deo dempſere pericula uitam
Tanta uiro, uincit, cui Deus addit opem.
Hunc inquam qualem rerum monumenta ſuarum
Pingunt, atq; pijs moribus ille fuit:

Te talem non esse negant exempla tuarum
Virtutum, eximiæ seu pietatis honos.
Non modo magna Ducum es tu fama, iubarq́; piorum,
Quorum cui cedas hac uice, nullus erit:
Verum etiam belli quos ribus idonea uirtus
Egregios probat, his te tuus addit honos.
Marchiadum esse Ducum quæ nescia terra, uel horum
Quis non mirari fortia facta potest?
Quorum res gestas si cui celebrare uoluntas
Esset, erat quanti tale laboris opus?
Nam ne de reliquis, quibus hac illustris origo
Stirpe, breui uidear dicere uoce uiris:
(Quorum facta canent, & tollent laude minores,
Semina dum qua nouæ posteritatis erunt)
Inclyte Dux tecum Albertum quem nomine dicunt,
Marchio quàm magnæ præmia laudis habet?
Teutonicum uirtus dici quem fecit Achillem,
Hunc similem cui sunt facta professa uirum.
Quòd si nomen idem nunc tertius ambiat heros,
Hic Alberte tibi iure dicandus honos.
Tertius esse potes, diciq́; mereris Achilles,
Prælia pro Christi fortia laude geris.
Non modo cuius amas membrum ipse fidele uocari,
Sed tegis, huic nosti quem placuisse, gregem.
Quoq; cupit pasci cœlesti Ecclesia uictu,
Præberi populis hunc facis ipse tuis.
Quiq́; cibum cupidis hunc fido pectore promant
Mentibus, hos sumptu diuite largus alis.

Nec modo cœlestem doctrinam crescere curas,
Corrumpiq́; dolo deteriore uetas.
Dulcia sed præbes doctis etiam ocia Musis,
Participes tecum quas ditionis habes.
Et quas sede pari non dedignare morari,
Regius hanc illis Mons aperire potest.
Incola Dedaleam qua uoce Borußius urbem
Nuncupat, hic patriæ quam caput esse tenet.
Hîc fundata tuo doctos Academia sumptu
Iactat,& extollit laude superba uiros.
Qualis es ante alios præstans uirtute Ioannes
Aurifaber,claris ingeniјq́; bonis.
Te doctore Deum profitens Ecclesia uerum,
Te doctore sacer gaudet Apollo coli.
Non à præcipuo cognomen inane metallo
Est tibi,uox auri nuncupat apta fabrum.
Quas paris ingenij sollertis acumine laudes,
Aureus has claras splendor ubiq; facit.
Sæpe uirum qualem sua nominis omina pingunt,
Vita sequens talem moribus esse probat.
Aurea naturæ præstans tibi dona ministrat
Impetus , ingenij quæ uigor aucta trahit.
Vnde datas certum quos est diuinitus artes
Esse , Mathematicas mente sagace tenes.
Linguarumq́; trium,quibus edita sacra leguntur
Scripta,graui excellens cognitione uir es.
Ad bona uirtutes accedunt talia magnæ,
Eximias certis quas profitere notis.

Hac tibi collegam ſeſe in ſtatione fidelem,
Voïtus haud minimo Doctor honore probat.
Nominis ille refert Ießiden uoce Dauidem,
Illa quid arcanæ res rationis habet.
Huius ut aſſeruit cœleſtes æmula cultus,
Sic Voïti pietas prompta docere Deum eſt.
Hoc erat ingenuis ſtudijs cur fata dicarent,
Cùm tener eſſet adhuc flore uirente puer.
Ille uir ut multis euaderet utilis olim,
Vel qualem eſſe dies hunc hodierna probat.
Dum docet & linguas, & pulcras grauiter artes
Ille iuuentutem Brußia clara tuam.
Doctrinæq; ſacræ fontes aperire laborat,
Vnde fluens animæ prouenit una ſalus:
Quanta refert claras animi facundia dotes,
Indicium ingenij ſermo diſertus habet.
Cum lubet Auſonio doctas ſerit ore loquelas,
Grande quibus rerum pondus ineſſe ſolet.
Cùm lubet huic Graijs formare uocabula uerbis,
His animi ſcitè ſenſa referre poteſt.
Cùm lubet ore libros legit Ebræo ipſe loquentes,
Et quid lingua uelit mox peregrina tenet.
Nacta uiros tales Academia iure putatur
Præcipuum ſummæ laudis habere decus.
Pro quo quàm magnas tibi debeat optime grates
Dux Alberte ſat hac conditione patet:
Muneris illa tui decus omne quòd eſſe fatetur,
Huic graue quod pariunt, quos alit ipſa, uiri.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0014-4

Te dignum ergo tuæ uirtutes inclyte Princeps
Heröem famæ laude frequente probant.
Te meritò certant docti celebrare poëtæ,
Qualis ob ingenij dona Sabinus erat.
Principis esse pij famulante minister Apollo
Carmine, quo uiuax fama fit omnis, amat.
Illius effugiunt dum docta poëmata mortem,
Nomen in his celebri uiuet honore tuum.
Non moritura sacri pangunt encomia laudum
Vates, hac famuli sunt ratione Ducum.
Sic licet exiguæ mihi sint in carmine uires,
Res soleo dignas edere sæpe legi.
Et quia nunc usos Graio sermone librorum
Autores Latio fecimus ore loqui.
Alter honore pari Mecœnas digne uocari,
Vile licet, tibi dux tale dicamus opus.
At dare dona licet nequeam te digna patrono,
Esse tamen gratum uelle subinde solet.
Sæpe iuuat facto magis officiosa uoluntas,
Viribus exemptis illa sat esse solet.
Hac ego spe nostri monumenta placere laboris
Posse tibi princeps inclyte laude putem.
Quæ tamen ut Momo poßint censore putari
Vilia, non parui crede laboris opus.
Constiterint quantis mihi uersa poëmata curis,
Iudicet his studijs dedita turba uelim.
Nil moror inuidiæ quo Zoilus ardeat œstro,
Quem bene gesta parum res aliena iuuat.

ELEGIA DEDICATORIA.

Qui laudare suos, alios culpare labores,
  Quæq; geri possunt, carpere cuncta solet.
Rarus Aristarchum nostro fidum inuenit æuo
  Scriptor, ab inuidiæ uix uia tuta dolis.
Ergo quod esse soles alijs clarißime princeps,
  Non etiam Musis esse grauere meis.
Ac uulgata tuo mea nomine scripta sub auras,
  Vse patrocinij iure tuere precor.
His utinam genium uiuacem fata ministrent,
  Et tuus in nostro carmine uiuet honos.
Quòd si pro meritis non respondere ualebo,
  Quo potero semper munere gratus ero.
Iam precor augusto traducas tempora uitam.
  Lætaq; Nestoreos exigat illa dies.
Vtq; diu ualeas, & tecum Ecclesia Christi,
  Et Musæ, famulas quas profitere tuas:
Te Deus incolumem sinat uti mollibus annis,
  Et regat in laudem nominis usq; sui.

Tuæ celsit:

deditißimus

Hieronymus Osius ex oppido
Turingiæ Schlotheim.

CLARISSIMO VIRO, VIRTVTE, ERVDITIONE ET PIETATE PRÆSTANTI, D. IOHANNI FVNCCIO

inclyti, ac illustriss: Principis Alberti senioris, Ducis Borussiæ etc. hoc tempore Ecclesiæ Dei, & Musarum optimi, ac fidelissimi patroni, atque Mecœnatis consiliario D. suo reuerenter colendo.

S. P. D.

Rebus in humanis fido nil præstat amico,
Qui candore sequi, quod decet, omne solet.
Qui, quam uerba fidem dant, re præstare laborat,
Cultor amicitiæ cùm petit alter opem.
Diuitias si dura mihi fortuna recuset,
Qualibus augeri semper auarus amat:
Dum tamen ipse uiris præstantibus utar amicis,
Quos non ingenij fama latere sinit.
Ditior esse mihi uel Crœso Rege uidebor,
Præstat amicitiæ res quia nulla bonis.
Perdit opes quoniam cum casus inutilis olim,
Nescit amicorum deseruisse fides.
Vel magis igne, fidem qui seruat, amicus & undis
Est opus, his nequeat uita carere licet.
Sæpe probent multi facili cui mente fauorem,
Hic insigne bonum, quo potiatur, habet.

Gra-

Gratulor ergo mihi tot amicam iure uirorum
    Turbam, quos celebres gloria magna facit.
Te quibus annumero Ian Funcci haud infime Musis
    Fautor, & æterno more colende meis.
Non simulata tuum spondent mihi uerba fauorem,
    Quem uerbis aperis, re profitente probas.
Non tibi perpetuo grates debere negârim
    Iure, tuum meriti me memor esse uelim.
Qui uirtute probas excellens maxima mentem
    Extimulare suo dona uigore tuam.
Quid loquar ingenij uires quas ampla facultas
    Exerat, & quantas impetus acer agat?
Quam refero, non fama negat tibi publica laudem,
    Esse parem summis te probat illa uiris.
Hoc exculta probat doctis facundia uerbis,
    Quæ res eximio plena lepore sonat.
Hæc operum uulgata probant monumenta tuorum
    Quæ famæ genium non morientis habent.
Huius adhuc æui autorem desiderat ætas,
    Scripserit annales qui meliore libro.
Quo mundi historias, gestis cum rebus & annos
    Enumeras, hoc an doctius extat opus?
Quàm bene posteritas meritum esse fatebitur omnis,
    Non minus hic usu, quàm ualet arte liber.
Qui præstare uiris doctis magnum omnibus usum,
    Audet idem quorum nemo negare, potest.
Fecerit hoc quanti præstans opus ipse Melanthon
    Cum multis alijs, qui scio, testis ero.

Qui uigil historiam cùm conderet ordine mundi,
Et daret eximij tale laboris opus:
Consulere ille tuos Funcci clarißime fastos,
Inde petens gratam sæpe solebat opem.
Felicem tali genium censore labores
Cuius habent, suus huic non morietur honos.
Ergo tui præsens, uenturaq; muneris ætas,
Et memor, & cultrix grata frequenter erit.
Talem fama uirum te principis esse sub aures
Venerat, aula decus te graue cuius habet.
Forsan adhuc opulenta parens Noriberga tenebat,
Præmia te spondens Dux bonus ampla uocat.
Qui profitente tuam uirtutem agnouit ut usu,
Carius hic te tum cœpit habere nihil.
Vnde graui princeps dignatus honore docendi
Præficit officio te sua corda Deum.
Consilij optet opem quin res cùm magna fidelem
Posceris ante alios iam Duce tale uiros.
Prosperaq; euentu testante negocia cedunt,
Qua ratione doces tu uafer illa geri.
Hinc à consilijs sibi te curauit ut esses,
Quorum ferre sagax mens tua nouit opem.
Quàm bene prospectum pomposis creditur aulis,
Has cùm consilijs, qui sapuêre, regunt.
Qualis es, aula uiros quæ non desiderat, horum
Huc aditum Musis cura patere facit.
Hunc meritò lætæ tibi quæ gratantur honorem,
Quòd magni fieri principe teste potes.

Quo non est hodie celebrari dignior alter,
Quem similem hoc dices tempore, rarus erit.
Qui cùm sponte sacris Musis non esse recuset,
Exhortante pater te magis esse solet.
Ergo tibi illarum uice debitor ipse manebo,
Dum mihi dante Deo uita superstes erit.
Vtq; tui uideas studiosam hoc nomine mentem,
Hæc absentis habe nuncia dona mei.
Et quia sat grates referendi nulla facultas
Est mihi, uelle tamen pondus habere sinas.

Tuæ excell:

Studiosiss:

Hieronymus Osius.

CANDIDO LECTORI S.

CVM præter alios autores Græcos, & Theognidis sententias ijs enarrarem adolescentibus, qui me priuato præceptore utuntur, & horum aliquos ad artem Poëticam procliues, ac idoneos esse uena ipsorum ostenderet: ut ad exercitia Poëtica meo eos exemplo eò magis incitarem, Theognidis, aliorumq; Græca Poëmata Latino carmine ita quidem uerti, ut & uerba, & sententias autorum, quãtum omnino fieri potuit, disertè & perspicuè expresserim, ut non dubitem candidum, ac eruditum Lectorem fassurum esse, meam uersionem uel commentarij loco in hos scriptores esse posse.

Quanto uerò labore opus fuerit antè, quàm hoc præstare potuerim, & propter obscuritatem sententiarum, & confusaneam earundem farraginem uerum sensum assequi, ac perspicuè reddere, lectores peritos artis Poëticæ, ac candore, & iudicio præditos iudices facio. Adeo autem suaues, ac plenas doctrinæ sententias Theognis, Pythagoras, Phocylides, & reliqui tradiderunt, ut de eis iure dici illud Horatij posse uideatur: Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci.

Hæc Poëmata cùm ego, quo potui, Dei beneficio, carmine perspicuè reddiderim, spero hunc meum laborem adolescentibus literarum studiosis gratum, ac utilem fore. Vale candide Lector, & meas has lucubratiunculas qualescunq; boni consule.

ΘΕΟΓΝΙΔΟΣ ΤΟΥ
ΜΕΓΑΡΕΩΣ ΓΝΩΜΑΙ
ἐλεγειακαί.

Ὦ ἄνα, Λητοῦς υἱὲ, Διὸς τέκος, οὔποτε σεῖο
  Λήσομαι ἀρχόμενος, οὐδ' ἀποπαυόμενος.
Ἀλλ' αἰεὶ πρῶτόν τε, καὶ ὕστατον, ἔν τε μέσοισιν
  Ἀείσω. σὺ δέ μοι κλῦθι, καὶ ἐσθλὰ δίδου.
Φοῖβε ἄναξ, ὅτε μέν σε θεὰ τέκε πότνια Λητὼ
  Φοίνικος ῥαδινῆς χερσὶν ἐφαψαμένη.
Ἀθανάτων κάλλιστον ἐπὶ τροχοειδέϊ λίμνῃ,
  Πᾶσα μὲν ἐπλήσθη Δῆλος ἀπειρεσίη
Ὀδμῆς ἀμβροσίης, ἐγέλασσε δὲ γαῖα πελώρη,
  Γήθησεν δὲ βαθὺς πόντος ἁλὸς πολιῆς.
Ἄρτεμι θηροφόνη, θύγατερ Διὸς, ἣν Ἀγαμέμνων
  Εἵσαθ', ὅτ' ἐς Τροίην ἔπλεε νηυσὶ θοῇς.
Εὐχομένῳ μοι κλῦθι, κακὰς δ' ἀπὸ κῆρας ἄλαλκε.
  Σοὶ μὲν τοῦτο, θεὰ, σμικρὸν, ἐμοὶ δὲ μέγα.
Μοῦσαι καὶ Χάριτες, κοῦραι Διὸς, αἵ ποτε Κάδμου
  Εἰς γάμον ἐλθοῦσαι, καλὸν ἀείσατ' ἔπος:
Ὅττι καλὸν φίλον ἐστὶ, τὸ δ' οὐ καλὸν οὐ φίλον ἐστί,
  Τοῦτ' ἔπος ἀθανάτων ἦλθε διὰ στομάτων.
Κύρνε, σοφιζομένῳ μὲν ἐμοὶ σφρηγὶς ἐπικείσθω
  Τοῖσδ' ἔπεσιν, λήσει δ' οὔποτε κλεπτομένη.
Οὐδέ τις ἀλλάξει κάκιον τοὐσθλοῦ παρεόντος,
  Ὧδε δὲ πᾶς ἐρέει, Θεόγνιδός ἐστιν ἔπη
Τοῦ Μεγαρέως, πάντας δὲ κατ' ἀνθρώπους ὀνομαστός.
  Ἀστοῖσιν δ' οὔπω πᾶσιν ἁδεῖν δύναμαι.

THEOGNIDIS MEGARENSIS GNOMÆ Elegiacæ.

Regia Latonæ Ioue nata parente propago,
Sim memor incipiens ipse, tacensq; tui.
Te primo, medioq; loco, sub fine laborum,
Tu modo nos audi Phœbe, iuuaq;, canam.
Est enixa parens dum te ueneranda (uirentem
Cùm gracili palmam tangeret illa manu)
Te, quo nemo Deûm formosior: omne repleuit
Clausa lacu ambrosio Delos odore solum.
Ac gratata tibi est natalem maxima tellus,
Lætitiam cani tum maris unda tulit.
Tuq; Diana feras leto dans, quondam Agamemnon
Quam colit alta petens Pergama, Diua faue,
Audi uota, malas & coge recedere Parcas,
Hoc tibi tàm facile est, quàm mihi prosit opus.
O Musæ, ô Charites Ioue natæ, hoc carmine tædas
Fama sacro Cadmi uos celebrasse refert:
Semper honesta iuuat res, turpi nulla uoluptas,
Tale datum uestro carmen ab ore ferunt.
Me scribente uelim mea dicta notata sigillo,
Ne lateant furti forte petita dolo.
Rem peiore bonam nemo mutare laborat,
Carminis autorem me genus omne feret.
Viuat apud cunctas famæ cui gloria gentes,
At patriæ ex omni parte placere labor.

Οὐδὲν θαυμαστὸν Πολυπαΐδη, οὐδὲ γὰρ ὁ Ζεὺς
  Οὔθ' ὕων πάντας ἁνδάνει, οὐδ' ἀνέχων.
Σοὶ δ' ἐγὼ εὖ φρονέων ὑποθήσομαι, οἷά περ αὐτὸς,
  Κύρν', ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν, παῖς ἔτ' ἐὼν, ἔμαθον.
Πέπνυσο, μηδ' αἰσχροῖσιν ἐπ' ἔργμασι, μηδ' ἀδικοῖ-(σι
  Τιμὰς, μηδ' ἀρετὰς ἕλκεο, μηδ' ἄφενος.
Ταῦτα μὲν οὕτως ἴσθι, κακοῖσι δὲ μὴ προσομίλει
  Ἀνδράσιν, ἀλλ' ἀεὶ τῶν ἀγαθῶν ἔχεο.
Καὶ μετὰ τοῖσιν πίνε, καὶ ἔσθιε, καὶ μετὰ τοῖσιν
  Ἷζε, καὶ ἅνδανε τοῖς, ὧν μεγάλη δύναμις.
Ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἄπ' ἐσθλὰ μαθήσεαι, ἢν δὲ κακοῖσι
  Συμμιχθῇς, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἐόντα νόον.
Ταῦτα μαθὼν ἀγαθοῖσιν ὁμίλεε, καί ποτε φήσεις
  Εὖ συμβουλεύειν τοῖσι φίλοισιν ἐμέ.
Κύρνε κύει πόλις ἥδε, δέδοικα δὲ, μὴ τέκῃ ἄνδρα
  Εὐθυντῆρα κακῆς ὕβριος ὑμετέρης.
Ἀστοὶ μὲν γὰρ, ἔθ' οἵδε, σαόφρονες, ἡγεμόνες δὲ
  Τετράφαται πολλὴν ἐς κακότητα πεσεῖν.
Οὐδεμίαν πω Κύρν' ἀγαθοὶ πόλιν ὤλεσαν ἄνδρες,
  Ἀλλ' ὅταν ὑβρίζειν τοῖσι κακοῖσιν ἅδῃ.
Δῆμόν τε φθείρωσι, δίκας τ' ἀδίκοισι διδῶσι
  Οἰκείων κερδῶν εἵνεκα, καὶ κράτεος.
Ἔλπεο μὴ δηρὸν κείνην πόλιν ἀτρεμέεσθαι,
  Μηδ' εἰ νῦν κεῖται πολλῇ ἐν ἡσυχίῃ.
Εὖτ' ἂν τοῖσι κακοῖσι φίλ' ἀνδράσι ταῦτα γένηται,
  Κέρδεα δημοσίῳ σὺν κακῷ ἐρχόμενα.
Ἐκ τῶν γὰρ στάσιες ἐστὶ, καὶ ἔμφυλοι φόνοι ἀνδρῶν,
  Μούναρχος δὲ πόλει μήποτε τῇδε ἅδοι.

Nec mirum esse putes, non auras siue serenat,
Siue parat pluuias Iupiter, ipse placet.
Te præcepta lubens suadente fauore docebo,
Quæ didici ex alijs paruus honesta puer.
Fac prudenter agas, nec turpibus appete famam,
Neue potens fieri, diues opumúe uelis.
Hæc mea iussa tene. Prauis non esse sodalem
Conuenit, esse bonis sed sine fine decet.
Cum quibus esse, ciboq́; frui, potuq́; labores,
Qui uirtute ualent, laus placuisse uiris.
Ferre uides uterum patriã urbem, hæc omne ueretur,
Ne scelerum ultorem sit paritura, genus.
Moribus esse docent placidis exempla bonorum,
Indole prauorum deteriore iubent.
Hæc præcepta tene, & commercia quære bonorum,
Et bene me dices consuluisse tibi.
Ciuibus ornat adhuc ueneranda modestia mores,
At procerum leuitas crimen in omne ruit.
Euertunt nullam iusti radicitus urbem,
Audet iniquorum tale cupido nefas.
Corrumpunt hi cum populum, iniustosq́; tuentur,
Poßideant magnas unde potenter opes.
Hanc ne crede diu fore tutis ciuibus urbem,
Sit licet hoc illi tempore magna quies.
Hæc dum lucra iuuant prauorum turpia mentes,
Non sine communi quæ peperêre malo.
Seditio unde sitit ciuili cæde cruorem,
Vrbs amat hæc uno non dominante regi.

Κύρνε πόλις μὲν ἔθ᾽ ἥδε πόλις, λαοὶ δὲ δὴ ἄλλοι,
Οἱ πρόσθ᾽ οὔτε δίκας ἤδεσαν, οὔτε νόμους.
Ἀλλ᾽ ἀμφὶ πλευρῇσι δορὰς αἰγῶν κατέτριβον,
Ἔξω δ᾽, ὥς ἔλαφοι, τήνδ᾽ ἐνέμοντο πόλιν.
Καὶ νῦν εἰσ᾽ ἀγαθοὶ Πολυπαΐδη. οἱ δὲ πρὶν ἐσθλοί,
Νῦν δειλοί. τίς κεν ταῦτ᾽ ἀνέχοιτ᾽ ἐσορῶν.
Ἀλλήλους δ᾽ ἀπατῶσιν ἐπ᾽ ἀλλήλοισι γελῶντες,
Οὔτε κακῶν γνώμας εἰδότες, οὔτ᾽ ἀγαθῶν.
Μηδένα τῶνδε φίλον ποιεῦ πολυπαΐδη ἀστῶν
Ἐκ θυμοῦ χρείης εἵνεκα μηδεμίης.
Ἀλλὰ δόκει μὲν πᾶσιν ἀπὸ γλώσσης φίλος εἶναι,
Χρῆμα δὲ συμμίξῃς μηδενὶ μηδ᾽ ὁτιοῦν,
Σπουδαῖον, γνώσῃ γὰρ ὀϊζυρῶν φρένας ἀνδρῶν,
Ὡς σφιν ἐπ᾽ ἔργοισιν πίστις ἔτ᾽ οὐδεμία.
Ἀλλὰ δόλους ἀπάτας τε πολυπλοκίας τ᾽ ἐφίλησαν
Οὕτως, ὡς ἄνδρες μηκέτι σωζόμενοι.
Μή ποτ᾽ Κύρνε κακῷ πίσυνος βούλευε σὺν ἀνδρί,
Εὖτ᾽ ἂν σπουδαῖον πρῆγμ᾽ ἐθέλῃς τελέσαι.
Ἀλλὰ μετ᾽ ἐσθλὸν ἰὼν, βουλεύεο πολλὰ μογήσας,
Καὶ μακρὴν ποσὶν κύρν᾽ ὁδὸν ἐκτελέσας.
Πρῆξιν μηδὲ φίλοισιν ὅλως ἀνακοίνεο πᾶσιν
Παῦροί τοι πολλῶν πιστὸν ἔχουσι νόον.
Παύροισιν πίσυνος μεγάλ᾽ ἀνδράσιν ἔργ᾽ ἐπιχείρει,
Μή ποτ᾽ ἀνήκεστον Κύρνε λάβῃς ἀνίην.
Πιστὸς ἀνὴρ χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου ἀντερύσασθαι
Ἄξιος ἐν χαλεπῇ κύρνε διχοστασίῃ.

Παύρους

Vrbs manet hæc eadem, ſed mutant ſecula ciues,
Aſſuêrant olim qui ſine lege regi.
Caprarum arte rudes pelles pro ueſte gerebant,
Suaſit id ingenuæ ſimplicitatis amor.
Hi tali patriam foris urbem lege regebant,
Quo placidè cerui uiuere more ſolent.
Spreti olim, in precio, clariq; priore ſub æuo,
Nunc ſine laude, uidens ferre quis illa poteſt?
Fraude petunt alios alij, & mala mutua uident,
Atq; bonis uno more, malisq; nocent.
Horum ne facias quem fœderis autor amicum
Ex animo, utilitas ſuadeat ulla licet.
Ore quidem blando cunctis oſtende fauorem,
Rem ne crede tamen, quæ graue pondus habet.
Noſſe leues animos hominum res utilis olim,
Non quibus ulla ſolet penè ſubeſſe fides.
Quilibet urgendi fraudes dum diligit artem,
Vt pateat ſanæ mentis habere nihil.
Tu ne crede malo rem, quam moliris, amico,
Seria quæ cauto pectore poſcit agi.
Conſilium magno ſed poſce labore bonorum,
Ducat ad hos peregrè te uia longa licet.
Res ne crede uiris, licet antè probaueris uſu,
Mens paucis triſti tempore fida manet.
Fide parum aggrediens operoſa negocia rerum,
Hinc graue curari ne patiare malum.
Fidus & argento uir compenſandus, & auro,
De re difficili lis ubi mota fuit.

Παύρους εὑρήσεις Πολυπαΐδη ἄνδρας ἑταίρους
Πιστοὺς ἐν χαλεποῖς πράγμασι γιγνομένους.
Οἵτινες ἂν τολμῷεν, ὁμόφρονα θυμὸν ἔχοντες,
Ἴσον τῶν ἀγαθῶν τῶν τε κακῶν μετέχειν.
Τοὺς δ' οὐχ εὑρήσῃς διζήμενος, οὐδ' ἐπὶ πάντας
Ἀνθρώπους, οὓς ναῦς μὴ μία πάντας ἄγοι.
Οἷσιν ἐπὶ γλώσσῃ τε, καὶ ὀφθαλμοῖσιν ἔπεστιν
Αἰδώς, οὐδ' αἰσχρὸν χρῆμ' ἐπὶ κέρδος ἄγει.
Μή μ' ἔπεσιν μὲν στέργε, νόον δ' ἔχε, καὶ φρένας ἄλλῃ,
Εἴ με φιλεῖς, καί σοι πιστὸς ἔνεστι νόος.
Ἤ με φίλει, καθαρὸν θέμενος νόον, ἤ μ' ἀποειπὼν
Ἔχθαιρ', ἀμφαδίην νεῖκος ἀειράμενος.
Ὃς δὲ μιῇ γλώσσῃ δίχ' ἔχει νόον, οὗτος ἑταῖρος
Δεινὸς Κύρν' ἐχθρὸς βέλτερος, ἢ φίλος ὤν.
Εἴ τις ἐπαινέσει σε τόσον χρόνον, ὅσον ὁρῴη,
Νοσφισθεὶς δ' ἄλλην γλῶσσαν ἵησι κακήν.
Τοιοῦτός τοι ἑταῖρος ἀνὴρ φίλος οὔτι μάλ' ἐσθλός,
Ὃς κ' εἴπῃ γλώσσῃ λῷστα, φρονεῖ δ' ἕτερα.
Ἀλλ' εἴη τοιοῦτος ἐμοὶ φίλος, ὃς τὸν ἑταῖρον
Γιγνώσκων, ὀργὴν, καὶ βαρὺν ὄντα φέρει
Ἀντὶ κασιγνήτου. σὺ δέ μοι φίλε ταῦτ' ἐνὶ θυμῷ
Φράζεο, καὶ ποτέ μου μνήσεαι ἐξοπίσω.
Μηδεὶς ἀνθρώπων πείσῃ κακὸν ἄνδρα φιλῆσαι
Κύρνε, τί δ' ἔστ' ὄφελος κεῖνος ἀνὴρ φίλος ὤν;
Οὔτ' ἄν σ' ἐκ χαλεποῖο πόνου ῥύσαιτο, καὶ ἄτης,
Οὔτε κεν ἐσθλὸν ἔχων, τοῦ μεταδοῦν ἐθέλοι.
Δειλοὺς δ' εὖ ἕρδοντι ματαιοτάτη χάρις ἐστί,
Ἶσον καὶ σπείρειν πόντον ἁλὸς πολιῆς.

Vix reperire licet multis è millibus unam,
 Re poscente graui qui tibi fidus adest.
Qui retinet solitum constanti more fauorem,
 Cum mala mutatis imminuêre bonis.
Non totidem inuenies numero, licet undiq; quæras,
 Cymba per æquoreas quot uehat una uias.
Quorum oculi ingenuum referant, & lingua pudorem
 Suadeat ut lucri nulla cupido nefas.
Ne me uerba colant, mens quæ secus esse fatetur,
 Mens si fida tibi, meq; fidelis amas:
Aut candore palàm profitenti loquaris amicum,
 Signa mihi aut hostem te manifesta probent.
Qui secus ore sonat, quàm sentiat, improbus auso
 Hoc equidem, quouis peior & hoste uir est.
Qui laudare solet, coràm dum spectat, amicum,
 Huius at absentem crimine lingua petit:
Ille uir esse parum bonus istis moribus optat,
 Voce solens animi dißimulare dolos.
Optârim, placidè qui ferre laboret, amicum,
 Et ueniam dando me quasi frater amet.
Me monitore uelis memor hæc præcepta tueri,
 Pro meritis æuo meq; sequente coles.
Qui malus, hunc facias, tibi nemo sit autor, amicum,
 Ex tali utilitas nulla futura uiro.
Non urgente graui casu leuat ille laborem.
 Et cùm ferre queat, ferre recusat opem.
Qui prodesse malis uolet, hunc quàm uana manebit
 Gratia? ceu ponti semina credit aquis.

Οὔτε γὰρ ἂν πόντον σπείρων βαθὺ λήιον ἀμῷς,
Οὔτε κακοὺς εὖ δρῶν, εὖ πάλιν ἀντιλάβοις.
Ἄπληστον γὰρ ἔχουσι κακοὶ νόον, ἢν δ' ἓν ἁμάρτῃς,
Τῶν πρόσθεν πάντων ἐκκέχυται φιλότης.
Οἱ δ' ἀγαθοὶ τὸ μέγιστον ἐπαυρίσκουσι παθόντες,
Μνῆμα δ' ἔχουσ' ἀγαθῶν καὶ χάριν ἐξοπίσω.
Μή ποτε τὸν κακὸν ἄνδρα φίλον ποιεῖσθαι ἑταῖρον.
Ἀλλ' αἰεὶ φεύγειν, ὥστε κακὸν λιμένα.
Πολλοί τοι πόσιος καὶ βρώσιος εἰσὶν ἑταῖροι,
Ἐν δὲ σπουδαίῳ πρήγματι παυρότεροι.
Κιβδήλου δ' ἀνδρὸς γνῶναι χαλεπώτερον οὐδὲν,
Κύρν' οὐδ', εὐλαβίης ἐστὶ πέρι πλέονος.
Χρυσοῦ κιβδήλοιο καὶ ἀργύρου ἀνσχετὸς ἄτη
Κύρνε καὶ ἐξευρεῖν ῥᾴδιον ἀνδρὶ σοφῷ.
Εἰ δὲ φίλου νόος ἀνδρὸς ἐνὶ στήθεσι λέληθε
Ψεδνὸς ἐὼν, δόλιον δ' ἐν φρεσὶν ἦτορ ἔχει.
Τοῦτο θεὸς κιβδηλότατον ποίησε βροτοῖσι,
Καὶ γνῶναι πάντων τοῦτ' ἀνιηρότατον.
Οὐ καὶ ἂν εἰδείης ἀνδρὸς νόον, οὔτε γυναικὸς,
Πρὶν πειραθείης ὥσπερ ὑποζυγίου.
Οὐδέ κεν εἰκάσσαις ὥσπερ ποτ' ἐς ὥριον ἐλθών.
Πολλάκι γὰρ γνώμην ἐξαπατῶσ' ἰδέαι.
Μήτ' ἀρετὴν εὔχου πολυπαίδη ἔξοχος εἶναι,
Μήτ' ἄφενος, μοῦνον δ' ἀνδρὶ γένοιτο τύχη.
Οὐδὲν ἐν ἀνθρώποισι πατρὸς καὶ μητρὸς ἄμεινον
Ἔπλετο, οἷσ ὁσίη κύρνε μέμηλε δίκη.
Οὐδεὶς κύρν' ἄτης καὶ κέρδεος αἴτιος αὐτὸς,
Ἀλλὰ θεοὶ τούτων δώτορες ἀμφοτέρων.

Οὐδέ

Vt mare si quis arat, nequit ullam carpere messem,
  Pro meritis referunt sic bona nulla mali.
Nescia mens illis expleri, si semel erras,
  Officij ueteris gratia tota perit.
At si quando boni meritis potuêre potiri,
  Et referunt grates, & meminisse solent.
Hunc ne quære, malum quem uita fatetur, amicum,
  Sed fuge ceu portum, qui malus esse potest.
Pocula larga parant, epulæq; frequenter amicos
  Qui dant, cum grauis est res obeunda, fugam.
Difficile est fictos fucatæ agnoscere mores
  Mentis, in hac te re cautio magna decet.
Deprauata potest quandoq; moneta rependi,
  Qui sapit, ille dolum mente sagace notat.
At si mens occulta dolos meditatur amici,
  Fraudis & in tacito pectore feruet amor.
Hoc Deus esse malo dedit haud occultius ullum,
  Maximus est siquidem tale cauere labor.
Nec mens antè uiri, nec fœmina ritè probari,
  Quàm quasi aratorem fortè probâris equum.
Diuinare graue est de mente recentis amici,
  Quam simulat uultu, fallit imago, suo.
Esse potens, alijsq; caue præstantior optes,
  Diues opumúe, sat est sorte fauente frui.
Nil homini melius, quàm credimus esse parentes,
  Sanctam iusticiam qui reuerenter amant.
Nemo sibi damni, lucri sibi nemo minister,
  Est dator amborum protinus ipse Deus.

Nemo

Οὐδείς ἀνθρώπων ἐργάζεται ἐν φρεσὶν εἰδὼς,
Ες τέλος εἴτ' ἀγαθὸν γίγνεται, εἴτε κακόν.
Πολλάκι γὰρ δοκέων θήσειν κακὸν, ἐσθλὸν ἔθηκε,
Καί τε δοκῶν θήσειν ἐσθλὸν, ἔθηκε κακόν.
Οὐδέ τῳ ἀνθρώπων παραγίγνεται, ὅσσ' ἐθέλῃσι,
Ισχει γὰρ χαλεπῆς πείρατ' ἀμηχανίης.
Ανθρωποι δὲ μάταια νομίζομεν, εἰδότες οὐδέν.
Θεοὶ δὲ κατὰ σφέτερον πάντα τελοῦσι νόον.
Οὐδείς πω ξεῖνον Πολυπαίδη ἐξαπατήσας,
Οὐδ' ἱκέτην, θνητῶν ἀθανάτους ἔλαθε.
Βούλεο δ' εὐσεβέως ὀλίγοις σὺν χρήμασιν οἰκεῖν,
Η πλουτεῖν, ἀδίκως χρήματα πασάμενος.
Εν δὲ δικαιοσύνῃ συλλήβδην πᾶσ' ἀρετή 'στι,
Πᾶς δέ τ' ἀνὴρ ἀγαθὸς Κύρνε δίκαιος ἐών.
Χρήματα μὲν δαίμων καὶ παγκάκῳ ἀνδρὶ δίδωσιν,
Ηδ' ἀρετὴ ὀλίγοις ἀνδράσι Κύρν' ἕπεται.
Ὕβριν Κύρνε θεὸς πρῶτον κακὸν ὤπασεν ἀνδρί,
Οὗ μέλλει χώρην μηδεμίαν θέμεναι.
Τίκτει τοι κόρος ὕβριν, ὅταν κακῷ ὄλβος ἕπηται
Ανθρώπῳ, καὶ ὅτῳ μὴ νόος ἄρτιος ᾖ.
Μήποτέ μοι πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ χολωθεὶς,
Μηδὲ ἀχρημοσύνην Κύρνε κακὴν πρόφερε.
Ζεὺς γάρ τοι τὸ τάλαντον ἐπιῤῥέπει ἄλλοτε ἄλλῳ,
Ἄλλοτε μὲν πλουτεῖν, ἄλλοτε δ' οὐδὲν ἔχειν.
Μή ποτε Κύρν' ἀγοράασθαι ἔπος μέγα, οἶδε γὰρ οὐδεὶς
Ανθρώπων ὅ,τι νὺξ χἡμέρα ἀνδρὶ τελεῖ.
Πολλοί τοι χρῶνται δειλαῖς φρεσὶ, δαίμονι δ' ἐσθλῷ,
Οἷς τὸ κακὸν δοκέον γίγνεται εἰς ἀγαθόν.

Εἰσὶν

Nemo laborat homo, qui mentis acumine nôrit,
  An labor optato fine, ſecuſúe cadat,
Ille bono euentu, fore qui peiore uidetur,
  Vtitur, illa parum nos potuiſſe probant.
Conſilia ignari molimur inania rerum,
  Omnia ſolus agit liberiora Deus.
Hoſpitij uiolare fidem, & nil uoce moueri
  Supplicis, inde Deo uindice pœna uenit.
Vita pium potius paruis contenta loquatur,
  Quàm quòd opum iniuſtè prodigus eſſe uelis.
Eſt à iuſticiæ ſimul omnis origine uirtus,
  Quam qui ritè colit, uir bonus eſſe poteſt.
Sæpe miniſtrat opes etiam fortuna malignis,
  Cui uirtus cordi, rarior eſſe ſolet.
Nil iniuſticiæ ſolet eſſe nocentius auſis,
  Præcipit haud uſquam cui Deus eſſe locum.
Præbet opum prauis graſſandi copia uires,
  Mente leues renuunt qui ſapiente regi.
Non, quem rodit iners curis penuria rerum,
  Eſt ſua paupertas obijcienda uiro.
Lance pari bona nam non omnibus æqua miniſtrat,
  Præbet opes olim, nil aliquando Deus.
Iactabunda probent ne uerba tumeſcere mentem,
  Nemo tenet, quæ nox, ſitúe datura dies.
Mens multis incauta: tamen qui ſorte potiti
  Felici, melius ſpe ſua cœpta gerunt.
Conſilijs alij melioribus omnia tentant,
  At fortuna malo fine moratur opus.

Diues

Εἰσὶν δ' οἳ βουλῇ τ' ἀγαθῇ καὶ δαίμονι φαύλῳ
μοχθίζουσι, τέλος δ' ἔργμασιν οὐχ ἕπεται.
Οὐδεὶς ἀνθρώπων οὔτ' ὄλβιος, οὔτε πενιχρὸς,
οὔτε κακὸς νόσφιν δαίμονος, οὔτ' ἀγαθός.
Ἀλλ' ἄλλῳ κακόν ἐστι, τὸ δ' ἀτρεκὲς ὄλβιος οὐδεὶς
ἀνθρώπων ὁπόσους ἠέλιος καθορᾷ.
Ὃν δὲ θεοὶ τιμῶσιν, ὁ καὶ μωμεύμενος αἰνεῖ,
ἀνδρὸς δὲ σπουδὴ γίνεται οὐδεμία.
Θεοῖς εὔχου οἷς ἐστὶ μέγα κράτος, οὔτι ἄτερ θεῶν
γίνεται ἀνθρώποις οὔτ' ἀγαθ', οὔτε κακά.
Ἄνδρ' ἀγαθὸν πενίη πάντων δάμνησι μάλιστα,
καὶ γήρως παλιοῦ κύρνε καὶ ἠπιάλου.
Ἣν δὴ χρὴ φεύγοντα καὶ ἐς μεγακήτεα πόντον
ῥιπτεῖν, καὶ πετρῶν κύρνε κατ' ἠλιβάτων.
Καὶ γὰρ ἀνὴρ πενίῃ δεδμημένος, οὔτε τι εἰπεῖν,
οὔτ' ἔρξαι δύναται, γλῶσσα δέ οἱ δέδεται.
Χρὴ γὰρ ὁμῶς ἐπὶ γῆν τε καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης
δίζεσθαι χαλεπῆς κύρνε λύσιν πενίης.
Τεθνάναι φίλε κύρνε πενιχρῷ βέλτερον ἀνδρὶ
ἢ ζώειν χαλεπῇ τειρόμενον πενίῃ.
Κριοὺς μὲν καὶ ὄνους διζήμεθα κύρνε καὶ ἵππους
εὐγενέας, καί τις βούλεται ἐξ ἀγαθῶν
βήσεσθαι, γῆμαι δὲ κακὴν κακοῦ οὐ μελεδαίνει
ἐσθλὸς ἀνὴρ, ἤν οἱ χρήματα πολλὰ διδῷ.
Οὐδεμία κακοῦ ἀνδρὸς ἀναίνεται εἶναι ἄκοιτις
πλουσίου, ἀλλ' ἀφνεὸν βούλεται ἀντ' ἀγαθοῦ.
Χρήματα μὲν τιμῶσι, καὶ ἐκ κακοῦ ἐσθλὸς ἔγημε,
καὶ κακὸς ἐξ ἀγαθοῦ, πλοῦτος ἔμιξε γένος.

Οὕτω

Diues opum nulli domus est, aut indiga rerum,
Nec bonus, aut malus est uir, nisi dante Deo.
Cuiq; mali est aliud, uitamq; beatus ad omnem
Nemo uirûm, æthereo Sol quod ab axe uidet.
Quem clarũ esse uolunt Dij, non huic Momus honorẽ
Denegat, hanc sortem nemo sed arte parat.
Posce Deum prece rebus opem, cui magna potestas,
Nec bona, nec mala res euenit absq; Deo.
Ærumnosa bonum quandoq; fatigat egestas
Plus, quâm febris iners, quàmq; senecta, uirum.
Hanc maris in medias habitati piscibus undas
Præcipitem ex altis rupibus ipse dabis.
Paupertate uiro quia cui captiua tenetur
Lingua, metu timidè uerba morante facit.
Per mare per terras requiem hac à peste requiri,
Grande laboris onus quam tolerare, decet.
Quàm superesse, mori melius, quem uexat egestas,
Difficili uitæ plena labore, uiro.
Cura mares ouium fœtos, asinosq; legendi,
Naturæq; iuuat nobilioris equos.
Sæpe sed infamem uir honesti nominis ambit
Nuptam, si modo non diuite dote caret.
Esse malo nec honesta uiro matrona recusat,
Quàmq; boni, magis hæc diuitis ambit opes.
Diuitias nunc quisq; colit, mala nubit honesto,
More boni miscent se leuiore malis.

Οὕτω μὴ θαύμαζε γένος Πολυπαΐδη ἀστῶν
μαυροῦσθαι, σὺν γὰρ μίσγεται ἐσθλὰ κακοῖς.
Αὐτός τοι ταύτην εἰδὼς κακόπατριν ἐοῦσαν
εἰς οἴκους ἄγεται, χρήμασι πειθόμενος.
Εὔδοξος κακόδοξον ἐπεὶ κρατερή μιν ἀνάγκη
ἐντύνει, ἥ τ' ἀνδρὸς τλήμονα θῆκε νόον.
Χρήματα δ' ᾧ διόθεν, καὶ σὺν δίκῃ ἀνδρὶ γένηται,
καὶ καθαρῶς, αἰεὶ γὰρ μόνιμον πλέθει.
Εἰ δ' ἀδίκως παρὰ καιρὸν ἀνὴρ φιλοκερδέϊ θυμῷ
κτήσεται, εἴθ' ὅρκῳ πὰρ τὸ δίκαιον ἑλών.
Αὐτίκα μέν τι φέρειν κέρδος δοκεῖ, ἐς δὲ τελευτὴν
αὖθις ἔγεντο κακόν, θεῶν δ' ὑπερέσχε νόος.
Ἀλλὰ τάδ' ἀνθρώπων ἀπατᾷ νόον, οὐ γὰρ ἐπ' αὐτοῦ
τίνονται μάκαρες πρήγματος ἀμπλακίης.
Ἀλλ' ὁ μὲν αὐτὸς τῖσε κακὸν χρέος, ὃς δὲ φίλοισιν
ἄτην ἐξοπίσω παισὶν ἐπεκρέμασεν.
Αὐτὸν δ' οὐ κατέμαρψε δίκη. θάνατος γὰρ ἀναιδὴς
πρόσθεν ἐπὶ βλεφάροις ἕζετο, κῆρα φέρων.
Οὐδείς τοι φεύγοντι φίλος, καὶ πιστὸς ἑταῖρος,
τῆς δὲ φυγῆς ἐστὶν τοῦτ' ἀνιηρότερον.
Οἶνόν τοι πίνειν πουλὺν κακόν, ἢν δέ τις αὐτὸν
πίνῃ ἐπισταμένως, οὐ κακὸς, ἀλλ' ἀγαθός.
Κύρνε, φίλους κατὰ πάντας ἐπίστρεφε ποικίλον ἦθος,
ὀργὴν συμμίσγων, ἥν τιν' ἕκαστος ἔχει.
Πουλύπου ὀργὴν ἴσχε πολυπλόκου, ὃς ποτὶ πέτρῃ
τῇ προσομιλήσει, τοῖος ἰδεῖν ἐφάνη.
Νῦν μὲν τῇδ' ἐφέπου, τότε δ' ἀλλοῖος χρόα γίγνου,
Κραιπνόν τοι σοφίη γίγνεται εὐτροπίης.

Non mirum ergo modo tali uileſcere ſtirpes,
Non miſcere boni ſe metuêre malis.
Eſſe ſatam quamuis infami patre puellam
Nôrit, opum turpi ducit amore, procus.
Qui non laude caret uirtutis, origine nuptam
Deteriore graui ſorte iubente petit.
Gratia quas largitur opes diuina repertas
Iure, ſuis firmæ uiribus eſſe ſolent.
At ſua diuitias quem cogit auara cupido
Per fas, perq́; nefas quærere, ſiue dolo:
Vt cumulare putet ſe fœnora, fine ſub ipſo
Nil prodeſſe Deo ſic moderante uidet.
Hæc ſtolidas hominum ſed ludit opinio mentes,
Suſcitat ad pœnam lenta quòd ira Deum.
Raptor opum ille ſuo dat pœnam ſanguine, natis
Suſpenſam moriens irrogat ille ſuis.
Quem nō pœna prehendit, obire necem antè quod illū
Mors claudens oculos caſſa pudore iubet.
Exulis eſſe uiri ſe nemo fatetur amicum,
Quod magis exilio triſte quis eſſe negat?
Vſu uina nocent nimio, ſi ritè bibantur,
Iam non illa nocent, ſana ſed eſſe ſolent.
Cultor amicitiæ uarios uafer indue mores,
Quamq́; refert mentem quisq́;, referre uelis.
Naturam Polypi uerſuti æquare memento,
Qui ſpeciem ſaxis aſsimulare poteſt.
Nunc age ſic, alios morum nunc finge colores,
Arte poteſt mores qui uariare, ſapit.

Μηδὲν ἄγαν ἄσχαλλε ταρασσομένων πολιητῶν
Κύρνε, μέσην δ᾽ ἔρχευ τὴν ὁδὸν, ὥσπερ ἐγώ.
Ὅστις σοι δοκέει τὸν πλησίον ἴδμεναι οὐδὲν,
Ἀλλ᾽ αὐτὸς μοῦνος ποικίλα δήνε᾽ ἔχειν,
Κεῖνος γ᾽ ἄφρων ἐστὶ νόου βεβλαμμένος ἐσθλοῦ,
Ἴσος γὰρ πάντες ποικίλ᾽ ἐπιστάμεθα.
Ἀλλ᾽ ὁ μὲν οὐκ ἐθέλει κακοκερδείῃσιν ἕπεσθαι,
Τῷ δὲ δολοπλοκίαι μᾶλλον ἄπιστοι ἅδον.
Πλούτου δ᾽ οὐδὲν τέρμα πεφασμένον ἀνθρώποισιν
Οἳ γὰρ νῦν ἡμῶν πλεῖστον ἔχουσι βίον.
Διπλάσιον σπεύδουσι τίς ἂν κορέσειεν ἅπαντας,
Χρήματά τοι θνητοῖς γίγνεται ἀφροσύνη.
Ἄτη δ᾽ ἐξ αὐτῆς ἀναφαίνεται, ἣν ὁπότε Ζεὺς
Πέμψει τειρομένοις, ἄλλοτε ἄλλος ἔχει.
Ἀκρόπολις καὶ πύργος ἐὼν κενεόφρονι δήμῳ
Κύρν᾽, ὀλίγης τιμῆς ἔμμορεν ἐσθλὸς ἀνήρ.
Οὐδ᾽ ἔτι γε πρέπει ἡμῖν, ἅτ᾽ ἀνδράσι σωζομένοισι
Λύειν, ὡς πόλεως τείχη ἁλωσομένης.
Σοὶ μὲν ἐγὼ πτέρ᾽ ἔδωκα, σὺν οἷς ἐπ᾽ ἀπείρονα πόντον
Πωτήσῃ, κατὰ γῆν πᾶσαν ἀειρόμενος.
Ῥηϊδίως, θοίναις δὲ καὶ εἰλαπίνῃσι παρέσσῃ
Ἐν πάσαις, πολλῶν κείμενος ἐν στόμασιν.
Καί σε σὺν αὐλίσκοισι λιγυφθόγγοις νέοι ἄνδρες
Ἐν κόσμῳ ἐρατοὶ καλά τε καὶ λιγέα
ᾌσονται, καὶ ὅταν δνοφεροῖς ὑπὸ κεύθμασι γαίης
Βῇς, πολυκωκύτους εἰς ἀΐδαο δόμους.
Οὐδέποτ᾽ οὐδὲ θανὼν ἀπολεῖς κλέος, οὐδέ γε λήσεις,
Ἄφθιτον ἀνθρώποις αἰὲν ἔχων ὄνομα.

Ne nimium moueare, quatit cum litibus urbem
Seditio, mediam me duce carpe uiam.
Nil alios qui scire putat, seq; excipit unum,
Consilij uariam qui profitetur opem:
Hoc non esse probat sanam sibi crimine mentem,
Nemo potest multis non sapuisse modis.
Sunt, qui lucra sequi non iustè parta recusant,
Sunt imposturas quos iuuat arte sequi.
Nescit opum dempto saturari fine cupido,
Plurima cum teneant, plura tenere uolunt.
Et duplo maiora petunt, explere quis omnes
Nouit, opum amentes copia sæpe facit.
Crimen auaritiæ nocet, ipseq; Iupiter odit,
Nunc hunc, nunc alium quo duce pœna manet.
Qui uelut arx, turrisq; leui est tutißima uulgo,
Pro meritis sequitur gloria rara uirum.
Non decet à nobis, quasi mens quos perdita uerset,
Hunc quo capta solent mœnia more peti.
Famæ Musa tuæ mea tutas addidit alas,
Per mare, per terras hæc quibus usa uolat.
Seu solenne parent sacrum, aut conuiuia fiant,
Semper erit cunctis nomen in ore tuum.
Teq; arguta meo iuuenum olim tibia uersu,
In precio qui sunt hac ratione, canet.
Tunc etiam cùm te sub opacas terra tenebras
Miserit, & Stygiæ pars eris una domus.
Ille manebit honos quoq; te moriente, latebit
Laude nec immemori nomen ubiq; tuum.

Κύρνε, καθ' Ἑλλάδα γῆν στρωφώμενος, ἠδ' ἀνὰ νήσους,
Ἰχθυόεντα περῶν πόντον ἐπ' ἀτρύγετον.
Οὐχ ἵππων νώτοισιν ἐφήμενος, ἀλλά σε πέμψει
Ἀγλαὰ Μουσάων δῶρα ἰοστεφάνων.
Πᾶσι γὰρ, οἷσι μέμηλε καὶ ἐσσομένοισιν ἀοιδὴ,
Ἔσσῃ ὁμῶς, ὄφρ' ἂν γῆ τε καὶ ἠέλιος.
Αὐτὰρ ἐγὼν ὀλίγης παρὰ σεῦ τυγχάνω αἰδοῦς,
ἀλλ' ὥσπερ μικρὸν παῖδα λόγοις μ' ἀπατᾷς.
Κάλλιστον τὸ δικαιότατον, λῷστον δ' ὑγιαίνειν,
Πρᾶγμα δὲ τερπνότατον, οὗ τις ἐρᾷ, τὸ τυχεῖν.
Ἵππος ἐγὼ καλὴ καὶ ἀεθλίη, ἀλλὰ κάκιστον
Ἄνδρα φέρω, καί μοι τοῦτ' ἀνιηρότατον.
Πολλάκι δὴ μέλλησα διαρρήξασα χαλινὸν
Φεύγειν, ὠσαμένη τὸν κακὸν ἡνίοχον.
Οὔ μοι πίνεται οἶνος, ἐπεὶ παρὰ παιδὶ τερείνῃ
Ἄλλος ἀνὴρ κατέχει, πολλὸν ἐμοῦ κακίων.
Ψυχρόν μοι παρὰ τῇδε φίλοι πίνουσι τοκῆες,
Ὥσθ' ἅμα θ' ὑδρεύει, καί με γοῶσα φέρει.
Ἔνθα μέσην περὶ παῖδα λαβὼν ἀγκῶν' ἐφίλησα
Δειρήν, ἡ δὲ τέρεν φθέγγετ' ἀπὸ στόματος.
Γνωτή τοι πενίη, καὶ ἀλλοτρίη περ ἐοῦσα,
Οὔτε γὰρ εἰς ἀγορὴν ἔρχεται, οὔτε δίκας.
Πάντη γὰρ τοὔλασσον ἔχει, πάντῃ δ' ἐπίμικτος,
Πάντα δ' ἐχθρὰ ὁμῶς γίγνεται, ἔνθα περ ᾖ.
Ἰσός τοι, τὰ μὲν ἄλλα θεοὶ θνητοῖς ἀνθρώποις
Γῆρας τ' οὐλόμενον, καὶ νεότητ' ἔδοσαν.
Τῶν πάντων δὲ κάκιστον ἐν ἀνθρώποις, θανάτου τε
Καὶ πασέων νούσων ἐστὶ πονηρότατον.

Παῖδ

Hellada per totam, clausas simul æquore terras,
Per mare piscosum laus tua carpet iter.
Non te dorsa gerẽt uolucrum ardua forsan equorum,
Carmine sublimem sed mea Musa feret.
Teq́; canent, qui carmen amant modo dulce, minores,
Res dum terra suas sole iuuante parit:
Parua redit tribuente tamen te gratia nobis,
Ludere ceu puerum me tua uerba solent.
Iusticiæ decore, & sano res pulcra potiri
Corpore, sed magis est dulce petita sequi.
Ipsa quidem præstans equa sum, nec inutilis armis,
Sed dolet, hunc portant quòd mea terga uirum.
Sæpe fugam rupto iubet ira capescere freno,
Membra malum excutiant ut uiolenta uirum.
Dantur apud teneram mihi uina bibenda puellam
Nunquàm, deterior me procus illa bibit.
Pocula sic aqueo mihi mista liquore parentes
Hac præbente, parum meq́; ferente bibunt.
Sed mediam arripiens cubito illam exosculor olim,
Tunc quæ uerba sonat molliter ore, iuuant.
Pauperies aliena uiro quoq; digna caueri,
Exulat illa fori, iudicijq́; loco.
Vndiq; peius habet, spretiq; fit infima uulgi,
Atq; odiosa lues, est ubicunq;, uiris.
Dante Deo uarij nos urgent sæpe labores,
Sæpe senecta malis, sæpe iuuenta gemit.
Vna tamen leto res penè nocentior ipso,
Peior & hæc morbis omnibus esse potest:

Παῖδας ἐπεὶ θρέψαιο, καὶ ἄρμενα πάντα παράσχοις,
Χρήματα δ᾽ ἐγκαταθῇς, πόλλ᾽ ἀνίηρα παθὼν,
Τὸν πατέρ᾽ ἐχθαίρουσι, καταρῶνται δ᾽ ἀπολέσθαι,
Καὶ στυγέουσ᾽, ὥσπερ πτωχὸν ἐπερχόμενον.
Εἰκὸς τὸν κακὸν ἄνδρα κακῶς τὰ δίκαια νομίζειν,
Μηδεμίαν κατόπιν ἁζόμενον νέμεσιν. (λέσθαι
Δειλῷ γάρ τ᾽ ἀπάλαμνα βροτῷ πάρα πόλλ᾽ ἀνε-
Πὰρ ποδὸς, ἡγεῖσθαι δὲ, ὡς καλὰ πάντα τιθεῖ.
Αστῶν μηδενὶ πιστὸς ἐὼν πόδα τόνδε πρόβαινε,
Μήτ᾽ ὅρκῳ πίσυνος, μήτε φιλημοσύνῃ,
Μηδ᾽ εἰ Ζῆν᾽ ἐθέλει παρέχειν βασιλῆα μέγιστον
Εγγυον ἀθανάτων, πιστὰ τιθεῖν ἐθέλων.
Εν γάρ τοι πόλει ὧδε κακοψόγῳ ἁνδάνει οὐδὲν,
Ως δὲ τὸ σῶσαι οἱ πολλοὶ ἀνολβότεροι.
Νῦν δὲ τὰ τῶν ἀγαθῶν κακὰ γίγνεται, ἐσθλὰ κακοῖσιν
Ανδρῶν, γίγνονται δ᾽ ἐκτραπέλοισι νόμοι.
Αἰδὼς μὲν γὰρ ὄλωλεν, ἀναιδείη δὲ καὶ ὕβρις
Νικήσασα δίκην, γῆν κατὰ πᾶσαν ἔχει.
Οὐδὲ λέων αἰεὶ κρέα δαίνυται, ἀλλά μιν ἔμπης
Καὶ κρατερόν περ ἐόνθ᾽ αἱρεῖ ἀμηχανίη.
Κωτίλῳ ἀνθρώπῳ σιγᾶν χαλεπώτατον ἄχθος,
Φθεγγόμενος δ᾽ ἀδαὴς, οἷσι πάρεστι μέλει.
Εχθαίρουσι δὲ πάντες, ἀναγκαίη δ᾽ ἐπιμιξις
Ανδρὸς τοιούτου συμποσίῳ τελέθει.
Οὐδ᾽ ἐθέλει φίλος εἶναι, ἐπὴν κακὸν ἀνδρὶ γένηται,
Οὐδ᾽ ὃν ἐκ γαστρὸς Κύρνε μιᾶς γεγόνει.
Πικρὸς, καὶ γλυκὺς ἴσθι, καὶ ἀργαλέος, καὶ ἀπηνὴς
Λάτρισι, καὶ δμωσὶν, γείτοσι τ᾽ ἀγχιθύροις.

Ὤι

Si, cum iam natos te cura grauârit alendi,
    Quos hoc paſſus onus dote beâris opum,
Hi patrem infeſtant odio, mortemq́; minantur,
    Mendiciq́; locum uix tribuiſſe ſolent.
Qui malus eſt, prauo quoq; iudicat omnia ſenſu,
    Et nullam Nemeſin cogitat auſa ſequi.
Tentat iners homo multa, geri quæ cœpta recuſant,
    Scrutaturq́; uiam, qua bene cedat opus.
Non hominum fidens ulli te profer euntem,
    Iurando ille licet fœdus inire paret.
Falſa licet faciant teſtem illius ora Tonantem,
    Sponſoresq́; tibi iuret ut ille Deos.
In tali uirtus deſiderat urbe fauorem,
    Hinc patriæ pauci rebus adeſſe ualent.
Quæ nocet immeritis ſors, prauis commodat olim,
    Eſt pro lege malis ſeditionis opus.
Audendi omne nefas pereunte pudore Cupido
    Creſcit, & hoc uicto robur ubiq; trahit.
Sed non præda cibum dat ſemper opima leoni,
    Sæpè, licet fortem, caſus egere facit.
Triſte labore magis nil garrulus eſſe tacendi
    Iudicat, audiri non ſua uerba dolet.
Dignum odio quem nemo negat, uiolenta uidetur
    Res, conuiua uiris quando ferendus adeſt.
Talis amicus adeſt nulli, cui contigit ullo
    Triſte modo, quamuis edidit una parens.
Fare tuis miti modo, nunc ſecus ore miniſtris,
    Adq; tuas habitant qui ſua tecta domos.

Οὐ χρὴ κιγκλίζειν ἀγαθὸν βίον, ἀλλ' ἀτρεμίζειν.
 Τὸν δὲ κακὸν κινεῖν, ἔστ' ἂν ἐς ὀρθὰ λάβῃς.
Οἱ κακοὶ οὐ πάντως κακοὶ ἐκ γαστρὸς γεγόνασιν,
 Ἀλλ' ἄνδρεσι κακοῖς συνθέμενοι φιλίην.
Ἔργα τε δείλ' ἔμαθον, καὶ ἔπη δύσφημα, καὶ ὕβριν,
 Ἐλπόμενοι κείνους πάντα λέγειν ἕτοιμα.
Ἐν μὲν συσσιτίοισιν ἀνὴρ πεπνυμένος ἴσθι,
 Πάντα δ' ὁμιλήτω ὡς ἀπεόντα δοκεῖ.
Εἰδὲ φέρειν τὰ γελοῖα, θύρηφι δὲ καρτερὸς εἴης,
 Γιγνόσκων ὀργὴν, ἥν ἂν ἕκαστος ἔχει.
Ἐν μὲν μαινομένοις μάλα μαίνομαι, ἐν δὲ δικαίοις
 Πάντων ἀνθρώπων εἰμὶ δικαιότατος.
Πολλοί τοι πλουτοῦσι κακοί, ἀγαθοὶ δὲ πένονται,
 Ἀλλ' ἡμεῖς τούτοις οὐ διαμειψόμεθα
Τῆς ἀρετῆς τὸν πλοῦτον, ἐπεὶ τὸ μὲν ἔμπεδον αἰεί,
 Χρήματα δ' ἀνθρώπων ἄλλοτε ἄλλος ἔχει.
Κύρν' ἀγαθὸς μὲν ἀνὴρ γνώμην ἔχει ἔμπεδον αἰεί,
 Τολμᾷ δ' ἔν τ' ἀγαθοῖς κείμενος, ἔν τε κακοῖς.
Εἰ δὲ θεὸς κακῷ ἀνδρὶ βίον καὶ πλοῦτον ὀπάσσει,
 Ἀφραίνων κακίην οὐ δύναται κατέχειν.
Μή ποτ' ἐπὶ σμικρᾷ προφάσει φίλον ἄνδρ' ἀπλέσ-
 πειθόμενος χαλεπῇ Κύρνε διαβολίῃ. (σῃς,
Εἴ τις ἁμαρτωλῆσι φίλων ἐπὶ παντὶ χολῷτο,
 Οὔποτ' ἂν ἀλλήλοις ἄρθμιοι, οὐδὲ φίλοι
Εἶεν. ἁμαρτωλαὶ γὰρ ἐν ἀνθρώποισιν ἕπονται
 Θνητοῖς Κύρνε, θεοὶ δ' οὐκ ἐθέλουσι φέρειν.
Καὶ βραδὺς εὔβουλος εἷλεν ταχὺν ἄνδρα διώκων
 Κύρνε, σὺν εὐθείῃ θεῶν δίκῃ ἀθανάτων.

Ἥσυχος

Non turbare bonæ fas, ſed ſtabilire quietem
Vitæ, quæ uicijs dedita, digna premi.
Quorum praua ſubeſt mens, non ſic accipe natos,
Turpis amiciciæ moribus uſus obeſt.
Res didicêre ſequi prauas, linguamq́; ſalacem,
Recta quòd autores hæc docuiſſe putant.
Ferre tuos ſapienter ama conuiua ſodales,
Et uelut abſentes hos tolerare uelis.
Ferre ſales diſcens foris obrue fortiter iram,
Quæ ſit cuiq; uirûm mens ſua, noſſe decet.
Inſanis iunctum iuuat inſanire uiciſsim,
Iuſtis, iuſticiæ me decus omne ſequi.
Sæpe mali creſcunt opibus, ſed egere bonorum eſt,
Omnibus at uirtus anteferenda bonis.
Vendicat huic ſine fine ſuam quia gloria famam,
Diuitias alij nunc, alijq́; tenent.
Vir bonus, ille leui mutari mente recuſat,
Læta ſuas ſeu res, ſorsúe ſiniſtra gerat.
At prauo Deus auget opum cùm munere uires,
Nequitiæ innatam uim cohibere nequit.
Mox errore leui ne deſere motus amicum,
Quem culpæ eſſe reum falſa querela refert.
Qui uicio cuiuis iraſci aſſueuit amici,
Aptus amicitiæ nullius autor erit.
Aſsiduis hominum delictis uita laborat,
Non tamen erratum Dij graue ferre ſolent.
Aſſequitur cautè uelocem tardus eundo,
Hunc cum iuſta malis corripit ira Deûm.

Ἥσυχος ὥσπερ ἐγὼ μέσσην ὁδὸν ἔρχεο ποσσί,
  Μηδ' ἑτέροισι διδοὺς Κύρνε τὰ τῶν ἑτέρων.
Μή ποτε φεύγοντ' ἄνδρ' ἐπ' ἐλπίδι Κύρνε φιλήσῃς,
  Οὐδὲ γὰρ οἴκαδε βὰς, γίγνεται αὐτὸς ἔτι.
Μηδὲν ἄγαν σπεύδειν, πάντων μέσ' ἄριστα, καὶ οὕτως
  Κύρν' ἕξεις ἀρετὴν, ἥντε λαβεῖν χαλεπόν.
Ζεύς μοι τῶν τε φίλων δοίη τίσιν, οἵ με φιλεῦσι,
  Τῶν τ' ἐχθρῶν μεῖζον Κύρνε δυνησόμενον.
Χ' οὕτως ἂν δοκέοιμι μετ' ἀνθρώπων θεὸς εἶναι,
  Ἤν ἀποτισάμενον μοῖρα κίχῃ θανάτου.
Ἀλλὰ Ζεῦ τέλεσόν μοι ὀλύμπιε καίριον εὐχὴν,
  Δὸς δέ μοι ἀντὶ κακῶν καί τι παθεῖν ἀγαθόν.
Τεθναίην δ', εἰ μή τι κακῶν ἄμπαυμα μεριμνῶν
  Εὑροίμην, δοίην τ' ἀντ' ἀνιῶν ἀνίας.
Αἶσα γὰρ οὕτως ἐστί, τίσις δ' οὐ φαίνεται ἡμῖν
  Ἀνδρῶν, οἳ τἀμὰ χρήματ' ἔχουσι βίῃ
Συλήσαντες, ἐγὼ δὲ κύων ἐπέρησα χαράδρην,
  Χειμάρρῳ ποταμῷ πάντ' ἀποσεισάμενος.
Τῶν εἴη μέλαν αἷμα πιεῖν, ἐπί τ' ἐσθλὸς ἄροιτο
  Δαίμων, ὃς κατ' ἐμὸν νοῦν τελέσειε τάδε.
Ὦ δειλὴ πενίη τί μένεις προλιποῦσα παρ' ἄλλον
  Ἄνδρ' ἰέναι; τί δὲ δή μ' οὐκ ἐθέλοντα φιλεῖς;
Ἀλλ' ἴθι, καὶ δόμον ἄλλον ἐποίχεο, μὴ δὲ μεθ' ἡμῶν
  Αἰεὶ δυστήνου τοῦδε βίου μέτεχε.
Τόλμα Κύρνε κακοῖσιν, ἐπεὶ κἀσθλοῖσιν ἔχαιρες,
  Εὖτέ σε καὶ τούτων μοῖρ' ἐπέβαλλεν ἔχειν.
Ὡς δὲ πάρος τ' ἀγαθῶν ἔλαβες κακὸν, ὣς δὲ καὶ αὖτις
  Ἐκδῦναι πειρῶ, θεοῖσιν ἐπευχόμενος.

Μὴ δὲ

Ergo uiam mediam placidè me carpe magistro,
Nec bona te largum dans aliena probes.
Damnatum exilio uitæ melioris amicum
Spe ne forte iuues, fallit, ut antè, fidem.
Festinare caue, rebus modus adsit agendis,
Teq́; sequi uirtus plena labore potest.
Me Deus, ut ualeam prodesse frequenter amicis,
Viribus ut quouis sim prior hoste, iuuet.
Sic Deus esse potens uidear mortalibus ægris,
Vltor inimici si sinat ipse mori.
Aspirare meis diuina potentia uotis,
Meq́; malis pulsis gaudia ferre uelit.
Dispeream, nisi parta quies mihi dulce malorum,
Dum referam meritis digna, leuamen erit.
Fato pœna subit, latet hæc uindicta sed illos,
Antè facultates qui rapuêre meas.
More canum tumidi tranans ego fluminis undas,
Promptus opum abieci, tum mihi quidquid erat.
Prædones sitiant immani mente cruorem,
At fortuna meis rebus adesse uelit.
Cur odiosa manes? alium me quære relicto
Paupertas, qui te ferre recusat, amas?
Vade domum inde petens aliam, ne peßima mecum
Conditio uitæ te sine fine premat.
Ferre graues casus defunctum sæpe secundis
Fas est, iusta mali portio quemq́; manet.
Vt bona sæpe malis mutantur: ita illa uicißim
Lætis sæpe, Deum quando precaris opem.

Μὴ δὲ λίην ἐπίφαινε, κακὸν δέ τι Κύρν' ἐπιφαίνειν,
Παύρους κηδεμόνας σῆς κακότητος ἔχεις.
Ἀνδρός τι κραδίη μινύθει μέγα πῆμα παθόντος
Κύρν', ἀποτινυμένου δ' αὔξεται ἐξοπίσω.
Εὖ κώτιλλε τὸν ἐχθρὸν ὅταν δ' ὑποχείριος ἔλθῃ,
Τῖσαί νιν, πρόφασιν μηδεμίαν θέμενος.
Ἴσχε νόον, γλώσσῃ δὲ τὸ μείλιχον αἰὲν ἐπέσθω
Δειλῶν τοι τελέθει κραδίη ὀξυτέρη.
Οὐ δύναμαι γνῶναι νόον ἀστῶν, ὅν τιν' ἔχουσιν,
Οὔτε γὰρ εὖ ἔρδων ἁνδάνω, οὔτε κακῶς.
Μωμεῦνται δέ με πολλοὶ ὁμῶς κακοί, ἠδὲ καὶ ἐσθλοί,
Μιμεῖσθαι δ' οὐδεὶς τῶν ἀσόφων δύναται.
Μή μ' ἀέκοντα βίῃ κεντῶν ὑπ' ἅμαξαν ἔλαυνε,
Εἰς φιλότητα λίην Κύρνε προσελκόμενος.
Ζεῦ φίλε, θαυμάζω σε, σὺ γὰρ πάντεσιν ἀνάσσεις,
Τιμὴν αὐτὸς ἔχων, καὶ μεγάλην δύναμιν.
Ἀνθρώπων δ' εὖ οἶσθα νόον, καὶ θυμὸν ἑκάστου,
Σὸν δὲ κράτος πάντων ἔσθ' ὕπατον βασιλεῦ.
Πῶς δέ σεο Κρονίδη τολμᾷ νόος ἄνδρας ἀλιτροὺς
Ἐν ταυτῇ μοίρᾳ τόν τε δίκαιον ἔχειν,
Ἤν τ' ἐπὶ σωφροσύνην τρεφθῇ νόος, ἤν τε πρὸς ὕβριν
Ἀνθρώπων ἀδίκοις ἔργμασι πειθομένων.
Οὐδέ τι κεκριμένον πρὸς δαίμονός ἐστι βροτοῖσιν,
Οὐδ' ὁδός, ἥν τιν' ἰὼν ἀθανάτοισιν ἅδοι.
Ἔμπης δ' ὄλβον ἔχουσιν ἀπήμονα, τοὶ δ' ἀπὸ δειλῶν
Ἔργων ἴσχονται θυμὸν ὅμως πενίης.
Μητέρ' ἀμηχανίην ἔλαβον τὰ δίκαια φιλεῦντες,
Ἥ τ' ἀνδρῶν προάγει θυμὸν ἐς ἀμπλακίην.

βλάπτουσ'

Res aperire graues temerè uerearis amico,
Est paucis curæ sors aliena uiris.
Damna uiro data fraude maligna rodere mentem,
Addere sed uires ultio grata solet.
Hostem affare tuum placidè, data si qua facultas,
Corrige, nec ueniam da, uelut antè, metu.
Mentem coge regi, quam mollibus argue uerbis,
Cor semper timidis acrius esse solet.
Non mihi scire datur, quæ mens regat abdita ciues,
Seu benè, seu malè res gesta, placere nequis.
Tamq; boni, quàm sæpe mali me carpere gaudent,
Stultus amat nemo sed documenta sequi.
Ne præbere iugo renuentem coge ferendo
Colla, ut amiciciæ pacta subire uelit.
Iupiter alme uirûm cùm tu genus omne gubernes,
Quem laus tanta, manu uisq; potente manet.
Cum lateant hominum nullo te tempore mentes,
Et magis ipse potens omnibus esse queas:
Miror ad hos mores te conniuere malorum,
Tam turpi iustos ut ratione premant.
Seu mea iusticiæ studijs addicta laboret
Mens, iniusticiæ siue sequatur opus:
Dante Deo certi nil est mortalibus ægris,
Qua summo placeas, est uia nulla, Deo.
Sæpe mali immunes discrimine parta tuentur,
Quos nil turpe iuuat, triste fatigat onus.
Posse parum esse potest his paupertatis origo,
Quæ mentes hominum ducit ad omne nefas.

βλάπτουσ' ἐν στήθεσσι φρένας κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης.
　　Τολμᾷ δ' οὐκ ἐθέλων αἴσχεα πολλὰ φέρειν.
Χρημοσύνῃ εἴκων, ἣ δὴ κακὰ πολλὰ διδάσκει,
　　Ψεύδεα τ' ἐξαπάτας τ', οὐλομένας τ' ἔριδας.
Ανδρα καὶ οὐκ ἐθέλοντα, κακὸν δέ οἱ οὐδὲν ἔοικεν,
　　Η γὰρ καὶ χαλεπὴν τίκτει ἀμηχανίην.
Ἐν πενίῃ δ' ὅτε δειλὸς ἀνὴρ, ὅτε πολλὸν ἀμείνων
　　Φαίνεται, ἔς τ' ἂν δὴ χρημοσύνη κατέχῃ.
Τοῦ μὲν γὰρ τὰ δίκαια φρονέει νόος, οὔτ' περ αἰεὶ
　　Ιθεῖα γνώμη στήθεσιν ἐμπεφύῃ.
Τοῦ δ' ἂν οὔτε κακοῖς ἕπεται νόος, οὔτ' ἀγαθοῖσι
　　Τὸν δ' ἀγαθὸν τολμᾶν χρὴ τάτε καὶ τὰ φέρειν.
Αἰδεῖσθαι δὲ φίλους, φεύγειν τ' ὀλεσήνορας ὅρκους,
　　Εντρεπε δ' ἀθανάτων μῆνιν ἀλευάμενος.
Μηδὲν ἄγαν σπεύδειν, καιρὸς δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστος
　　Εργμασιν ἀνθρώπων, πολλάκι δ' εἰς ἀρετὴν.
Σπεύδει ἀνὴρ, κέρδος διζήμενος, ὅντινα δαίμων
　　Πρόφρων εἰς μεγάλην ἀμπλακίην παράγει.
Καὶ οἱ ἔθηκε δοκεῖν, ἃ μὲν ᾖ κακὰ, ταῦτ' ἀγαθ' εἶναι
　　Εὐμαρέως, ἃ δ' ἂν ᾖ χρήσιμα, ταῦτα κακά.
Φίλτατε ὢν ἥμαρτες, ἐγὼ δέ τοι αἴτιος οὐδὲν,
　　Αλλ' αὐτὸς γνώμης οὐκ ἀγαθῆς ἔτυχες.
Οὐδένα θησαυρὸν παισὶν καταθήσῃ ἀμείνω
　　Αἰδοῦς, ἥτ' ἀγαθοῖς ἀνδράσι κύρν' ἕπεται.
Μηδένα ἀνθρώπων κακίων δόκει εἶναι ἑταῖρον,
　　ᾯ γνώμη θ' ἕπεται, κύρνε, καὶ ᾧ δύναμις.
Πίνων δ' οὐχ οὕτως θωρήξομαι, οὐδέ με οἶνος
　　Ἐξάγει, ὥστ' εἰπεῖν δεινὸν ἔπος περὶ σοῦ.

Et uexare solet sub duri pondere casus,
Probra maligna pati pauper ubiq; solet.
Moliri uarias linguæ docet improba fraudes
Paupertas, studio litis, & apta dolis.
Inuitos etiam rapit, & nil turpe uidetur
Illi, hac peste parum qui remorante ualet.
Qui malus est, meliore solet tum mente uideri,
Sors quasi captiuum donec egena tenet.
Mens iniusticiæ cui praua ministrat amorem,
Est innata parum quæ generosa uiro:
Ille nec aduersam sortem, nec ferre secundam,
Qui bonus est placidè nouit utramq; sequi.
Iurandi omne nefas uita, & uerearis amicos,
Est fugienda modis omnibus ira Deûm.
Nil age præcipitans, occasio rebus agendis
Optima, quas hominum sedula cura gerit.
Sæpe, potens ut fiat, opum qui quærit aceruos,
In graue præcipitant præscia fata malum.
Et faciunt, ut quæ noceant, prodesse, uicißim,
Quæ prodesse solent, illa nocere putet.
Peccas sponte, tui non criminis autor amico
Sum tibi, mente leui plus potes ipse rapi.
Thesaurum natis meliorem nemo relinquet
Ingenuo, esse boni quoq; pudore solent.
Nullius autori sceleris te iunge sodalem,
Callida cui mens est, uiq; potente ualet.
Ebrietas ita nulla meas in prælia uires
Armet, ut in te uox futile scomma ferat.

Οὐδέν ὅμοιον ἐμοὶ δύναμαι διζήμενος εὑρεῖν
  πιστὸν ἑταῖρον, ὅτῳ μή τις ἔνεστι δόλος.
Ἐς βάσανον δ' ἐλθὼν παρατρίβομαι, ὥστε μολίβδῳ
  χρυσός, ὑπερτερίης δ' ἄμμιν ἔνεστι νόος.
Πολλά με καὶ συνιέντα παρέρχεται, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης
  σιγῶ, γιγνώσκων ἡμετέρην δύναμιν.
Πολλοῖς ἀνθρώποις γλώσσῃ θύραι οὐκ ἐπίκεινται
  ἁρμόδιαι, καί σφιν πολλ' ἀμέλητα μέλει.
Πολλάκι γὰρ τὸ κακὸν κατακείμενον ἔνδον, ἄμεινον
  ἐσθλὸν δ' ἐξελθὸν λώϊον, ἢ τὸ κακόν.
Πάντων μὲν μὴ φῦναι ἐπιχθονίοισιν ἄριστον,
  μηδ' ἐσιδεῖν αὐγὰς ὀξέος ἠελίου.
Φύντα δ' ὅπως ὤκιστα πύλας Ἀΐδαο περῆσαι,
  καὶ κεῖσθαι πολλὴν γῆν ἐπαμησάμενον.
Φῦσαι καὶ θρέψαι ῥᾷον βροτὸν, ἢ φρένας ἐσθλὰς
  ἐνθέμεν, οὐδείς πω τοῦτο γ' ἐπεφράσατο.
Ὅστις σώφρον' ἔθηκε τὸν ἄφρονα, καὶ κακοῦ ἐσθλόν.
  Εἰ δ' Ἀσκληπιάδαις τοῦτο ἔδωκε θεός,
ἰᾶσθαι κακότητα, καὶ ἀτηρὰς φρένας ἀνδρῶν,
  πολλοὺς ἂν μισθοὺς καὶ μεγάλους ἔφερον.
Εἰ δ' ἦν ποιητόν τε καὶ ἔνθετον ἀνδρὶ νόημα,
  οὔποτ' ἂν ἐξ ἀγαθοῦ πατρὸς ἔγεντο κακός.
Πειθόμενος μύθοισι σαόφροσιν· ἀλλὰ διδάσκων
  οὔποτε ποιήσεις τὸν κακὸν ἄνδρ' ἀγαθόν.
Νήπιος, ὃς τὸν ἐμὸν μὲν ἔχει νόον ἐν φυλακῇσι,
  τὸν δ' αὐτοῦ ἴδιον οὐδὲν ἐπιστρέφεται.
Οὐδείς τοι πάντ' ἐστὶ πανόλβιος, ἀλλ' ὁ μὲν ἐσθλὸς
  τολμᾷ ἔχειν τὸ κακόν, ἢ οὐκ ἐπίδηλος ὅμως.

Non candore parem reperire mihi undiq; quærens
Possum, cui sua sit mens aliena dolis.
Sponte mea Lydio lapide, & uelut aurea plumbo
Massa teror, uobis hinc prior esse probor.
Multa meam fugiunt mentem, sed lingua iubente
Me, uiresq; parum posse uidente silet.
Claustra uiris cohibent paucis sat idonea linguam,
Non curanda geri more frequente solent.
Omne domi facinus prodest infame recondi,
Res bona uulgari, non mala digna foras.
Optima res nunquam nasci mortalibus esset,
Nec uidisse iubar fulgide Phœbe tuum.
Aut natos subitò Stygias migrare sub umbras,
Aggere tùm terræ membra caduca tegi.
Cura creare minor natos, & pascere uictu,
Quàm dare mentis opes, nemo quod arte potest.
Pro turpi quia mente bonam ualet indere nemo,
Non Asclepiadis hoc dedit ante Deus.
Quòd uicijs animi si posset cura mederi,
Sæpe quis hac magnas arte pararet opes.
Ars quia si qua bonam mentem implantare ualeret,
E meliore malus nemo parente foret.
Cedere qui monitis prudentibus utile nosset,
Qui malus, arte bonum reddere nemo potest.
Desipit ille meam mentem cui cura notandi,
Nec uicium ipse suæ forte notare solet.
Omni nemo modo felix, mala sustinet olim
Vir bonus, illa tamen non aperire solet.

Δειλὸς δ' οὔτε κακοῖσιν ἐπίσταται, οὔτ' ἀγαθοῖσιν
θυμὸν ἔχων μίμνειν, ἀθανάτων δὲ δόσεις
Παντοῖαι θνητοῖσιν ἐπέρχοντ', ἀλλ' ἐπιτολμᾶν
χρὴ δῶρ' ἀθανάτων, οἷα διδοῦσιν ἔχειν.
Εἴ μ' ἐθέλεις πλύνειν, κεφαλῆς ἀμίαντον ἀπ' ἄκρης
αἰεὶ λευκὸν ὕδωρ ῥεύσεται ἡμετέρης.
Εὑρήσεις δέ με πᾶσιν ἐπ' ἔργμασιν, ὥσπερ ἄπεφθον
χρυσόν, ἐρυθρὸν ἰδεῖν, τριβόμενον βασάνῳ.
Τοῦ χροιῆς καθύπερθε μέλας οὐχ ἅπτεται ἰός,
οὐδ' εὐρώς, αἰεὶ δ' ἄνθος ἔχει καθαρόν.
Ἄνθρωπ', εἰ γνώμης ἔλαχες μέρος, ὥσπερ ἀνοίης,
καὶ σώφρων οὕτως, ὥσπερ ἄφρων ἐγένου,
Πολλοῖς ἂν ζηλωτὸς ἐφαίνεο τῶν δὲ πολιτῶν
οὕτως, ὥσπερ νῦν οὐδενὸς ἄξιος εἶ.
Οὔ τοι σύμφορόν ἐστι γυνὴ νέα ἀνδρὶ γέροντι,
οὐ γὰρ πηδαλίῳ πείθεται, ὡς ἄκατος.
Οὐδ' ἄγκυρ' ἔχουσιν, ἀπορρήξασα δὲ δεσμὰ
πολλάκις ἐκ νυκτῶν ἄλλον ἔχει λιμένα.
Μή ποτ' ἀπρήκτοισιν νόον γ' ἔχε, μηδὲ μενοίνα
χρήμασι, τῶν ἄνυσις γίγνεται οὐδεμία.
Εὐμαρέως τοι χρῆμα θεοὶ δόσαν, οὔτε τι δειλόν,
οὔτ' ἀγαθόν, χαλεπῷ δ' ἔργματι κῦδος ἔχει.
Ἀμφ' ἀρετῇ τρίβου, καί σοι τὰ δίκαια φίλ' ἔστω,
μηδέ σε νικάτω κέρδος, ὅτ' αἰσχρὸν ἔοι.
Μηδένα τῶνδ' ἀέκοντα μένειν κατέρυκε παρ' ἡμῶν,
μηδὲ θύραζε κέλευ' οὐκ ἐθέλοντ' ἰέναι.
Μηδ' εὕδοντ' ἐπέγειρε Σιμωνίδη, ὅν τιν' ἂν ἡμῶν
θωρηχθέντ' οἴνῳ μαλθακὸς ὕπνος ἕλοι.

Μηδ'

Seu gemat aduersis, seu gestiat usa secundis
    Mens, constare uiri non sibi praua solet.
Nunc optata uiris Dij, nunc damnosa ministrant,
    Ferre sed, hi dederint quæ tibi cunq;, decet.
Forte lauare meum caput est tibi si qua uoluntas,
    Pura tibi à nostro uertice lympha fluet.
Et similem cocto me dices igne metallo,
    Quod rubet, & quod uis indicis arte probat.
Demere nigra potest cui non ærugo colorem,
    Nec caries, suus huic flos sine fine manet.
Sana perinde tibi si, ceu delira, maneret
    Mens, saperesq; uelut desipuisse potes:
Suspicerent illo multi te nomine ciues,
    Nunc omni meritò sicut honore cares.
Nupta seni non apta datur, cui iunior ætas,
    Pontiuagæ illa ratis nescia more regi.
Anchora rumpentem retinacula nulla morantur,
    Illa nouum portum nocte silente petit.
Non age, quæ peragi renuunt, nec amore furorem
    Argue opum, frustra quas cumulare paras.
Non graue largiri Dijs est bona, sed nihil unquam,
    Siue bonum, aut secus est, omne labore caret.
Te uirtutis honos exerceat, appete iusta,
    Suadeat & lucri turpe cupido nihil.
Sponte manere uirum renuentem haud coge morari,
    Forte recusantem coge nec ire foras.
Nec suadente mero dormire morare uolentem,
    Ebria dum molli membra sopore rigat.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0055-1

Μηδὲ τὸν ἀγρυπνέοντα κέλευ' ἀέκοντα καθεύδειν
  Πᾶν γὰρ ἀναγκαῖον χρῆμ' ἀνιηρὸν ἔφυ.
Τῷ πίνειν δ' ἐθέλοντι παρασταδὸν οἰνοχοείτω,
  Οὐ πάσας νύκτας γίγνεται ἁβρὰ παθεῖν.
Αὐτὰρ ἐγὼ, μέτρον γὰρ ἔχω μελιηδέος οἴνου,
  Ὕπνου λυσικάκου μνήσομαι οἴκαδ' ἰών.
Δείξω δ' ὡς οἶνος χαριέστατος ἀνδρὶ πεπόσθαι,
  Οὔτε τι γὰρ νήφω, οὔτε λίην μεθύω.
Ὃς δ' ἂν ὑπερβάλλῃ πόσιος μέτρον, οὐκέτι κεῖνος
  Τῆς αὐτοῦ γλώσσης καρτερὸς, οὐδὲ νόου.
Μυθεῖται δ' ἀπάλαμνα, τὰ νήφουσ' εἴδεται αἰσχρά
  Αἰδεῖται δ' ἔρδων οὐδὲν, ὅταν μεθύῃ.
Τὸ πρὶν ἐὼν σώφρων, τότε νήπιος, ἀλλὰ σὺ ταῦτα
  Γιγνώσκων, μὴ πῖν' οἶνον ὑπερβολάδην.
Ἀλλ' ἢ πρὶν μεθύειν ὑπανίστασο, μή σε βιάσθω
  Γαστὴρ, ὥστε κακὸν λάτριν ἐφημέριον,
Ἢ παρεὼν μὴ πῖνε. σὺ δ' ἔχες τοῦτο μάταιον,
  Τῆς κοτύλης αἰεὶ τοὔνεκά τοι μεθύεις.
Ἡ μὲν γὰρ φέρεται φιλοτήσιος, ἡ δὲ πρόκειται,
  Τὴν δὲ θεοῖς σπένδεις, τὴν δ' ἐπὶ χειρὸς ἔχεις.
Ἀρνεῖσθαι δ' οὐκ οἶδας ἀνίκητος δέ τοι οὗτος,
  Ὃς πολλὰς πίνων μή τι μάταιον ἐρεῖ.
Ὑμεῖς δ' εὖ μυθεῖσθε παρὰ κρητῆρι μένοντες,
  Ἀλλήλων ἔριδας δὴν ἀπερυκόμενοι.
Εἰς τὸ μέσον φωνεῦντες ὁμῶς ἑνὶ καὶ συνάπασι,
  Χοὔτως συμπόσιον γίγνεται οὐκ ἄχαρι.
Ἄφρονος ἀνδρὸς ὁμῶς καὶ σώφρονος οἶνος, ὅταν δὴ
  Πίνῃ ὑπὲρ τὸ μέτρον, κοῦφον ἔθηκε νόον.

Nec dormire, fugit uigili qui mente soporem,
Coge, uiro cogi nam graue semper onus.
Sponte meri largos cupienti infunde liquores,
Non has delicias nox quia tota dabit.
At mihi certa sitim mea cùm mensura leuauit,
Somnum, quo refugit cura medente, peto.
At qua lege meri prosint tibi dona docebo,
Sobrius esse parum, aut ebrius esse uelim.
Nam cui certa meri non regula temperat usum,
Huic nec lingua regi, mensúe proterua potest.
Verba minus potis quæ digna pudore uidentur,
Spargit, & omne parum turpe ueretur opus.
Qui sapiens aliàs, amentem pocula reddunt,
Vini quod metuens usibus adde modum.
Antè meri insidias quàm sentis, surge, uoracem
Ventrem mens famulæ ne tua more colat.
Siue manens ne sæpe bibas, sed potor inanes
Hos monitus gaudens ebrietate putas.
Vnus amiciciæ uice, sed decus ille, bibendo
Dijs datur ille calix, hunc tenet una manus.
Pocula nulla negas socijs, fortißimus ille est,
Qui, cùm multa bibit, dicat inane nihil.
Vos dulci sermone sequi conuiuia par est,
Litibus abstineant ebria uerba decet.
Conuiuæ in medium iucundas edite uoces,
Et sua symposio gratia dulcis erit.
Qui sapit, & qui non, non accedente bibendi
Vina modo, nescit præ leuitate regi.

Ἐν πυρὶ μὲν χρυσόν τε, καὶ ἄργυρον ἴδριες ἄνδρες
  γιγνώσκουσ', ἀνδρὸς δ' οἶνος ἔδειξε νόον.
Καὶ μάλα περ πινυτοῦ, τὸν ὑπὲρ μέτρον ἤρατο πίνων,
  ὥστε καταισχῦναι καὶ πρὶν ἐόντα σοφόν.
Οἰνοβαρῶ κεφαλὴν ὀνομάκριτε, καί με βιᾶται
  οἶνος, ἀτὰρ γνώμης οὐκ ἔτ' ἐγὼ ταμίης
Ἡμετέρης. τὸ δὲ δῶμα περιτρέχει, ἀλλ' ἄγ' ἀναστὰς
  Πειρηθῶ, μήπως καὶ πόδας οἶνος ἔχῃ,
Καὶ νόον ἐν στήθεσι, δέδοικα δὲ μή τι μάταιον,
  Ἔρξω θωρηχθεὶς καὶ μέγ' ὄνειδος ἔχω.
Οἶνος πινόμενος πουλὺς κακός, ἢν δέ τις αὐτὸν
  πίνῃ ἐπισταμένως, οὐ κακός, ἀλλ' ἀγαθός.
Ἦλθες δὴ κλεάριστε βαθὺν διὰ πόντον ἀνύσας
  Ἐνθάδ', ἐπ' οὐδὲν ἔχοντ', ὦ τάλαν, οὐδὲν ἔχων.
Νηός τοι πλευρῆσιν ὑπὸ ζυγὰ θήσομεν ἡμεῖς,
  Κλεάριστ' οἷ' ἔχομεν, χ' οἷα διδοῦσι θεοί.
Τῶν δ' ὄντων τὰ ἄριστα παρέξομεν, ἢν δέ τις ἔλθῃ
  Σεῦ φίλος ὤν, κατάκεισ', ὡς φιλότητος ἔχεις.
Οὔτε τι τῶν ὄντων ἀποθήσομαι, οὔτε τι μεῖζον
  Σῆς ἕνεκα ξενίης ἄλλοθεν οἰσόμεθα.
Ἢν δέ τις εἰρωτᾷ τὸν ἐμὸν βίον, ὧδέ οἱ εἰπεῖν,
  Ὡς εὖ μὲν χαλεπῶς, ὡς χαλεπῶς δὲ μάλ' εὖ.
Ὥσθ' ἕνα μὲν ξεῖνον πατρώιον οὐκ ἀπολείπειν,
  Ξείνια δὲ πλέον ἔσ' οὐ δυνατὸς παρέχειν.
Οὔ σε μάτην, ὦ πλοῦτε, βροτοὶ τιμῶσι μάλιστα,
  Ἦ γὰρ ῥηιδίως τὴν κακότητα φέρεις.
Καὶ γάρ τοι πλοῦτον μὲν ἔχειν ἀγαθοῖσιν ἔοικεν,
  Ἡ πενίη δὲ κακῷ σύμφορος ἀνδρὶ φέρειν.

Argentiq́;, auriq́; latens natura probari
  Igne, uiri sed mens ebrietate solet.
Qui sapit ante alios, si captus amore bibendi est,
  Confundi ebrietas sæpe pudore facit.
Cum mihi uina grauant caput hausta, domantq́; bi-
  Esse uetor custos mentis, ut antè, meæ. (bentem,
Tota uidetur agi in gyrum domus, ergo requiro
  Captiuos teneant num quoq; uina pedes,
Aut mentem, metuo ne turpe quid ebrius ausim,
  Moribus haud leue sit dedecus unde meis.
Vina nocent usu nimio, si rite bibantur,
  Non malus est horum, sed bonus ille liquor.
Venisti Clearíste uias emense marinas
  Ad me rebus egens, qui quoq; rebus eget.
At tibi dona tamen mea uilia naue recondam,
  Qualia mite Deûm numen habere sinit.
Optima quæ potero promam, tibi si quis amico
  Est comes, accumbat, ceu tibi carus is est.
Nil, quas poßideo, rerum mea dextra negabit,
  Ob te nec precij res melioris emam.
Quo mea uita statu uigeat, dic ore, roganti:
  Sat bene tàm tristi tempore sospes habet.
Sic uni ut patriæ largiri poßit alumno
  Munera, sed nequeat pluribus ille uiris.
Non nos diuitias studio ueneramur inani,
  Hæ, quæ ferre tuum est nam mala, cunq;, leuant.
Debet opum fortuna bonis me iudice dotem
  Paupertate malos iurè dolere decet.

Οἴμοι ἐγὼν ἥβης καὶ γήραος οὐλομένοιο,
　τοῦ μὲν ἐπερχομένου, τῆς δ' ἀπανισαμένης.
Οὔτε τινὰ προὔδωκα φίλον, καὶ πιστὸν ἑταῖρον,
　Οὔτ' ἐν ἐμῇ ψυχῇ, δούλιον οὐδὲν ἔνι.
Αἰεί μοι φίλον ἦτορ ἀγάλλεται, ὁππότ' ἀκούσω
　Αὐλῶν φθεγγομένων ἱμερόεσσαν ὄπα.
Χαίρω δ' εὖ πίνων, καὶ ὑπ' αὐλητῆρος ἀκούων,
　Χαίρω δ' εὔφθογγον χερσὶ λύρην ὀχέων.
Οὔποτε δουλίη κεφαλὴ εὐθεῖα πέφυκεν,
　Ἀλλ' αἰεὶ σκολιή, καὐχένα λοξὸν ἔχει.
Οὔτε γὰρ ἐκ σκίλλης ῥόδα φύεται, οὐδ' ὑάκινθος,
　Οὐδέποτ' ἐκ δούλης τέκνον ἐλευθέριον.
Οὗτος ἀνὴρ φίλε Κύρνε πέδας χαλκεύεται αὑτῷ,
　Εἰ μὴ ἐμὴν γνώμην ἐξαπατῶσι θεοί.
Δειμαίνω, μὴ τήνδε πόλιν Πολυπαΐδη ὕβρις,
　Ἥπερ κενταύρους ὠμοφάγους, ὀλέσῃ.
Χρή με παρὰ στάθμην καὶ γνώμην τήνδε δικάσσαι
　Κύρνε δίκην, ἶσόν τ' ἀμφοτέροισι δόμεν.
Μάντεσιν, οἰωνοῖς τε, καὶ αἰθομένοις ἱεροῖσιν,
　Ὄφρα μὴ ἀμπλακίης αἰσχρὸν ὄνειδος ἔχω.
Μηδένα πω κακότητι βιάζεο, τῷ δὲ δικαίῳ
　Τῆς εὐεργεσίης οὐδὲν ἀρειότερον.
Ἄγγελος ἄφθογγος πόλεμον πολύδακρυν ἐγείρει,
　Κύρν', ἀπὸ τηλαυγέος φαινόμενος σκοπιῆς.
Ἀλλ' ἵπποις ἔμβαλλε ταχυπτερύγεσσι χαλινούς,
　Δηίων γάρ σφ' ἀνδρῶν ἀντιάσειν δοκέω.
Οὐ πολλὸν τὸ μεσηγὺ διαπρήξουσι κέλευθον,
　Εἰ μὴ ἐμὴν γνώμην ἐξαπατῶσι θεοί.

Hei mihi flore ſubit pereunte quòd ægra ſenectus,
Imminet hæc, ætas uerna repentè fugit.
Proditor haud ulli nocui periurus amico,
Hoc ſeruile modo pectus habere pudet.
Læticiæ ſenſu mea mens exultat, ubi aures
Haurit, amœna ſonat Muſica quale, melos.
Me benè potantem tibicinis are uoluptas
Tangit, & argutam eſt carpere dulce chelyn.
Non potis eſt ceruix ſeruorum recta teneri,
Quam genus obliquam tale tenere ſolet.
Nam nec Scylla roſam fert cœpa tibi, aut hyacinthum,
Nec ſobolem ingenuam ruſtica ſerua parit.
Vincula nemo pedum ſibi cudit ahena ſuorum,
Mente niſi captos quos uelit eſſe Deus.
Ne ceu Centauros, petulantia diruat urbem
Hanc metuo, crudos mos quibus eſſe cibos.
Ceu libræ ratione decet perpendere cauſas,
Ius tribui ut parti poßit utriq; ſuum.
Conſultos Vates, atq; exta uelim antè ſacrorum,
Errantem doceat ne ſapuiſſe pudor.
Vim nulli facias, bene nil uirtute merendi
Creditur in iuſto pulcrius eſſe uiro.
Muta notant belli lacrymoſi ſigna tumultum
E ſpecula, cerni quam procul inde uides.
At citò rector equis uelocibus inijce frenos,
Acer ut occurrant hoſtibus ardor agit.
Ad quos his regio ſuperat non longa uiarum,
Coniectare uetet me niſi uera Deus.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0061-4

Χρὴ τολμᾷν χαλεποῖσιν ἐν ἄλγεσι κείμενον ἄνδρα,
Πρός τε θεῶν αἰτεῖν ἔκλυσιν ἀθανάτων.
Φράζεο, κίνδυνός τοι ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς,
Ἄλλοτε πόλλ᾽ ἕξεις, ἄλλοτε παυρότερα.
Ὥστε σε μήτε λίην ἀφνειὸν κτεάτεσσι γενέσθαι,
Μήτε σέ γ᾽ ἐς πολλὴν χρημοσύνην ἐλάσαι.
Εἴη μοι τὰ μὲν αὐτὸν ἔχειν, τὰ δὲ πόλλ᾽ ἐπιδοῦναι
Χρήματα τῶν ἐχθρῶν τοῖσι φίλοισιν ἔχειν.
Κεκλῆσθαι δ᾽ ἐς δαῖτα, παρέζεσθαι δὲ παρ᾽ ἐσθλὸν
Ἄνδρα, χρεὼν σοφίην πᾶσαν ἐπιστάμενον.
Τοῦ συνιεῖν, ὁπότ᾽ ἄν τι λέγῃ σοφὸν, ὄφρα διδαχθῇς
Καὶ τοῦτ᾽ εἰς οἶκον κέρδος ἔχων ἀπίῃς.
Ἥβῃ τερπόμενος παίζω, δηρὸν γὰρ ἔνερθεν
Γῆς, ὀλέσας ψυχὴν κείσομαι, ὥστε λίθος.
Ἄφθογγος, λείψω δ᾽ ἐρατὸν φάος ἠελίοιο,
Ἔμπης δ᾽ ἐσθλὸς ἐὼν ὄψομαι οὐδὲν ἔτι.
Δόξα μὲν ἀνθρώποισι κακὸν μέγα, πεῖρα δ᾽ ἄριστον,
Πολλοὶ ἀπείρητον δόξαν ἔχουσ᾽ ἀγαθῶν.
Εὖ ἔρδων, εὖ πράττε, τί κ᾽ ἄγγελον ἄλλον ἰάλλεις;
Τῆς εὐεργεσίης ῥηιδίη ἀγγελίη.
Οἵ με φίλοι προδιδοῦσιν, ἐπεὶ τόν γ᾽ ἐχθρὸν ἀλεῦμαι,
Ὥστε κυβερνήτης χοιράδας εἰναλίας.
Ῥήδιον ἐξ ἀγαθοῦ θεῖναι κακόν, ἢ ἐκ κακοῦ ἐσθλόν
Μή με δίδασκ᾽, οὔτοι τηλίκος εἰμὶ μαθεῖν.
Ἐχθαίρω κακὸν ἄνδρα, καλυψάμενος δὲ πάρειμι,
Μικρῆς ὄρνιθος κοῦφον ἔχοντα νόον.
Ἐχθαίρω δὲ γυναῖκα περίδρομον, ἄνδρα τε μάργον,
Ὃς τὴν ἀλλοτρίην βούλετ᾽ ἄρουραν ἀροῦν.

Ἀλλὰ

Quem grauis exercet dolor, hunc ſuperare ferendo
Tentet, & ut redimant ſe roget inde Deos.
En acie eſt quaſi nunc factura nouacula uulnus,
Copia nunc rerum, nunc minus eſſe ſolet.
Ne rem præcipiti ſtudio cumulare labores,
Ad magnas auidè neue feraris opes
Sint mihi res, quibus uſus eget, ſed detur amicis
Copia, quas horum poßidet hoſtis, opum.
Quippe uiro aßideas conuiua uocatus honeſto,
Qui didicit ſapiens omnibus eſſe modis.
Vt dicente petas doctrinam moribus illo,
Et lucro redeas hoc comitante domum.
Delitijs operam do, dum ſinit apta iuuentus,
Ceu lapidem me mors longa recondet humo.
Tum, iubar ætherei cum ſolis amabile linquam,
Et bonus exiſtens ipſe uidebo nihil.
Lædit opinio falſa, ſed experientia prodeſt,
Fallit inexpertos ſpes animoſa uiros.
Tu bene fac alijs, præco cur quæritur alter?
Præco pijs meritis mox ſuus eſſe ſolet.
Prodit amicorum me turba, quòd anxius hoſtem
Vito, qua ſcopulos nauita lege ſolet.
Rem peiore bonam non eſt mutare laboris,
Ne doceas, ætas diſcere noſtra negat.
Odi, uita malum quem perfida pingit, & adſum
Ipſe tacens paruæ more latentis auis.
Deinde uagabundam mulierem, hominesq; guloſos,
Qui uetiti terram ruris arare ſolent.

Reddere

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0063-6

Ἀλλὰ τὰ μὲν προβέβηκεν ἀμήχαν' ἔνεσι γενέσθαι
  Ἔργα, τὰ δ' ἐξοπίσω τῇ φυλακῇ μελέτω.
Πᾶσίν τοι κίνδυνος ἐπ' ἔργμασιν, οὐδέ τις οἶδε
  Ποῖ σχήσειν μέλλει, πρήγματος ἀρχομένου.
Ἀλλ' ὁ μὲν εὐδοκιμεῖν πειρώμενος, οὐ προνοήσας
  Εἰς μεγάλην ἄτην καὶ χαλεπὴν ἔπεσε.
Τῷ δὲ καλῶς ποιεῦντι θεὸς περὶ πάντα τίθησι,
  Συντυχίην ἀγαθὴν, ἔκλυσιν ἀφροσύνης.
Τολμᾶν χρὴ τὰ διδοῦσι θεοὶ θνητοῖσι βροτοῖσι,
  Ῥηιδίως δὲ φέρειν ἀμφοτέρων τὸ λάχος.
Μήτε κακοῖσι νοσῶν λυποῦ φρένα, μήτ' ἀγαθοῖσι
  Τερφθῇς ἐξαπίνης πρὶν τέλος ἄκρον ἰδεῖν.
Ἄνθρωπ', ἀλλήλοισιν ἀπόπροθεν ὦμεν ἑταῖροι,
  Πλὴν τούτου, παντὸς χρήματος ἐστὶ κόρος.
Δὴν δὴ καὶ φίλοι ὦμεν ἀτάρ τ' ἄλλοισιν ὁμιλεῖν
  Ἀνδράσιν, οἳ τὸν σὸν μᾶλλον ἴσασι νόον.
Οὔ μ' ἔλαθες φοιτῶν κατ' ἀμαξιτὸν, ἣν ἄρα καὶ πρὶν
  Ἠλάστρεις, κλέπτων ἡμετέρην φιλίην.
Ἔρρε θεοῖσιν τ' ἐχθρὲ, καὶ ἀνθρώποισιν ἄπιστε,
  Ψυχρὸν ὃς ἐν κόλπῳ ποίκιλον εἶχες ὄφιν.
Τοιάδε καὶ Μάγνητας ἀπώλεσεν ἔργα καὶ ὕβρις,
  Οἷα τὰ νῦν ἱερὴν τήνδε πόλιν κατέχει.
Πολλῷ τοι πλέονας λιμοῦ κόρος ὤλεσεν ἤδη
  Ἄνδρας, ὅσοι μοίρης πλεῖον ἔχειν ἔθελον.
Ἀρχῇ ἔπι ψεύδους μικρὴ χάρις, ἐς δὲ τελευτὴν,
  Αἰσχρὸν δὴ κέρδος καὶ κακὸν ἀμφότερον.
Γίγνεται οὐδέτι καλὸν, ὅτῳ ψεῦδος προσομαρτῇ
  Ἀνδρὶ κἂν ἐξέλθῃ πρῶτον ἀπὸ στόματος.

Reddere facta labor ualet haud infecta uicißim,
Te de uenturis cautio magna decet.
Omnibus esse uides adiuncta pericula rebus,
Propositi finem nemo uidere potest.
Sæpe uolens celebri clarescere laude, notando
Euentura parum triste subiuit onus.
Qui uirtute tamen duce res gerit, addere uires
Huic Deus euentu prosperiore solet.
Seu Deus aduersam sortem, lætamúe ministrat,
Ferre decet, sapiens nouit utramq; pati.
Te non ange malis nimium, gaudeúe secundis
Antè, tibi quàm sint fine probata suo.
Seiunctis melior concordia durat amicis,
Mortales saturant omnia, præter opes.
Semper amicus ego esse uelim, simul attamen illis
Conuersare, quibus mens tua nota, uiris.
Qua te lata patet uia ducat, & antè petisti
Furis amiciciam tu quia more meam.
Dijs inuise, uiris pereas infide sodalis,
Serpentem gelidum nam geris ipse sinu.
Ausa tulêre feris Magnetis talia quondam
Exitium, huic urbi qualia triste ferent.
Magna fame plures occidit copia rerum,
Qui quàm sorte licet plura negante petunt.
Parua manet primum mendacem gratia linguam,
Turpe uiris lucrum fine sequente parit.
Nullus honos illi, mos cui mendacia fandi,
Tale mali linguæ sed modo crimen amant.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0065-7

Οὐ χαλεπὸν ψέξαι τὸν πλησίον, οὐδὲ μὲν αὐτὸν
Αἰνῆσαι, δειλοῖς ἄνδρασι ταῦτα μέλει.
Σιγᾶν δ' οὐκ ἐθέλουσι κακοὶ κακὰ λεσχάζοντες,
οἱ δ' ἀγαθοὶ πάντων μέτρον ἴσασιν ἔχειν.
Οὐδένα παμπήδην ἀγαθὸν, καὶ μέτριον ἄνδρα,
τῶν νῦν ἀνθρώπων ἠέλιος καθορᾷ.
Οὔτι μάλ' ἀνθρώποις καταθύμια πάντα τελεῖται,
πολλὸν γὰρ θνητῶν κρέσσονες ἀθάνατοι.
Πόλλ' ἐν ἀμηχανίῃσι κυλίνδομαι, ἀχνύμενος κῆρ.
Ἄκρην γὰρ πενίην οὐχ ὑπερεδράμομεν.
Πᾶς τις πλούσιον ἄνδρα τίει, ἀτίει δὲ πενιχρὸν,
πᾶσιν δ' ἀνθρώποις αὐτὸς ἔνεσι νόος.
Παντοῖαι κακότητες ἐν ἀνθρώποισιν ἔασι,
Παντοῖαι δ' ἀρεταὶ, καὶ βιότου παλάμαι.
Αργαλέον φρονέοντα παρ' ἄφροσι πόλλ' ἀγορεύειν,
καὶ σιγᾶν αἰεί, τοῦτο γὰρ οὐ δυνατόν.
Αἰσχρόν τοι μεθύοντα παρ' ἀνδράσι νήφοσιν εἶναι,
Αἰσχρὸν δ' εἰ νήφων πὰρ μεθύουσι μένει.
Ἥβη καὶ νεότης ἐπικουφίζει νόον ἀνδρός,
πολλῶν δ' ἐξαίρει θυμὸν ἐς ἀμπλακίην.
ᾧ τινι μὴ θυμοῦ κρέσσων νόος, αἰὲν ἐν ἄταις
κύρνε τι, καὶ μεγάλαις κεῖται ἐν ἀμπλακίαις.
Βουλεύου δὶς καὶ τρὶς, ὅ τοι κ' ἐπὶ τὸν νόον ἔλθοι,
Ατηρὸς γάρ τοι λάβρος ἀνὴρ τελέθει.
Αἰδράσι τοῖς ἀγαθοῖς ἕπεται γνώμη τε καὶ αἰδὼς,
οἳ νῦν μὲν πολλοῖς, ἀτρεκέως ὀλίγοις.
Ελπὶς καὶ κίνδυνος ἐν ἀνθρώποισιν ὅμοιοι,
οὗτοι γὰρ χαλεποὶ δαίμονες ἀμφότεροι.

Πολλάκι

Non culpare labor uicinum, laudeue eundem
Tollere, tale leues crimen obire solent.
Grande silere malis onus est, nugantur inani
More, bonis mens est docta tenere modum.
Omni parte bonum, aut moderatum prospicit alto
Aureus haud ullum Phœbus ab axe uirum.
Non opus omne cadit, ceu sperat idem ipsa uoluntas,
Causa subit, nobis plus ualet ipse Deus.
Versat iners animi me angustia corde dolentem,
Me quia paupertas non odiosa fugit.
Omnis honorat opum hæredem, nil curat egentem,
Hac in re mens est omnibus una uiris.
Mortales scelerum genus omne sequuntur, & extant,
Quæ doceant uictum quærere, mille uiæ.
Qui sapit, huic graue uesanos est ferre loquentes,
Non leuis est dempto fine tacere labor.
Turpe modo nullo si potis ebrius adsit,
Sobrius aut si non hoc abeunte manet.
Inconsulta leues animos facit esse iuuentus,
Cogit in errorem quos uiolenter agi.
Cui generosa grauem sua mens non obruit iram,
Excipit errantem tristis ubiq; labor.
Rem bis, terue, subit quæ mentem, expende gerendam,
Vir miser est qui res præcipitanter agit.
Præstantes uirtute pudor, ratioq; gubernat,
Quorum turba frequens desiit esse, uiros.
Nunc spes læta redit, nunc orta pericula turbant,
Non facilem sortem præbet utramq; Deus.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0067-8

Πολλάκι πὰρ δόξαν τε καὶ ἐλπίδα γίγνεται εὖ ῥεῖν
Ἔργ' ἀνδρῶν, βουλαῖς δ' οὐκ ἐπέγεντο τέλος.
Οὔτοι κήδει ὁ εἷς, οὔτ' εὔνουν, οὔτ' τὸν ἐχθρὸν
Εἰ μὴ σπουδαίου πρήγματος ἀντιτύχοις.
Πολλοὶ γὰρ κρητῆρι φίλοι γίγνονται ἑταῖροι,
Ἐν δὲ σπουδαίῳ πρήγματι παυρότεροι.
Παύρους κηδεμόνας πιστοὺς εὕροις κεν ἑταίρους
Κείμενος ἐν μεγάλῃ θυμοῦ ἀμηχανίῃ.
Ἤδη νῦν αἰδὼς μὲν ἐν ἀνθρώποισιν ὄλωλεν,
Αὐτὰρ ἀναιδείη γαῖαν ἐπιστρέφεται.
Ἀ δειλὴ πενίη, τί ἐμοῖσι παθημένη ὤμοις
Σῶμα καταισχύνεις, καὶ νόον ἡμέτερον;
Αἰσχρὰ δέ μ' οὐκ ἐθέλοντα βίῃ, καὶ πολλὰ διδάσκεις,
Ἐσθλὰ μετ' ἀνθρώπων καὶ κάλ' ἐπιστάμενον;
Εὐδαίμων εἴην, καὶ θεοῖς φίλος ἀθανάτοισι
Κύρν', ἀρετῆς δ' ἄλλης οὐδεμιῆς ἔραμαι.
Σὺν σοὶ Κύρνε παθόντι κακῶς ἀνιώμεθα πάντες,
Ἀλλά τοι ἀλλότριον κῆδος ἐφημέριον.
Μηδὲν ἄγαν χαλεποῖσιν ἀσῶ φρένα, μηδ' ἀγαθοῖσι
Χαῖρ', ἐπεί ἐστ' ἀνδρὸς πάντα φέρειν ἀγαθοῦ.
Οὐδ' ὀμόσαι χρὴ τοῦτο ὅτι μή ποτε πρῆγμα τόδ' ἔσται,
Θεοὶ καὶ γὰρ νεμεσῶσ', οἷσιν ἔπεστι τέλος.
Καὶ πρῆξαι μέντοι τι, καὶ ἐκ κακοῦ ἐσθλὸν ἐγέντο,
Καὶ κακὸν ἐξ ἀγαθοῦ, καί τε πενιχρὸς ἀνήρ.
Αἶψα μάλ' ἐπλούτησε, καὶ ὃς μάλα πολλὰ πέπασαι
Ἐξαπίνης, πάντ' οὖν ὤλεσε νυκτὶ μιᾷ.
Καὶ σώφρων ἥμαρτε, καὶ ἄφρονι πολλάκι δόξα
Ἕσπετο, καὶ τιμῆς καὶ κακὸς ὢν ἔλαχεν.

Εἰ μὲν

Sæpe cadunt melius, quàm mentis opinio, nobis
Res, quàm consilijs hæ potuêre geri.
Nemo potest hosti, sat amico nemo probari,
Nî qua laborantem seria causa grauet.
Multi se simulent ad pocula forsan amicos,
In casu rari qui grauiore manent.
Inuenies paucos qui ferre fideliter optent,
Mens tua cum curis ægra laborat, opem.
Occidit ingenuis pudor hoc cum moribus æuo,
Audendi omne nefas regnat in orbe furor.
Ærumnosa meis humeris innixa quid urges
Paupertas animum, corpus & omne domas?
Multa doces minimè me probra patrare uolentem,
Qui didici ingenuis moribus esse puer.
Diuitias mihi (uulgus ait) fortuna ministret,
Altera me uirtus nulla perinde iuuat.
Cyrne tenent etiam nos te mœrente dolores,
Sollicitant uno uix aliena die.
Ne nimium tristare malis, gaudeue secundis,
Namq; boni officium est omnia ferre uiri.
Iurando mentire nihil, premit ira Deorum
Hoc uicium, euentum quos penes esse putes.
Res bona sæpe malo, mala cedit fine secundo,
Et qui pauper erat, fit cito diues opum.
Et ditescendi cui copia placat amorem,
Huic nox diuitias eripit una uiro.
Et sapiens errare potest, & honore potiri
Insipiens, laus est & sua sæpe malis.

Εἰ μὲν χρήματ' ἔχοιμι Σιμωνίδη, οἷά περ ἤδειν,
Οὐκ ἂν ἀνιῴμην τοῖς ἀγαθοῖσι συνών.
Νῦν δέ με γιγνώσκοντα παρέρχεται, εἰμὶ δ' ἄφωνος
Χρημοσύνῃ, πολλῶν γνοὺς περ ἄμεινον ἔτι.
Οὕνεκα νῦν φορόμεσθα, καθ' ἱστία λευκὰ βαλόντες,
Μηλίου ἐκ πόντου νύκτα διὰ δνοφερήν,
Ἀντλεῖν δ' οὐκ ἐθέλουσιν, ὑπερβάλλει δὲ θάλασσα
Ἀμφοτέρων τοίχων, ἦ μάλα τις χαλεπῶς
Σώζεται. οἱ δ' εὕδουσι, κυβερνήτην μὲν ἔπαυσαν
Ἐσθλὸν γ', ὃς φυλακὴν εἶχεν ἐπισταμένως.
Χρήματα δ' ἁρπάζουσι βίῃ κόσμος δ' ἀπόλωλε.
Δασμὸς δ' οὐκ ἔτ' ἴσος γίγνεται εἰς τὸ μέσον.
Φορτηγοὶ δ' ἄρχουσι, κακοὶ δ' ἀγαθῶν καθύπερθεν,
Δειμαίνω μήπως ναῦν κατὰ κῦμα πίῃ.
Ταῦτά μοι ᾐνίχθω κεκρυμμένα τοῖς ἀγαθοῖσι,
Γιγνώσκοι δ' ἄν τις καὶ κακόν, ἂν σοφὸς ᾖ.
Πολλοὶ πλοῦτον ἔχουσιν ἀΐδριες, οἱ δὲ τὰ καλὰ
Ζητοῦσιν χαλεπῇ τειρόμενοι πενίῃ.
Ἔρδειν δ' ἀμφοτέροισιν ἀμηχανίη παράκειται,
Εἴργει γὰρ τοὺς μὲν χρήματα, τοὺς δὲ νόος.
Οὐκ ἔστι θνητοῖσι πρὸς ἀθανάτους μαχέσασθαι,
Οὐδὲ δίκην εἰπεῖν οὐδενὶ τοῦτο θέμις.
Οὐ χρὴ ποιμαίνειν, ὅ, τι μὴ ποιμαντέον εἴη
Οὐδ' ἔρδειν ὅ, τι μὴ λῷον ᾖ τελέσαι.
Χαίρων εὖ τελέσειας ὁδὸν μεγάλου διὰ πόντου,
Καί σε Ποσειδάων χάρμα φίλοις ἀγάγοι.
Πολλούς τοι κόρος ἄνδρας ἀπώλεσεν ἀφρονέοντας,
Γνῶναι γὰρ χαλεπὸν μέτρον, ὅτ' ἐσθλὰ παρῇ.

Οὐ

Tanta Simonide bona uidi, quanta darentur
  Si mihi lætarer iunctus ubiq; bonis.
Nulla, licet ſapiam, bona ſunt mihi, lingua ſileſcit
  Hinc mea, ſed multis doctior eſſe probor,
Alba relicturi hinc ferimur nunc carbaſa uentis
  Meliaco in ponto nocte negante diem.
Exhaurire ratem nolunt, & uincit utrumq;
  Vnda latus, qui nos uindicet ergo labor?
Hos dormire iuuat temerè rectore remoto,
  Officij cuſtos qui uigil huius erat.
Vi rapiuntur opes, rerum bonus interit ordo,
  Diſtribui in medium nunc bona nulla ſolent.
Baiula turba bonis nunc imperat, unde uerendum,
  Ne maris oppreſſam ſorbeat unda ratem.
Hæc ignota bonis ænigmata, nota mihi ſunt,
  Qui ſapit, ille malum ſæpe cauere poteſt.
Sæpe datur ſtolidis diteſcere, honeſta petentes
  Paupertate parum uota morante, ualent.
Ritè tamen nihil eſt faciendi utriſq; facultas,
  Illos urget opum, hos ſed graue mentis onus.
Turpe Deos contra mortalibus arma moueri,
  Aut litem, auſa ſequi talia grande nefas.
Paſcere nemo uoles, quod inani paſcitur uſu,
  Nec gere rem, quam non proderit arte geri.
Læticiæ æquoreas plauſu comitante per undas,
  I duce Neptuno lætus, & inde redi.
Perdit opum turpi non paucos copia luxu,
  Diuitijs grauis eſt res adhibere modum.

Οὐ δύναμαί σοι θυμὲ παράχειν ἄρμεν' ἅπαντα,
τέτλαθι τῶν δὲ καλῶν οὔτι σὺ μοῦνος ἐρᾷς.
Εὖ μὲν ἔχοντος ἐμοῦ, πολλοὶ φίλοι, ἢν δέ τι δεινὸν
Ἐγκύρσῃ, παῦροι πιστὸν ἔχουσι νόον.
Πλήθει δ' ἀνθρώπων ἀρετὴ μία γίγνεται ἥδε
Πλουτεῖν, τῶν δ' ἄλλων οὐδὲν ἄρ' ἦν ὄφελος.
Οὐδ' ἢν σωφροσύνην μὲν ἔχοις Ῥαδαμάνθυος αὐτοῦ,
Πλείονα δ' εἰδείης Αἰολίδου Σισύφου.
Ὅστε καὶ ἐξ ἀΐδαο πολυϊδρίῃσιν ἀνῆλθεν,
Πείσας Περσεφόνην αἱμυλίοισι λόγοις.
Ἥτε βροτοῖς παρέχει λίθην βλάπτουσα νόημα,
Ἄλλος δ' οὔπω τις τοῦτό γ' ἐπεφράσατο.
Ὅντινα δὴ θανάτοιο μέλαν νέφος ἀμφικαλύψοι,
Ἔλθοι δ' ἐς κρυερὸν χῶρον ἀποφθιμένων.
Κυανέας τε πύλας παραμείψεται, αἵτε θανόντων
ψυχὰς εἴργουσιν, καίπερ ἀναινομένας.
Ἀλλ' ἄρα κἀκεῖθεν Σίσυφος πάλιν ἤλυθεν ἥρως
Ἐς φάος ἠελίου σφῇσι πολυφροσύναις.
Οὐδ' εἰ ψεύδεα μὲν ποιοῖς ἐτύμοισιν ὁμοῖα,
Γλῶσσαν ἔχων ἀγαθὴν Νέστορος ἀντιθέου.
Ὠκύτερος δ' εἴησθα πόδας ταχεῶν ἁρπυιῶν,
καὶ παίδων Βορέου, τῶν ἄφαρ εἰσὶ πόδες.
Ἀλλά γε χρὴ πάντας γνώμην ταύτην καταθέσθαι,
Ὡς πλοῦτος πλείστην πᾶσιν ἔχει δύναμιν.
Ἶσόν τι πλουτοῦσιν, ὅτῳ πολὺς ἄργυρός ἐστι,
καὶ χρυσὸς, καὶ γῆς πυροφόρου πεδία.
Ἵπποι θ', ἡμίονοί τε, καὶ ᾧ τὰ δέοντα πάρεστι,
Γαστρί τε καὶ πλευραῖς, καὶ ποσὶν ἁβρὰ παθεῖν.

Παιδός

O anime haud optata tibi præbere ualemus,
Perfer, amas solus non quia pulchra sequi.
Me bene habente fauent multi, sed si qua ministrat
Causa malum, fido pectore rarus adest.
Creditur una rudi uulgo ditescere uirtus,
Vtile nil alijs rebus inesse putat.
Non* si iusticiam Rhadamanti æquare labores
Ipsius, Æolide plus, Sisyphoq; scias.
Arte ualens stygijs qui se reuocauit ab undis,
Persephonen blando flexit & ore Deam.
Præbeat illa uiris quamuis obliuia rerum,
Præstitit hunc hominum nemo quod ante Ducem.
Atra fero mortis quem nubes uelat amictu,
Defunctiq; locum quem tenuêre, subit.
Cæruleasq; fores, ubi tartara carcere, claudi
Nolentes animas inde redire uetant.
Insignem uirtute tamen Sisyphum inde reduxit
Calliditas, duce qua repperit inde uiam.
Vt mendace sones uafer ore simillima ueris,
Æquet & ut Pylium lingua diserta senem,
Et cursu uolucres Harpyias præpete uincas,
Ac Boreæ natos, quos fuga magna rapit:
Falsa tamen cuiuis hæc debet opinio poni,
Summam diuitijs uim quòd inesse putant.
Non dites modo sunt, nummos quibus arca ministrat,
Et qui rura soli magna feracis arant.
Sunt & equæ quibus, & mulæ, sed debita uentri
Qui bona, se curent molliter unde, tenent.

παιδός τ' ἠδὲ γυναικός, ὅταν δέ κε τῶν ἀφίκηται
ὥρη, σὺν δ' ἥβῃ γίγνεται ἁρμόδιος.
ταῦτ' ἄφενος θνητοῖσι. τὰ γὰρ περιώσια πάντα
χρήματ' ἔχων οὐδεὶς ἔρχεται εἰς ἀΐδην.
οὐδ' ἂν ἄποινα διδοὺς θάνατον φύγοι, οὐδὲ βαρείας
νούσους, οὐδὲ κακὸν γῆρας ἐπερχόμενον.
Ζεῦ πάτερ, εἴθε γένοιτο θεοῖς φίλα, τοῖς μὲν ἀλιτροῖς
ὕβριν ἁδεῖν, καί σφιν τοῦτο γένοιτο φίλον.
θυμῷ σχέτλια ἔργα μετὰ φρεσὶ δ' ὅστις ἀπηνῆς
ἐργάζοιτο, θεῶν μηδὲν ὀπιζόμενος.
αὐτὸν ἔπειτα πάλιν τίσαι κακά, μηδὲ τ' ὀπίσω
πατρὸς ἀτασθαλίη παισὶ γένοιτο κακόν.
παῖδες δ', οἵ τ' ἀδίκου πατρὸς τὰ δίκαια νοεῦντες
ποιοῦσι Κρονίδη, σὸν χόλον ἁζόμενοι.
ἐξ ἀρχῆς τὰ δίκαια μετ' ἀστοῖσιν φιλέοντες,
μή τιν' ὑπερβασίην ἀντιτίνειν πατέρων.
ταῦτ' εἴη μακάρεσσι θεοῖς φίλα. νῦν δ' ὁ μὲν ἔρδων
ἐκφεύγει, τὸ κακὸν δ' ἄλλος ἔπειτα φέρει.
καὶ τοῦτ', ἀθανάτων βασιλεῦ, πῶς ἐστι δίκαιον;
ἔργων ὅστις ἀνὴρ ἐκτὸς ἐὼν ἀδίκων,
μή τιν' ὑπερβασίην κατέχων, μηδ' ὅρκον ἀλιτρόν,
ἀλλὰ δίκαιος ἐών, μὴ τὰ δίκαια πάθῃ;
τίς δή κεν βροτὸς ἄλλος ὁρῶν πρὸς τοῦτον ἔπειτα
ἅζοιτ' ἀθανάτους, καὶ τίνα θυμὸν ἔχων;
ὁππότ' ἀνὴρ ἄδικος, καὶ ἀτάσθαλος, οὔτε τευ ἀν-
οὔτε τευ ἀθανάτων μῆνιν ἀλευόμενος. (δρὸς,
ὑβρίζει πλούτῳ κεκορημένος, οἱ δὲ δίκαιοι
τρύχονται, χαλεπῇ τειρόμενοι πενίῃ.

ταῦτα

Vxores ut alant, natosq́; decenter, ubi ætas
  Postulat, & pueros florida poscit ali.
Vsibus hæc hominum bona sunt concessa, sub umbras
  Inde ferens magnas nemo redibit opes.
Non mortem mercede, grauesq́; retundere morbos,
  Siue senectutem, cum subit illa, licet.
Iupiter alme utinam hæc Dij non prohibere laborent,
  Quòd sua peruersos ausa nefanda iuuant.
Vt quem crudeli iuuat esse, Deosq́; ueretur
  Mente parum, pœnam criminis ipse luat.
Ne Patris insontes suspensa piacula natos,
  Inq́; malum graue ne culpa luenda trahat.
Iniusto qui patre sati non praua sequuntur
  Ausa, tuamq́; iram Iupiter alme timent.
Quiq́; bonis iusti cum ciuibus esse laborant,
  Res patris ob noxam non erat æqua premi.
Fas erat illa Deos sic uelle, sed effugit autor
  Culpæ, non rea quam postmodo turba luit.
Hanc rem summe Deûm iustam qua lege probabis?
  Quòd quem facta nihil forsan iniqua iuuant.
Et quem noxa reum non arguit ulla, dolúsue
  Iurandi, immeritò uim subit ille mali?
Hunc hominum ærumnis quicunq; tuebitur ægrum,
  Mente Deos quæso qua, uelut antè, colet?
Sic dum iniusticiæ temerarius autor, & iram
  Nil hominum curans uiuit, & arma Deûm?
Dumq́; famem saturatus opum, ardet amore nocendi.
  Pauperies iustos ui grauiore premit.

Ταῦτα μαθὼν φίλ' ἑταῖρε, δικαίως χρήματα ποιοῦ.
Σώφρονα θυμὸν ἔχων ἐκτὸς ἀτασθαλίης.
Αἰεὶ τῶνδ' ἐπέων μεμνημένος, ἐς δὲ τελευτὴν
Αἰνήσεις μύθῳ σώφρονι πειθόμενος.
Ζεὺς μὲν τῆσδε πόληος ὑπερέχοι αἰθέρι ναίων
Αἰεὶ δεξιτερὴν χεῖρ' ἐπ' ἀπημοσύνῃ.
Ἄλλοι τ' ἀθάνατοι μάκαρες θεοί, αὐτὰρ Ἀπόλλων
Ἀρθρώσαι γλῶσσαν, καὶ νόον ἡμέτερον.
Φόρμιγξ δ' αὖ φθέγγοιθ' ἱερὸν μέλος, ἠδὲ καὶ αὐλῷ,
Ἡμεῖς δὲ σπονδὰς θεοῖσιν ἀρεσσάμενοι
Πίνωμεν, χαρίεντα μετ' ἀλλήλοισι λέγοντες,
Μηδὲν τὸν Μήδων, δειδιότες πόλεμον.
Ὧδ' εἶναι, καὶ ἄμεινον εὔφρονα θυμὸν ἔχοντας,
Νόσφι μεριμνάων εὐφροσύνως διάγειν.
Τερπομένους, τῆλε δὲ κακὰς ἀπὸ κῆρας ἀμῦναι,
Γῆράς τ' οὐλόμενον, καὶ θανάτοιο τέλος.
Χρὴ μουσῶν θεράποντα, καὶ ἄγγελον, εἴ τι περισσὸν
Εἰδείη σοφίης, μὴ φθονερὸν τελέθειν.
Ἀλλὰ τὰ μὲν μῶσθαι, τὰ δὲ δεικνύναι, ἄλλα δὲ ποιεῖν,
Τί σφιν χρήσηται μοῦνος ἐπιστάμενος;
Φοῖβε ἄναξ, αὐτὸς μὲν ἐπύργωσας πόλιν ἄκρην
Ἀλκαθόῳ Πέλοπος παιδὶ χαριζόμενος.
Αὐτὸς δὲ στρατὸν ὑβριστὴν Μήδων ἀπέρυκε
Τῆς δὲ πόληος, ἵνα σοι λαοὶ ἐν εὐφροσύνῃ
Ἦρος ἐπερχομένου κλειτὰς πέμπωσ' ἑκατόμβας,
Τερπόμενοι κιθάρῃ, καὶ ἐρατῇ θαλίῃ.
Παιάνων τε χοροῖς, ἰαχαῖσί τε σὸν περὶ βωμόν,
Ἦ γὰρ ἔγωγε δέδοικ' ἀφραδίην ἐσορῶν.

καὶ

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0076-8

Hæc perpende, bonis & gaude iure repertis,
Teq; modesta piè mens sine labe regat.
Hæc præcepta tene memor, & sub fine probabis,
Si sermone feres te sapiente regi.
Iupiter hac teneat dextram super urbe potentem
Semper, & hanc saluam ciuibus esse uelit,
Orat idem reliquam turbam mea lingua Deorum,
Sed cum mente mihi Cynthius ora regat.
Aut arguta sacram chelys, aut mihi tibia uersu,
Dijs libare iubet nos ubi cura, sonet.
Nos mutare iuuet dulci sermone loquelas,
Sæuaq; Medorum bella timere nihil.
Contingat nobis animo lætante uoluptas
Semper, & à uicijs libera uita precor.
Fata simul liceat læsura repellere uitam,
Teq; senecta nocens, morsq; stupenda uiris.
Cultorem eximium sua quem sapientia prodit
Musarum, inuidiæ non graue crimen amet.
Quærere fas quædam ex alijs est, prodere quædam,
Nil prosunt alijs quæ tibi sola tenes.
Phœbe nouam extruxti turritis mœnibus arcem
Alcathoo, fertur quem generasse Pelops.
Medorum uires hac uictor ab urbe repellas,
Pax ut læticiæ reddat amica locum.
Vt redeunte sacras hecatombas uere ministrent,
Conuiuis cithara dulce sonante melos.
Et Pæana canant, hymnosq; altaria circum,
Aspiciens hominum facta proterua tremo.

Καὶ στάσιν ἑλλήνων λαοφθόρον, ἀλλὰ σὺ φοῖβε
  Ἵλαος ἡμετέρην τήνδε φύλασσε πόλιν.
Ἦλθον μὲν γὰρ ἔγωγε καὶ εἰς Σικελήν ποτε γαῖαν
  Ἦλθον δ' Εὐβοίης ἀμπελόεν πεδίον.
Σπάρτην τ' Εὐρώτα δονακοτρόφου ἀγλαὸν ἄστυ,
  καί μ' ἐφίλεον προφρόνως πάντες ἐπερχόμενον.
Ἀλλ' οὔτις μοι τέρψις ἐπὶ φρένας ἦλθεν ἐκείνων
  Οὕτως οὐδὲν ἄρ' ἦν φίλτερον ἄλλο πάτρης.
Μή ποτέ μοι μελέδημα νεώτερον ἄλλο φανείη
  Ἀντ' ἀρετῆς σοφίης, ἀλλὰ τόδ' αἰὲν ἔχων.
Τερποίμην φόρμιγγι, καὶ ὀρχηθμῷ, καὶ ἀοιδῇ,
  καὶ μετὰ τῶν ἀγαθῶν ἐσθλὸν ἔχοιμι νόον.
Μή τέ τινα ξεῖνον δηλεύμενος ἔργμασι λυγροῖς,
  Μή τέ τιν' ἐν δήμων ἀλλὰ δίκαιος ἐών.
Τὴν σαυτοῦ φρένα τέρπε, δυσηλεγέων δὲ πολιτῶν
  Ἄλλος τοῖς δὲ κακῶς, ἄλλος ἄμεινον ἐρεῖ.
Τοὺς ἀγαθοὺς ἄλλος μάλα μέμφεται, ἄλλος ἐπαι-
  τῶν δὲ κακῶν μνήμη γίγνεται οὐδεμία. (νεῖ.
Ἀνθρώπων δ' ἄψεκτος ἐπὶ χθονὶ γίγνεται οὐδείς,
  Ἀλλ' ὡς λώϊον, οὗ μὴ πλεόνεσσι μέλει.
Οὐδεὶς ἀνθρώπων οὔτ' ἔσσεται, οὔτε πέφυκεν,
  Ὅστις πᾶσιν ἁδὼν δύσεται εἰς ἀΐδου.
Οὐδὲ γὰρ, ὃς θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν ἀνάσσει,
  Ζεὺς Κρονίδης θνητοῖς πᾶσιν ἁδεῖν δύναται.
Τόρνου, καὶ στάθμης καὶ γνώμονος ἄνδρα θεωρὸν
  Εὐθύτερον χρὴ μὲν Κύρνε φυλασσόμενον.
ᾯτινί κεν Πυθῶνι θεὸς χρήσας ἱερεία
  Ὀμφὴν σημήνῃ πίονος ἐξ ἀδύτου.

Οὔτέ

Nam me seditio nunc turbat Achiua dolentem,
Tu tamen hanc urbem Phœbe tuere pater.
Nam Siculam petij quondam ipsemet aduena terram,
Eubœæq; simul nobile uite solum.
Et Sparten, & arundiferam ueni hospes ad urbem
Eurotæ, & cunctis aduena gratus eram.
Nulla sed ex horum est mihi moribus hausta uoluptas,
Est adeo patrio dulcius orbe nihil.
Nulla perinde, docet quàm quæ sapuisse, teratur
Cura mihi, studium non leue cuius erit.
Quo iuuet ad citharam ductare regente choreas,
Cumq; bonis animo sim meliore uiris.
Ne, quem terra tulit longinqua, ferocibus ausis
Lædam, aut qui patrio sit satus orbe, uirum.
Conscia mens recti fac te regat, optima dicent
Hi tibi, mox alij uerba molesta uiri.
Hic culpare bonos, non hic laudare ueretur,
Huic bene, fama loquax quem minus urit, erit.
Viuit in his terris culpæ sine crimine nemo,
Cui bene? quem curet rarior alter homo.
Nemo fuit lapsis, nec erit uenientibus annis,
Qui cunctis adiens tartara nigra placet.
Qui regit omnipotens hominum genus, atq; Deorum,
Iupiter ex omni parte placere nequit.
Gnomone, seu torno, qui oracula lance requirit,
Obseruare modum rectius ille uelit.
Cui responsa Deus Pythone docente ministrat,
Ex adyto pingui quæ data mente notat.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0079-8

Οὔτε τι γὰρ προσθεὶς, οὐδὲν κέ τι φάρμακον εὕροις,
Οὔτ' ἀφελὼν πρὸς θεῶν ἀμπλακίην προφύγοις.
Χρῆμ' ἔπαθον θανάτου μὲν ἀεικέος οὔ τι κάκειον,
Τῶν δ' ἄλλων πάντων Κύρν' ἀνιηρότατον.
Οἵ με φίλοι προὔδωκαν, ἐγὼ δ' ἐχθροῖσι πελασθεὶς
Εἰδήσω καὶ τῶν, ὅν τιν' ἔχουσι, νόον.
Βοῦς μοι ἐπὶ γλώσσης κρατερῷ ποδὶ λὰξ ἐπιβαίνων
Ἴσχει κωτίλλειν, καίπερ ἐπιστάμενον.
Κύρν' ἔμπης δ' ὅ, τι μοῖρα παθεῖν, οὐκ ἔσθ' ὑπαλύξαι,
Ὅττι δὲ μοῖρα παθεῖν, οὔτι δέδοικα παθεῖν.
Ἐς πολὺ ἀρρήκτον κακὸν ἥκομεν, ἔνθα μάλιστα
Κύρνε, σὺν ἀμφοτέρους μοῖρα λάβοι θανάτου.
Οἳ δ' ἀπογηράσκοντας ἀτιμάζουσι τοκῆας,
Τούτων τοι χώρη Κύρν' ὀλίγη πέλεται.
Μήτε τιν' αὖξε τύραννον ἐπ' ἐλπίσι κέρδεος εἵνεκα,
Μήτε κτεῖνε, θεῶν ὅρκια συνθέμενος.
Πῶς ἡμῖν τέτληκεν ὑπ' αὐλητῆρος ἀείδειν
Θυμός; γῆς δ' οὖρος φαίνεται ἐξ ἀγορῆς,
Ἥτε τρέφει καρποῖσιν, ἐν εἰλαπίναις φορέοντας
Ξανθῇσί τε κόμαις πορφυρέους στεφάνους.
Ἀλλ' ἄγε δὴ Σκύθα, κεῖρε κόμην, ἀπόπαυε δὲ κῶμον,
Πένθει δ' εὐώδη χῶρον ἀπολλύμενον.
Πίστει χρήματ' ὄλεσσα, ἀπιστίῃ δ' ἐσάωσα,
Γνώμη δ' ἀργαλέη γίγνεται ἀμφοτέρων.
Πάντα τάδ' ἐν κοράκεσσι, καὶ ἐν φθορᾷ, οὐδέ τις ἡμῶν,
Αἴτιος ἀθανάτων Κύρνε θεῶν μακάρων.
Ἀλλ' ἀνδρῶν τε βίη καὶ κέρδεα πολλὰ καὶ ὕβρις,
Πολλῶν δ' ἐξ ἀγαθῶν ἐς κακότητ' ἔβαλον.

Δισσαί τοι

Nil addens quibus, aut adimens medicamina quæres
Apta malis, quæ Dij non fugienda mouent.
Non ego morte quidem maiora pericula sensi,
Sed quibus esse nihil peius ubiq; potest.
Candor amicorum me deserit, hos tamen ausim
Visere, quemq; animum, quærere cautus, habent.
Bos infesta meam mihi linguam calce fatigat,
Meq;, sciam quamuis, pandere nota uetat,
Fata quod imponunt non euitare facultas,
Ergo quod illa iubent, sponte subire iuuet.
Ferre malum nati sumus euitabile nulli,
Quod patimur, cum uis mortis utrumq; petat.
Qui non emeritos dignantur honore parentes,
Horum posteritas non loca magna tenet.
Spe lucri nullum dignare iuuare Tyrannum,
Neue paciscendo fœdera, cæde, Deûm.
Vox quo nostra modo ad tibicinis occinis artem?
Cernitur auulso limite uastus ager.
Gestantes qui purpuream flauente coronam
Crine suis homines frugibus huber alit.
Rade comam conuiuandi nec dilige morem
O Scytha, odoratum passe perire locum:
Credulus amisi bona, & auxi incredulus olim,
Sed graue discerni semper utramq; uiam.
Nos quorum, hæredes, coruis obnoxia, perdi
Nata, mali non est causa putanda Deus.
Vis humana mouet, lucriq; infanda cupido
Ipsa luem, in quam nos conijcit illa, mali.

Ob potum

Δισσαί τοι πόσιος κῆρες δειλοῖσι βροτοῖσι,
Δίψα τε λυσιμελὴς, καὶ μέθυσις χαλεπή.
Τούτων δ᾽ ἂν τὸ μέσον στρωφήσομαι, οὐδέ με πείσεις
Οὔτε τι μὴ πίνειν, οὔτε λίην μεθύειν.
Οἶνος ἐμοὶ τὰ μὲν ἄλλα χαρίζεται, ἓν δ᾽ ἀχάριστος,
Εὖθ᾽ ἂν θωρήξας μ᾽ ἄνδρα πρὸς ἐχθρὸν ἄγει.
Ἀλλ᾽ ὁπόταν καθύπερθεν ἐὼν, ὑπένερθε γένηται,
Τουτάκις οἴκαδ᾽ ἴμεν παυσάμενον πόσιος.
Εὖ μὲν κείμενον ἄνδρα κακῶς θέμεν εὐμαρές ἐστιν
Εὖ δὲ θέμεν, τὸ κακῶς κείμενον, ἀργαλέον.
Λὰξ ἐπίβα δήμῳ κενεόφρονι, τύπτε δὲ κέντρῳ
Ὀξέϊ, καὶ ζεύγλην δύσλοφον ἀμφιτίθει.
Οὐ γὰρ ἔθ᾽ εὑρήσεις δῆμον φιλοδέσποτον ὧδε
Ἀνθρώπων, ὁπόσους ἠέλιος καθορᾷ.
Ζεὺς ἄνδρ᾽ ἐξολέσειεν Ὀλύμπιος, ὃς τὸν ἑταῖρον
Μαλθακὰ κωτύλλων ἐξαπατᾶν ἐθέλει.
Ἤδεα μὲν καὶ πρόσθεν, ἀτὰρ πολὺ λώονα δὴ νῦν,
Τοὔνεκα τοῖς δειλοῖς οὐδεμί᾽ ἐστὶ χάρις.
Πολλάκις ἡ πόλις ἥδε δι᾽ ἡγεμόνων κακότητα,
Ὥσπερ κεκλιμένη ναῦς, παρὰ γῆν ἔδραμε.
Τῶν δὲ φίλων εἰ μέν τις ὁρᾷ μέ τι δεινὸν ἔχοντα,
Αὐχέν᾽ ἀποστρέψας, οὐδ᾽ ἐσορᾶν ἐθέλει.
Ἢν δέ τι μ᾽ ἢ ποθὲν ἐσθλὸν, ἃ πολλάκι γίγνεται ἀν-
Πολλοὺς ἀσπασμοὺς καὶ φιλότητας ἔχω. (δρί,
Οἵ με φίλοι προδιδοῦσι, καὶ οὐκ ἐθέλουσί τι δοῦναι
Ἀνδρῶν φαινομένων, ἀλλ᾽ ἐγὼ αὐτομάτη
Ἑσπερίη τ᾽ ἔξειμι, καὶ ὀρθρίη αὖθις ἔσειμι,
Ἦμος ἀλεκτρυόνων φθόγγος ἐγειρομένων.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0082-1

Ob potum mala bina dari mortalibus ægris,
Membra sitis soluens, ebrietásq; solent.
Nemo mihi in medio uersanti suadeat horum,
Vt nimium, sicco seu nihil ore bibam.
Cætera dona iuuant me Bacchi, displicet unum,
Præbet in hostiles arma quòd ille manus.
Qui prior esse meis cùm uiribus incipit, ædes
Potandi repeto sine iubente domum.
Est facile utentem rebus turbare secundis,
At bene, cui malè sit, constituisse labor.
Calce feros aude, & stimulo compungere ciues,
Illorumq; graui colla domare iugo.
Qui dominos reuerenter ament, nunc pene uirorum
Sydereo nullum Phœbus ab axe uidet.
Hunc precor offensi Iouis obruat ira, sodalem
Fallere qui nugans suauiter ore cupit.
Nouimus antè etiam rem, sed nunc uerius illam,
Quòd leuibus non est mentibus ulla fides.
Sæpe magistratu ciues peccante laborant,
Ceu solet in terram deuia nauis agi.
Forsan amicorum casu qui sentit acerbo
Tangi, me uisum dissimulare solet.
At fortuna refert mihi si mutata fauorem,
More salutandi creber amicus adest.
Curat amicorum mens me nil, ferre recusant,
Quos celebres famæ gloria fecit, opum.
Sponte sed egredior sub noctem, & mane reuertor,
Ales ubi excubitor linquere strata monet.

Πολλοῖς ἀχρήστοισι θεὸς διδοῖ ἀνδράσιν ὄλβον
Ἐσθλόν, ὃς οὔτ' αὐτῷ βέλτερος οὐδὲν ἐών.
Οὔτε φίλοις ἀρετῆς δὲ μέγα κλέος οὔποτ' ὀλεῖται,
Αἰχμητὴς γὰρ ἀνὴρ γῆν τε καὶ ἄστυ σαοῖ.
Ἔν μοι ἔπειτα πέσοι μέγας οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν
χάλκεος, ἀνθρώπων δεῖμα παλαιγενέων.
Εἰ μὴ ἐγὼ τοῖσιν μὲν ἐπαρκέσω, οἵ με φιλεῦσι,
Τοῖς δ' ἐχθροῖς ἀνίη καὶ μέγα πῆμ' ἔσομαι.
Οἶνε, τὰ μέν σ' αἰνῶ, τὰ δὲ μέμφομαι, οὐδέ σε πάμ-
Οὔτε ποτ' ἐχθαίρειν, οὔτε φιλεῖν δύναμαι. (παν
Ἐσθλὸς καὶ κακός ἐσσὶ, τίς ἄν σέ γε μωμήσαιτο;
Τίς δ' ἂν ἐπαινήσῃ μέτρον ἔχων σοφίης;
Πῖν' οἶνον, τὸν ἐμῆς κορυφῆς ἄπο Τηϋγέτοιο,
Ἄμπελοι ἤνεγκαν, τὰς ἐφύτευσ' ὁ γέρων,
Οὔρεος ἐν βήσσῃσι θεοῖσι φίλος Θεότιμος,
Ἐκ πλατανιστοῦντος ψυχρὸν ὕδωρ ἐπάγων.
Τοῦ πίνων ἀπὸ μὲν χαλεπὰς σκεδάσεις μελεδῶνας,
Θωρηχθεὶς δ' ἔσεαι πολλὸν ἐλαφρότερος.
Εἰρήνη καὶ πλοῦτος ἔχοι πόλιν, ὄφρα μετ' ἄλλων
Κωμάζοιμι, κακοῦ δ' οὐκ ἔραμαι πολέμου.
Μηδὲ λίην κήρυκος ἀν' οὖς ἔχε μακρὰ βοῶντος,
Οὐ γὰρ πατρῴας γῆς πέρι μαρνάμεθα.
Ἀλλ' αἰσχρὸν παρεόντα καὶ ὠκυπόδων ἐπιβάντα
Ἵππων, μὴ πόλεμον δακρυόεντ' ἐσιδεῖν.
Οἴμοι ἀναλκίης, ἀπὸ μὲν κείρινθος ὄλωλε,
Ληλάντου δ' ἀγαθὸν κείρεται οἰνόπεδον.
Οἱ δ' ἀγαθοὶ φεύγουσι, πόλιν δὲ κακοὶ διέπουσιν,
Ὡς κυψελλίζον Ζεὺς ὀλέσειε γένος.

γνώμης

Præbet opes multis, quos pondus inutile dicas,
 Sed quæ nil prosunt his, alijsúe, Deus.
Debita uirtuti nullo laus occidit æuo,
 Vrbes bellator uir, patriamq; tegit.
Me super immensi moles cadat ænea cœli,
 Quæ genus antiquum terruit igne uiros:
Sponte benignus opem si ferre grauabor amicis,
 Nî secus adfectis usq; nocere uelim.
Vt mea te laudat, sic culpat Iacche uicißim
 Vox, odisse nimis te, nec amare lubet.
Prodes, obesq; liquore tuo, culpare quis audet?
 Quis laudare, modo qui meliore sapit?
Taygeto natæ uites quæ monte ministrant
 Dulcia uina mihi, me monitore bibas.
Quas Theotime iugo hoc plantasse putaris aprico
 Ex plataneto isthæc sub loca ductor aquæ.
Mista liquore graues pellent hoc pocula curas,
 Ebrius & læto pectore potor eris.
Pax, & opes ditent urbem, ut coniunctus amicis
 Læter, amo rigidi nil ego Martis opus.
Ne mox rixosis adhibe præconibus aures,
 Non est pro patrio nunc quia pugna solo.
Turpe fugacis equi conscendere dorsa, nec hostem,
 Bella laceßitum nec lacrymosa sequi.
Hei mihi quòd Cerinthum ignauia perdidit urbem,
 Quòd bona Lelanti uinea uasta iacet.
Turpe boni fugiunt regimen, scelerata ministrat
 Turba, uelit totam quam perijsse Deus.

Γνώμης δ' οὐδὲν ἄμεινον ἀνὴρ ἔχει ἔν γε ἑαυτῷ,
οὐδ' ἀγνωμοσύνης Κύρν' ἀνιηρότερον.
Κύρνε μὴ ἀνδράσι πάντα καταθνητοῖς χαλεπαίνειν,
γινώσκων, ὡς νοῦν οἷον ἕκαστος ἔχει.
Αὐτὸς ἐνὶ στήθεσι, καὶ ἔργματα, τῶν δὲ δικαίων,
τῶν τ' ἀδίκων, μέγα κεν πῆμα βροτοῖσιν ἐπῆν.
Ἔστι τὸ μὲν χεῖρον, τὸ δ' ἄμεινον ἔργον ἑκάστου,
οὐδεὶς δ' ἀνθρώπων αὐτὸς ἅπαντα σοφός.
Ὅστις ἀνάλωσιν τηρεῖ κατὰ χρήματα θηρῶν,
κυδίστην ἀρετὴν τοῖς συνιεῖσιν ἔχει.
Εἰ μὲν γὰρ καθιδεῖν βιότου τέλος ἦν ὁπόσον τις
ἤμελλ' ἐκτελέσας εἰς Ἀΐδαο περᾶν:
Εἰκὸς ἂν ἦν, ὃς μὲν πλείω χρόνον αἶσαν ἔμιμνε,
φείδεσθαι μᾶλλον τοῦτον, ὃν εἶχε, βίον.
Νῦν δ' οὐκ ἔστιν, ὃ δὴ καὶ ἐμοὶ μέγα πένθος ὄρωρε,
καὶ δάκνομαι ψυχήν, καὶ δίχα θυμὸν ἔχω.
Ἐν τριόδῳ δ' ἕστηκα, δύ' εἰσὶ δὲ πρόσθεν ὁδοί μοι
φροντίζω, τούτων ἥν τιν' ἴω προτέρην.
Ἢ μηδὲν δαπανῶν τρύχω βίον ἐν κακότητι,
ἢ ζώω τερπνῶς ἔργα τελῶν ὀλίγα.
Εἶδον μὲν γὰρ ἔγωγ', ὃς ἐφείδετο, κοὔποτε γαστρὶ
σῖτον ἐλευθέριον πλούσιος ὢν ἐδίδου.
Ἀλλὰ πρὶν ἐκτελέσαι, κατέβη δόμον Ἄϊδος εἴσω,
χρήματα δ' ἀνθρώπων οὑ,πιτυχὼν ἔλαβεν.
Ὥστ' ἄκαιρα πονεῖν, καὶ μὴ δόμεν ᾧ κ' ἐθέλοι τις,
εἶδον δ' ἄλλον, ὃς ἦν γαστρὶ χαριζόμενος.
Χρήματα μὲν διέτριψεν ἔφη δ', ὑπάγω φρένα τέρψας
πτωχεύει δὲ φίλους πάντας ὅπου ἂν ἴδῃ.

Οὕτω

Nil melius, quàm consilijs pollere, uicißim
Peius erit nil, quàm desipuisse, uiro.
Concipe ne temerè mox rebus in omnibus iram,
Mente tene quali quilibet esse solet.
Qualem facta probant, iusto suus error, & idem
Iniusto, nemo non graue crimen habet.
Laude facit dignum, culpari sæpius idem,
Qui sapit ex omni parte, nec unus erit.
Qui uenatur opes, has si uigil ille tuetur,
Iudicio laudem, qui sapuêre, parit.
Si uitæ finem præscire liceret, & æuo
Quo lapso Stygias quisq; subiret aquas?
Res erat æqua senem, canum quem fata uolebant,
Hoc magis ut rebus parceret ille suis.
Sed non scire licet, mouet hæc mihi causa dolorem,
Qui mentem, quid agam me dubitante, grauat.
In triuio ante pedes me duplex semita fallit,
Meq́;, sit illarum quæ magis apta, latet.
An tenui uictu, uitamq́; labore fatigem,
Ocia seu luxu deliciante sequar.
Noui, mos erat exiguo cui uiuere sumptu,
Nec genium largis exhilarare cibis.
Sed prius, hæc misero quàm cura quieuit haberdi,
Hoc moriente tulit peßimus alter opes.
Sic labor huic perijt, data, nec cui parta uolebat,
Noui alium curæ cui modo uenter erat.
Qui decoxit opes dicens, sic ibo sub umbras,
Quem modo mendico pane tenemus ali.

Οὕτω Δημόκλεις, κατὰ χρήματ' ἄριστον ἁπάντων
  τὴν δαπάνην θέσθαι, καὶ μελέτην ἔχεμεν.
Οὔτε γὰρ ἂν προκαμὼν ἄλλῳ καμάτου μεταδοίης,
  Οὔτ' ἂν πτωχεύων δουλοσύνην τελέοις.
Οὐδ' εἰ γῆρας ἵκοιτο, τὰ χρήματα πάντ' ἀποδραίη,
  Ἐν δέ τοιῷδε γένει χρήματ' ἄριστον ἔχειν.
Εἰ μὲν γὰρ πλουτεῖς, πολλοὶ φίλοι, ἢν δὲ πένηαι,
  Παῦροι, κοὐκέτ' ὁμῶς αὐτὸς ἀνὴρ ἀγαθός.
Φείδεσθαι μὲν ἄμεινον, ἐπεὶ οὐδὲ θανόντ' ἀποκλαίει
  Οὐδεὶς, ἢν μὴ ὁρᾷ χρήματα λειπόμενα.
Παύροις ἀνθρώπων ἀρετὴ καὶ κάλλος ὀπηδεῖ,
  Ὄλβιος, ὃς τούτων ἀμφοτέρων ἔλαχεν.
Πάντες μὲν τιμῶσιν ὁμῶς ἴσοι, οἵ τε κατ' αὐτὸν
  Οἰκοῦσιν χώρης, οἵ τε παλαιότεροι.
Οὐ δύναμαι φωνῇ λιγύρ' ἀειδέμεν, ὥσπερ ἀηδών,
  Καὶ γὰρ τὴν προτέραν νύκτ' ἐπὶ κῶμον ἔβην.
Οὐδὲ τὸν αὐλητὴν προφασίζομαι, ἀλλά μ' ἑταῖρος
  Ἐκλείπει, σοφίης οὐκ ἐπιδευόμενος.
Ἐγγύθεν αὐλητῆρος ἀείσομαι, ὧδε κατασὰς
  Δεξιὸς, ἀθανάτοις θεοῖσιν ἐπευχόμενος.
Εἶμι παρὰ στάθμην ὀρθὴν ὁδὸν, οὐδετέρωσε
  Κλινόμενος, χρὴ γάρ μ' ἄρτια πάντα νοεῖν.
Πατρίδα κοσμήσω λιπαρὴν πόλιν, οὔτ' ἐπὶ δήμῳ
  Τρέψας, οὔτ' ἀδίκοις ἀνδράσι πειθόμενος.
Νεβρὸν ὑπὲρ ἐλάφοιο λέων ὣς ἀλκὶ πεποιθὼς,
  Ποσσὶ καταμάρψας, αἵματος οὐκ ἔπιον.
Τειχέων δ' ὑψηλῶν ἐπιβὰς πόλιν οὐκ ἀλάπαξα,
  Ζευξάμενος δ' ἵππους ἅρματος οὐκ ἐπέβην.

Pro rerum fieri sumptus ratione tuarum
 Expedit, & partis parcius ergo frui.
Quære labore tibi res, nec uicina reuises
 Tecta, feres serui nec graue tristis onus.
Nec, cùm cana senecta subit, tibi deesse dolebis
 Pauper opes, ætas hæc quibus optat ali.
Creber amicus opum est, si paupertate labores,
 Nemo, nec ille, bonum quem tamen esse putes.
Parce bonis igitur, morientem luget amicum
 Nemo, nisi hæredem se fore speret opum.
Mens generosa subest paucis, formæq; uenustas,
 Cui sit utrumq; bonum, iure beatus erit.
Hunc omnes coluêre, pares quos efficit ætas,
 Turba senum huic etiam cedit amica locum.
Non suaui canere ore uelut luscinia possum,
 Hoc conuiua malum nocte priore tuli.
Arguitur nil tibicen mihi, abesse sodalem
 Conqueror, haud animo qui sapiente caret.
Aßistens lateri dextro tibicinis edam
 Qualescunq; Deum uoce precante modos.
Certa uiæ nec in hanc me partem inclinet, & illam
 Regula, perpendi singula ritè decet.
Diues opum præcone feret me patria laudem,
 Non qua lege mali, uulgus inersq; cupit.
More leo ceruæ quo raptat ab ubere pullum,
 Non mea squallenti labra cruore madent.
Transiliens muros non diripui acriter urbem,
 Conscendi iunctis plaustra nec autor equis.

Ρῆξας δ' οὐκ ἔρηξα, καὶ οὐκ ἐτέλεσα πελάσας,
Δρήσας δ' οὐκ ἔδρησ', ἤνυσα δ' οὐκ ἀνύσας.
Δειλοὺς δ' εὖ ἕρδοντι δύω κακά. τῶν τε γὰρ αὐτοῦ
Χηρώσει πολλῶν, καὶ χάρις οὐδεμία.
Εἴ τι παθὼν ἀπ' ἐμεῦ ἀγαθὸν μέγα, μὴ χάριν οἶδας,
Χρῄζων ἡμετέρους αὖθις ἵκοιο δόμους.
Ἐστὲ μὲν αὐτὸς ἔπινον ἀπὸ κρήνης μελανύδρου,
Ἡδύ τί μοι ἐδόκει καὶ καλὸν εἶμεν ὕδωρ.
Νῦν δ' ἤδη τεθόλωται, ὕδωρ δ' ἀναμίσγεται ὕδει,
Ἄλλης δὲ κρήνης πίομαι, ἢ ποταμοῦ.
Μή ποτ' ἐπαινέσῃς πρὶν ἂν εἰδῇς ἄνδρα σαφηνῶς,
Ὀργὴν καὶ ῥυθμὸν, καὶ τρόπον ὅστις ἂν ᾖ.
Πολλοί τοι κίβδηλον ἐπίκλοπον ἦθος ἔχοντες
Κρύπτουσ' ἐνθέμενοι θυμὸν ἐφημέριον.
Τούτων δ' ἐκφαίνει πάντων χρόνος ἦθος ἑκάστου.
Καὶ γὰρ ἐγὼ γνώμης πολλὸν ἄρ' ἐκτὸς ἔβην.
Ἔφθην δ' αἰνήσας πρὶν σοῦ κατὰ πάντα δαῆναι
Ἤθεα, νῦν δ' ἤδη, ναῦς ἅτε, ἑκὰς διέχω.
Τίς δ' ἀρετὴ πίνοντ' ἐπιοίνιον ἆθλον ἑλέσθαι;
Πολλάκι τοι νικᾷ καὶ κακὸς ἄνδρ' ἀγαθόν.
Οὐδεὶς ἀνθρώπων, ὃν ἐπεί ποτε γαῖα καλύψει,
Εἴς τ' ἔρεβος καταβῇ δώματά τε Περσεφόνης,
Τέρπεται οὔτε λύρης, οὔτ' αὐλητῆρος ἀκούων,
Οὔτε Διωνύσου δῶρ' ἐσαειράμενος.
Ταῦτ' ἐσορῶν, κραδίην εὖ πείσομαι, ὄφρα τ' ἐλαφρὰ
Γούνατα, καὶ κεφαλὴν ἀτρομέως προφέρω.
Μή μοι ἀνὴρ εἴη γλώσσῃ φίλος, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ,
Χερσίν τε σπεύδοι, χρήμασί τ' ἀμφότερα.

Μὴ δὲ

Nuper agens egi nequicquam, meq́; uicißim
Nil tentante mihi non malè cesßit opus.
Damna malis prodesse duo metuenda uolenti,
Perdit enim res, & gratia nulla redit.
A me si qua tibi benefacta, nec esse laboras
Gratus, ad hanc redeas indigus opto domum.
Ipse bibi elimi dum purum è fonte liquorem,
Est mihi uisus aquæ dulcis inesse sapor.
Nunc quia limosam fons turbidus exhibet undam,
Ex alio post hac fonte lacúue bibam.
Collaudare caue, benè quem non noueris usu,
Moribus, ingenio qualis & esse potest.
Non pauci simulant fucato pectore mores,
Vixq́; fides illis esse diurna solet.
Quorum sera feram naturam detegit ætas,
Hac ego deceptum me quoq; fraude queror.
Laudaui antè, tuos quàm mores improbe nossem,
Nunc uito, scopulum ceu uaga cymba solet.
Quæ laus potori, si uicerit ille bibendo,
Hac prior esse bono peßimus arte potest.
Quem tegit urna nigris hominum terrena latebris,
Quiq; hoc Persephones limen ab orbe subit:
Non arguta lyræ uox hunc, non tibia cantu,
Aut tua Bacche suo dona liquore iuuant.
Hæc reputans genio non indulgere recusem,
Dum leue crus, tremat & nil iuuenile caput.
Nemo mihi linguæ se fraude loquatur amicum,
Re sed fidus opem sæpe, manuq́; ferat.

Μηδὲ παρὰ κρητῆρσι λόγοισιν ἐμὴν φρένα τέρποι,
 Ἀλλ' ἔρδων φαίνοιτ', εἴ τι δύναιτ' ἀγαθόν.
Ἡμεῖς δ' ἐν θαλίῃσι φίλον καταθώμεθα θυμόν,
 Ὄφρ' ἔτι τερπωλῆς ἔργ' ἐρατεινὰ φέρῃ.
Αἶψα γάρ, ὥστε νόημα, παρέρχεται ἀγλαὸς ἥβη,
 Οὐδ' ἵππων ὁρμὴ γίγνεται ὠκυτέρη.
Αἵ τε ἄνακτα φέρουσι δορυσσόον ἐς πόνον ἀνδρῶν
 Λάβρως, πυροφόρῳ τερπόμεναι πεδίῳ.
Πῖν' ὁπόταν πίνωσιν, ὅταν τοὶ θυμὸν ἀσηθῇς,
 Μηδεὶς ἀνθρώπων γνῷ σε βαρυνόμενον.
Ἄλλοτέ τοι πάσχων ἀνιήσεαι, ἄλλοτε θ' ἔρδων
 Χαιρήσειν δύνασαι, ἄλλοτε τ' ἄλλος ἀνήρ.
Εἴθ' εἴη Ἀκάδημε ἐφίμερον ὕμνον ἀείδειν,
 Ἆθλον δ' ἐν μέσσῳ παῖς καλὸν ἄνθος ἔχων,
Σοί τ' εἴη καὶ ἐμοί σοφίης πέρι δηρισάντοιν,
 Γνοίης χ' ὅσσον ὄνων κρέσσονες ἡμίονοι.
Ἦμος δ' ἠέλιος μὲν ἐν αἰθέρι μώνυχας ἵππους
 Ἄρτι παραγγέλλοι, μέσσατον ἦμαρ ἔχων.
Δείπνου δὴ λήγοιμεν, ὅπου τινὰ θυμὸς ἀνώγει,
 Παντοίων ἀγαθῶν γαστρὶ χαριζόμενοι.
Χέρνιβα δ' αἶψα θύραζε φέροι, στεφανώματα δ' εἴσω,
 Εὐειδὴς ῥαδιναῖς χερσὶ λάκαινα κόρη.
Ἥδ' ἀρετή τόδ' ἄεθλον ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστον,
 Κάλλιστόν τε φέρειν, γίγνεται ἀνδρὶ σοφῷ.
Ξυνὸν δ' ἐσθλὸν τοῦτο πόληΐ τε, παντί τε δήμῳ,
 Ὅστις ἀνὴρ διαβὰς ἐν προμάχοισι ἔνι.
Ξυνὸν δ' ἀνθρώποις ὑποθήσομαι, ὄφρα τις ἥβης,
 Ἀγλαὸν ἄνθος ἔχων, καὶ φρεσὶν ἐσθλὰ νοῇ.

τῶν

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0092-1

Et mulcere meas ad pocula desinat aures,
    Si qua potest, studio non remorante probet.
Exhilarent placidas nobis conuiuia mentes,
    Deliciæ poßunt donec habere locum.
Ceu formata perit ui mentis imago, iuuentæ
    Flos abit, est cursu cui fuga maior equæ
Quæ ferat ad pugnæ duros animosa labores
    Luxurians campo fertiliore, uirum.
Quando bibunt alij bibe, sed cum pulsa libido
    Potandi, hoc alijs non aperire uelis.
Sæpe dole patiens, gaude ultor in hoste uicißim,
    Nunc sic adfectum, nunc secus esse decet.
O Academe canas utinam tu suauiter hymnum,
    Et florem teneat præmia pulcra puer.
Dum mecum, sit maior utri sapientia, certes,
    Muli asinis præstent qua ratione tenes.
Cum iam Phœbus equos, solido quibus ungula cornu,
    Admouet, & medium signat ab axe diem:
Cœna potest peragi, iubet hoc ceu quemq; uoluptas,
    Vt uentrem uarijs hæc cibet hora bonis.
Iamq; foras peluim ferat, intrò pulchra coronam,
    Quam teneat gracili uirgo Lacæna manu.
Optima res homini, decus & laudabile uirtus,
    Qui sapit, illi hac nil dulcius esse potest.
Nam commune bonum est, patriæq; uir utilis omni,
    Primam aciem qui non, cum gerit arma, fugit.
Nunc commune dabo præceptum, ut flore iuuentæ
    Qui pulcro uiget, & mente sagace sapit.

τῶν αὐτοῦ κτεάνων εὖ πασχέμεν, οὐ γὰρ ἀνηβᾶν
  δὶς πέλεται πρὸς θεῶν, οὐδὲ λύσις θανάτου.
Θνητοῖς ἀνθρώποισι κακὸν δ' ἐπὶ γῆρας ἐλέγχει
  οὐλόμενον, κεφαλῆς δ' ἅπτεται ἀκροτάτης.
Ὦ μάκαρ, εὐδαίμων τε καὶ ὄλβιος, ὅστις ἄπειρος
  ἄθλων, εἰς Ἀΐδου δῶμα μέλαν κατέβη.
Πρίν τ' ἐχθροὺς πτῆξαι, καὶ ὑπερβῆναι περ ἀνάγκῃ
  ἐξετάσαι τε φίλους, ὅντιν' ἔχουσι νόον.
Αὐτίκα μοι κατὰ μὲν χροιὴν ῥέει ἄσπετος ἱδρώς,
  πτοιῶμαι δ' ἐσορῶν ἄνθος ὁμηλικίης.
Τερπνὸν ὁμῶς καὶ καλὸν ἐπεὶ πλέον ὤφελεν εἶναι.
  Ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον γίγνεται ὥσπερ ὄναρ.
Ἥβη τιμήεσσα, τὸ δ' οὐλόμενον καὶ ἄμορφον
  αὐτίκ' ὑπὲρ κεφαλῆς γῆρας ὑπερκρέμαται.
Οὔ ποτε τοῖς ἐχθροῖσιν ὑπὸ ζυγὸν αὐχένα θήσω,
  δύσλοφον, οὐδ' εἴ μοι Τμῶλος ἔπεσι κάρῃ.
Δειλοῖς τοι κακότητι ματαιότεροι νόοι εἰσί,
  τῶν δ' ἀγαθῶν αἰεὶ πρήξιες ἰθύτεραι.
Ῥηΐδίη τοι πρῆξις ἐν ἀνθρώποις κακότητος,
  τοῦ δ' ἀγαθοῦ χαλεπὴ Κύρνε πέλει παλάμη.
Τόλμα Κύρνε κακοῖσιν ὁμῶς ἄτλητα πεπονθώς,
  δειλῶν τοι κραδίη γίγνεται ὀξυτέρη.
Μηδὲ σύ γ' ἀπρήκτοισιν ἐπ' ἔργμασιν ἄλγος ἀέξων
  ἔχθει, μηδ' ἄχθου, μηδὲ φίλους ἀνία.
Μηδ' ἐχθροὺς εὔφραινε, θεῶν δ' εἱμαρμένα δῶρα,
  οὐκ ἂν ῥηϊδίως θνητὸς ἀνὴρ προφύγοι.
Οὔτ' ἂν πορφυρέης καταδὺς ἐς πυθμένα λίμνης,
  οὔθ' ὅταν αὐτὸν ἔχῃ τάρταρος ἠερόεις.

Molliter ille bonis utatur, uerna bis ætas
  Non datur, aut sæuæ mortis inire fugam.
Imminet, & secum segetem trahit ægra malorum,
  Occupat & summum cana senecta caput.
Felix accingi qui nunquam cogitur armis,
  Antè, domus Stygiæ quàm nigra tecta subit.
Quamq; timere ferum est hostem, & superare necesse,
  Quaq; alij faueant discere mente sibi.
Membra madent sudore mihi, & mens tota stupescit,
  Cum florem intueor, seu iuuenile decus.
Qui durare suo debebat amœnius usu,
  Tempore sed paruo, somnia sicut, abit.
Imminet ægra, lues formæq; inimica senectus,
  Et subitò niueum pendet adepta caput.
Non seruile iugum mihi sit tolerare uoluntas,
  Grande licet Tmoli ferre iuberer onus.
Esse malis uanæ tactis discrimine mentes,
  Esse bonis cordi rectius acta solent.
Moribus apta malis sunt ausa facillima factu,
  Virtutem grauis est excoluisse labor.
O anime indignam sortem conside ferendo,
  Rectius ærumnis mens agitata sapit.
Que peragi nequeunt, te nulla negocia turbent,
  Pectore neue alios impatiente premas.
Hostibus hi pariant ne gaudia grata dolores,
  Quæ ueniunt fato, damna cauere graue est.
Hæc uitare potest nec auerni intrare paludem
  Iussus, & aut iam tum quem niger orcus habet.

Ἄνδρά τοι ἐσθλὸν ἀγαθὸν χαλεπώτατον ἐξαπατῆσαι,
ὡς ἐν ἐμῇ γνώμῃ Κύρνε πάλαι κέκριται.
Ἥδεα μὲν καὶ πρόσθεν, ἀτὰρ πολὺ λώϊον ἤδη
οὕνεκα τοῖς δειλοῖς οὐδεμί' ἐστι χάρις.
Ἄφρονες ἄνθρωποι καὶ νήπιοι, οἵ τινες οἶνον
μὴ πίνουσ' ἄστρου καὶ κυνὸς ἀρχομένου.
Δεῦρο σὺν αὐλητῆρι παρὰ κλαίοντι γελῶντες
πίνωμεν, κείνου κήδεσι τερπόμενοι.
Εὕδωμεν φυλακὴ δὲ πόλεως φυλάκεσσι μελήσει,
ἀστυφελοῦς ἐρατῆς πατρίδος ἡμετέρης.
Ναὶ μὰ Δί' εἴ τις τῶνδε καὶ ἐγκεκαλυμμένος εὕδει,
ἡμέτερον κῶμον δέξεται ἀργαλέως.
Νῦν μὲν πίνοντες τερπώμεθα, καλὰ λέγοντες.
ἅσσα δ' ἔπειτ' ἔσται, ταῦτα θεοῖσι μέλει.
Σοὶ δὲ οἷά τε παιδὶ φίλῳ ὑποθήσομαι αὐτὸς
ἐσθλά, σὺ δ' ἐν θυμῷ καὶ φρεσὶ ταῦτα βάλε.
Μή ποτ' ἐπειγόμενος πρήξῃς κακὸν, ἀλλὰ βαθείῃ
σῇ φρενὶ βούλευσαι, σῷ ἀγαθῷ τε νόῳ.
Τῶν γὰρ μαινομένων μάχεται θυμός τε, νόος τε,
βουλὴ δ' εἰς ἀγαθὸν καὶ νόον ἐσθλὸν ἄγει.
Ἀλλὰ λόγον μὲν τοῦτον ἐάσομεν. αὐτὰρ ἐμοὶ σὺ
αὔλει, καὶ Μουσῶν μνησόμεθ' ἀμφότεροι.
Αὗται γὰρ τάδ' ἔδωκαν ἔχειν κεχαρισμένα δῶρα,
σοὶ καὶ ἐμοὶ μέλειν καὶ ἀμφιπερικτίοσι.
Τιμαγόρα πολλῶν ὀργὴν, ἀπάτερθεν ὁρῶντι
γιγνώσκειν χαλεπὸν καί περ ἐόντι σοφῷ.
Οἳ μὲν γὰρ κακότητα κατακρύψαντες ἔχουσι
πλούτῳ, τοὶ δ' ἀρετὴν οὐλομένῃ πενίῃ.

Fraude bonum exercere uirum res plena laboris,
 Ceu mea iamdudum mens ſtatuiſſe poteſt.
Hoc noui antè quidem, ſed nunc exactius uſu,
 In leuium quòd ſit pectore nulla fides.
Qui non uina bibunt, oriens cum ſæuit Orion,
 Aut canis igne ſuo, deſipuiſſe putem.
Dum plorant alij, nos cum tibicine curis
 Triſtibus illorum gaudia nata iuuent.
Nos dum ſomnus habet, uigil hanc cuſtodiat urbem,
 Quæ tibi ceu cunas, ſic mihi cara dedit.
Quem capite ebrietas uelato ſtertere cogit,
 Hauriet hic ſubitò carminis aure melos.
Pulchra iuuet dulci potantes Muſica cantu,
 Tempora Dij curent quid ſubitura ferant.
At tibi ceu caro tradam præcepta uiciſsim
 Gnato, quæ memori mente tenere uelis.
Præcipiti motu tu nil age, mente profunda
 Rem perpende, regi qua ſapiente decet.
Impetus adfectu mentem aduerſante fatigat,
 Conſilij ratio cauta miniſtrat opem.
Hunc ſed lingua ſinat ſermonem, & tibia nobis
 Tu cane, Muſarum nos meminiſſe iuuet.
Quarum grata fauor bona nobis donat, honorem
 Carmine uicinis nos tribuiſſe ſinunt.
Spectanti procul humanas cognoſcere mentes
 Difficilè, huic etiam qui ſatis ipſe ſapit.
Hi quia diuitijs naturæ crimina celant,
 Virtutemq; alijs indiga uita premit.

Ἐν δ' ἥβῃ πάρα μὲν ξυνομήλικι κάλλιον εὕδειν,
  Ἱμερτῶν ἔργων ἵμερον ἱέμενον.
Ἔστι δὲ κωμάζοντα μετ' αὐλητῆρος ἀείδειν,
  Τούτων οὐδέν τοι ἄλλ' ἔπι τερπνότερον.
Ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξί. τί μοι πλοῦτός τε καὶ αἰδώς;
  τερπωλὴ νικᾷ πάντα σὺν εὐφροσύνῃ.
Ἄφρονες ἄνθρωποι καὶ νήπιοι, οἵτε θανόντας
  Κλαίουσ', οὐδ' ἥβης ἄνθος ἀπολλύμενον.
Τέρπεό μοι φίλε θυμὲ τάχ' ἄν τινες ἄλλοι ἔσοιντο
  Ἄνδρες, ἐγὼ δὲ θανὼν γαῖα μέλαιν' ἔσομαι.
Κύρνε φίλους πρὸς πάντας ἐπίστρεφε ποικίλον ἦθος,
  Συμμίσγων ὀργήν, οἷος ἕκαστος ἔφη.
Νῦν μὲν τῷδ' ἐφέπου, ποτὲ δ' ἄλλοις πέλευ ὀργήν.
  Κρεῖσσόν τοι σοφίη καὶ μεγάλης ἀρετῆς.
Πρήγματος ἀπρήκτου χαλεπώτατόν ἐστι τελευτὴν
  Γνῶναι, ὅπως μέλλει τοῦτο θεὸς τελέσαι.
Ὄρφνη γὰρ τέταται· πρὸ δὲ τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι
  Οὐ ξυνετὰ θνητοῖς πείρατ' ἀμηχανίης.
Οὐδένα τῶν ἐχθρῶν μωμήσομαι ἐσθλὸν ἐόντα,
  Οὐδὲ μὲν αἰνήσω δειλὸν ἐόντα φίλον.
Οὕτω καὶ τόν γ' ἐσθλὸν ἐπιστρέψαντα νόημα
  Ἔμπεδον αἰὲν ἔχειν ἐς τέλος ἀνδρὶ φίλῳ.
Δῆμον δ' ἀξιοῖ πολλὰ φέρειν βαρὺς οὐ γὰρ ἐπίστῃ
  Τοῦθ' ἔρδειν, ὅ, τι σοι μὴ καταθύμιον ᾖ.
Κάστορ καὶ Πολύδευκες, οἳ ἐν Λακεδαίμονι δίῃ
  Ναίετ' ἐπ' Εὐρώτα καλλιρόῳ ποταμῷ.
Εἴ ποτε βουλεύσαιμι φίλῳ κακόν, αὐτὸς ἔχοιμι
  Εἰ δέ τι κεῖνος ἐμοί, δὶς τόσον αὐτὸς ἔχοι.

Par erit æqualem iuueni accubuisse puellam,
Delicias Veneris carpere si quis amat.
Conuiuante canat mihi me tibicen ad aures,
Delectare sat hæc res genus omne potest.
Quid mihi diuitiæ, grauitasq́; seuera? uoluptas
Omnia delicias uincit adepta suas.
Desipiunt defunctorum qui funera deflent,
Flore suæ uitæ nec pereunte dolent.
Care anime oblecta te, mox erit altera mundi
Posteritas, ubi me nigra recondet humus.
Ingenij mores aptare decebit amicis,
Et mentem quæ sit cuilibet, arte sequi.
Hunc iam disce sequi, cautis iam moribus illum,
Qui sapit, ille magis sæpe potente ualet.
Diuinare tibi quo fine negocia cedant
Difficile, euentu quo uelit esse Deus.
Caligo siquidem res implicat atra futuras,
Nemo tenet, quem sit sors habitura modum.
Qui bonus est, hostem quamuis culpare recusem,
Nec laudem, petulans quisquis amicus erit.
Hæc meminisse decet, firmamq́; ostendere mentem,
Iungis amiciciæ quos tibi lege, uiris.
Sis grauis ausa feri uulgi importuna ferendo,
Quicquid ages, aliqua parte molestus eris.
Diuinam cum fratre tenens Lacedæmona sedem
Castor, ad Euroten nobile flumen aquis:
Me mala corripiant, quæ machiner autor amico,
At geminam pœnam, si nocet ipse, luat.

Ἀργαλέως μοι θυμὸς ἔχει περὶ σῆς φιλότητος
οὔτε γὰρ ἐχθαίρειν, οὔτε φιλεῖν δύναμαι.
Γιγνώσκων χαλεπὸν μὲν, ὅταν φίλος ἀνδρὶ γένηται,
ἐχθαίρειν, χαλεπὸν δ᾽ οὐκ ἐθέλοντα φιλεῖν.
Σκέπτεο δὴ νῦν ἄλλον, ἔμοιγε μὲν οὔτις ἀνάγκη
τοῦτ᾽ ἔρδειν, τῶν μοι πρόσθε χάριν τίθεσο.
Ἤδη καὶ πτερύγεσσιν ἐπαίρομαι, ὥστε πετεινὸν
ἐκ λίμνης μεγάλης, ἄνδρα κακὸν προφυγών.
Βρόγχον ἀπορρήξας σὺ δ᾽ ἐμῆς φιλότητος ἁμαρτὼν
ὕστερον ἡμετέρην γνώσῃ ἐπιφροσύνην.
Ὅστις σοι βούλευσεν ἐμεῦ πέρι, καί σ᾽ ἐκέλευσεν
οἴχεσθαι προλιπόνθ᾽ ἡμετέρην φιλίην.
Ὕβρις καὶ Μάγνητας ἀπώλεσε, καὶ Κολοφῶνα,
καὶ Σμύρνην, πάντως Κύρνε καὶ ὔμμας ὀλεῖ.
Εἰς βάσανον δ᾽ ἐλθὼν, παρατριβόμενός τε μολίβδῳ
χρυσὸς ἀπεφθὸς ἐὼν, καλὸς ἅπας ἂν ἔσῃ.
Οἴμοι ἐγὼ δειλὸς, καὶ δὴ κατὰ χάρμα μὲν ἐχθροῖς,
τοῖς δὲ φίλοισι πόνος, δειλὰ παθὼν, γίνομαι.
Κύρν᾽ οἱ πρόσθ᾽ ἀγαθοὶ, νῦν αὖ κακοὶ, οἱ δὲ κακοὶ πρὶν
νῦν ἀγαθοὶ, τίς κεν ταῦτ᾽ ἀνέχοιτ᾽, ἐσορῶν.
Τοὺς ἀγαθοὺς μὲν ἀτιμοτέρους, κακίους δὲ λαχόντας
τιμῆς; μνηστεύει δ᾽ ἐκ κακοῦ ἐσθλὸς ἀνήρ.
Ἀλλήλους δ᾽ ἀπατῶντες, ἐπ᾽ ἀλλήλοισι γελῶσιν,
οὔτ᾽ ἀγαθῶν μνήμην εἰδότες, οὔτε κακῶν.
Χρήματ᾽ ἔχων πενίην μ᾽ ὠνείδισας, ἀλλὰ τὰ μέν μοι
ἐστί, τὰ δ᾽ ἐργάσομαι θεοῖσιν ἐπευξάμενος.
Πλοῦτε θεῶν κάλλιστε, καὶ ἱμεροέστατε πάντων,
σὺν σοί, καὶ κακὸς ὢν, γίγνομαι ἐσθλὸς ἀνήρ.

Ἥβης

Ob te sollicitè me cura fatigat amicum,
  Non odisse mihi te, nec amare lubet.
Esse quòd experior graue deseruisse sodalem,
  Et graue nolentem quòd sit amare uirum.
Quære lubens alium, nil te mihi amare necesse,
  Pro merito grates antè priore refer.
Efferor hinc alis, uastam quo more paludem
  Linquit auis, fugio, nam malus esse soles.
Lædis amicitiam morum quia crimine nostram,
  Hac mihi pòst de re cautio maior erit.
Vt me desereres, pereat, qui suasit, amicum,
  Vtq; fugam studio perfidiore dares.
Magnetas morum feritas dedit, & Colophonem
  Et Smyrnam exitio, nos citò perdet idem.
Te Lydio lapide attritum decet antè probari,
  Parq́; auro puro iure putandus eris.
Hei mihi læticiam sors nostra quòd hostibus adfert,
  Quiq́; fauent, illis sum graue semper onus.
Antè bonos, nunc experior secus esse, bonosq́;,
  Antè malos, placidè ferre quis illa potest?
Esse bonos meritò sine honore, malosq́; potiri,
  Degenerem nuptam, qui bonus ipse, petit.
Inq; uicem certante dolo periuria rident,
  Nec meminere boni, nec meminere mali.
Insultus mihi diues egenti, sed mihi quædam
  Sunt quoq;, plura Deûm pòst labor addet ope.
Ante Deos alios ô numen amabile Pluto,
  Vel malus existens te duce clarus ero.

Ἥβης μέτρον ἔχοιμι, φιλοῖ δέ με Φοῖβος Ἀπόλλων
Λητοΐδης, καὶ Ζεὺς ἀθανάτων βασιλεύς.
Ὄφρα βίον ζώοιμι κακῶν ἔκτοσθεν ἁπάντων,
ἥβῃ καὶ πλούτῳ θυμὸν ἰαινόμενος.
Μή με κακῶν μέμνησθε, πέπονθά τοι οἷά τ' Ὀδυσσεύς,
ὥστ' Ἀΐδου μέγα δῶμ' ἤλυθεν ἐξαναδύς.
Ὃς δὴ καὶ μνηστῆρας ἀνείλετο νηλέϊ χαλκῷ,
Πηνελόπης ἔμφρων κουριδίης ἀλόχου.
Ἥ μιν δήθ' ὑπέμεινε φίλῳ παρὰ παιδὶ μένουσα,
ὄφρα τε γῆς ἐπέβη δειμαλέους τε μυχούς.
Εἰ πίομαι πενίης θυμοφθόρου οὐ μελεδαίνω,
οὐδ' ἀνδρῶν ἐχθρῶν οἵ με λέγουσι κακῶς.
Ἀλλ' ἥβην ἐρατὴν ὀλοφύρομαι, ἥ μ' ἐπιλείπει.
κλαίω δ' ἀργαλέον γῆρας ἐπερχόμενον.
Κύρνε παροῦσι φίλοισι κακοῦ καταπαύσομεν ἀρχήν,
ζητῶμεν δ' ἕλκει φάρμακα φυομένῳ.
Ἐλπὶς ἐν ἀνθρώποισι μόνη θεὸς ἐσθλὴ ἔνεστιν,
ἄλλοι δ' Οὔλυμπόνδ' ἐκπρολιπόντες ἔβαν.
Ὤχετο μὲν πίστις μεγάλη θεός, ὤχετο δ' ἀνδρῶν
σωφροσύνη, χάριτές τ', ὦ φίλε, γῆν ἔλιπον.
Ὅρκοι δ' οὐκέτι πιστοὶ ἐν ἀνθρώποισι δίκαιοι,
οὐδὲ θεοὺς οὐδεὶς ἅζεται ἀθανάτους.
Εὐσεβέων δ' ἀνδρῶν γένος ἔφθιτο, οὐδὲ θέμιστας
οὐκέτι γινώσκουσ' οὐδέ μεν εὐσεβίας.
Ἀλλ' ὄφρα τις ζώῃ καὶ ὁρᾷ φάος ἠελίοιο,
εὐσεβέων περὶ θεοὺς ἐλπίδα προσμενέτω,
εὐχέσθω δὲ θεοῖσι, καὶ ἀγλαὰ μηρία καίων,
ἐλπίδι τε πρώτῃ καὶ πυμάτῃ θυέτω.

φραζέσθω

Læta iuuenta diu mihi duret, & autor Apollo
  Latoides ô me cum Ioue ſemper amet.
Semper ut infeſtent mihi nulla pericula uitam,
  Pubertate queam, delicijsq́; frui.
Ne renouate,tuli quæ, quanta ſubiuit Vliſſes,
  Qui quondam Stygio uictor ab orbe redit.
Atq; procos rigido qui coniugis ære iuuencæ
  Penelopes pollens mente ſagace necat.
Caro cum nato quam tædia longa grauabant,
  Terribiles terræ dum ſubit ille ſpecus.
Paupertate fugant motam mihi pocula curam,
  Hoſtes ore nihil meq́; minace mouent.
Florida quòd ſubitò mihi conqueror effugit ætas,
  Quodq; labore graui plena ſenecta ſubit.
Principio ſedare mali uim præſtat amicis,
  Dum naſcens medicam poſtulat hulcus opem.
Spes genus una fugax nondum mortale reliquit,
  Sydeream petijt cœtera turba domum.
Sic Dea magna Fides, ſic ſancta Modeſtia morum.,
  Sic terram Charites non habitare uolunt.
Iuramenta iuuant homines nunc falſa proteruos,
  Vixq;, Deos uerè qui uereatur, adeſt.
Deſijt eſſe ſuper genus hac ætate piorum,
  Nunc nec iure regi,nec pietate uolunt,
Dum cui uita manet, uidet & ſplendeſcere ſolem,
  Ipſe piè lætam ſpem retinere uelit.
Orandoq; Deos fſemora aris ſplendida adurat,
  Victima prima Spei, poſteriorq́; cadat.

Φραζέσθω δ' ἀδίκων ἀνδρῶν σκολιὸν λόγον αἰεί,
οἳ θεῶν ἀθανάτων μηδὲν ὀπιζόμενοι.
Αἰὲν ἐπ' ἀλλοτρίοις κτεάνοις ἐπέχουσι νόημα,
Αἰσχρὰ κακοῖς ἔργοις σύμβολα θηκάμενοι.
Μή ποτε τὸν παρεόντα μεθεὶς φίλον ἄλλον ἐρεύνα,
Δειλῶν ἀνθρώπων ῥήμασι πειθόμενος.
Εἴη μοι πλουτοῦντι κακῶν ἀπάτερθε μεριμνῶν
ζώειν ἀβλαβέως, μηδὲν ἔχοντι κακόν.
Οὔτ' ἔραμαι πλουτεῖν, οὔτ' εὔχομαι, ἀλλά μοι εἴη
ζῆν ἀπὸ τῶν ὀλίγων μηδὲν ἔχοντι κακόν.
Πλοῦτος καὶ σοφίη θνητοῖς ἀμαχώτατον αἰεί,
Οὔτε γὰρ ἂν πλούτου θυμὸν ὑπερκορέσαις.
Ὣς δ' αὔτως σοφίην ὁ σοφώτατος οὐκ ἀποφεύγει,
ἀλλ' ἔραται, θυμὸν δ' οὐ δύναται τελέσαι.
Οὐδένα θησαυρὸν καταθήσειν παισὶν ἄμεινον,
Αἰτοῦσιν δ' ἀγαθοῖς ἀνδράσι Κύρνε δίδου.
Οὐδεὶς γὰρ πάντ' ἐστὶ πανόλβιος, ἀλλ' ὁ μὲν ἐσθλὸς
Τολμᾷ ἔχων τὸ κακόν, οὐκ ἐπίδηλον ὅμως.
Δειλὸς δ' οὔτ' ἀγαθοῖσιν ἐπίσταται, οὔτε κακοῖσι
Θυμὸν ὁμῶς μίσγειν ἀθανάτων δὲ δόσεις.
Παντοῖαι θνητοῖσιν ἐπέρχοντ' ἀλλ' ἐπιτολμᾶν
Χρὴ δῶρ' ἀθανάτων, οἷα διδοῦσιν, ἔχειν.
Ὀφθαλμοί, καὶ γλῶσσα καὶ οὔατα καὶ νόος ἀνδρῶν
Ἐν μέσσῳ στηθῶν ἐν συνετοῖς φύεται.
Τοῖς ἀγαθοῖς σύμμισγε, κακοῖσι δὲ μή ποτ' ὁμάρτει
Εὖτ' ἂν ὁδοῦ τελέῃς, τέρματά τ' ἐμπορίης.
Τῶν ἀγαθῶν ἐσθλὴ μὲν ἀπόκρισις, ἐσθλὰ δὲ ἔργα·
Τῶν δὲ κακῶν ἄνεμοι δειλὰ φέρουσιν ἔπη.

Et prauo caueat tangi ſermone malorum,
Corde nihil curant qui leuiore Deos.
Quiq; facultates alienas fraude fatigant,
Quos operum prauos obuia ſigna probant.
Deſere præſtantem temerè ne motus amicum,
Neue nouum ſuaſu deteriore pares.
Diteſcens utinam ſine curis uiuere poßim,
Atq; malum nullo triſte labore pati.
Sed nec opum urget amor nimium, modo uita ſuperſit,
Paruis aucta bonis, nilq; ſecuta mali.
Neſcit opum expleri, & ſapiendi immenſa cupido,
Diuitiæ nequeunt hanc ſaturare famem.
Qui bonus ante alios, magis huic ſapientia curæ eſt,
Hanc amat, hac mentem nec ſaturare poteſt.
Theſaurum natis meliorem nemo recondet,
Quàm qui rebus egent, his dare ſponte uiris.
Parte ſat ex omni felix eſt nemo, laborem
Corde bonus uitæ uir pietate tegit.
At malus aduerſo ſeu caſu, ſiue ſecundo
Vtitur, haud animum cum ratione regit.
Dij uarijs olim mortales caſibus urgent,
Qui dare quæ gaudent, omnia ferre decet.
Lingua uiris, oculi, mens, & prudentibus aures,
In medio cauti pectoris eſſe ſolent.
Iunge bonos tibi, ſed prauos uitare memento,
Si qua uiam peregrè cauſa ſubire iubet.
Et reſponſa tibi proſunt, & facta bonorum,
Prauorum uenti uerba maligna ferunt.

Ἐκ καχεταιρείης κακὰ γίγνεται. εὖ δὲ καὶ αὐτὸς
 Γνώσῃ, ἐπεὶ μεγάλους ἤλιτες ἀθανάτους.
Γνώμην Κύρνε θεοὶ θνητοῖσι διδοῦσιν ἀρίστην
 Ἀνθρώπου γνώμη πείρατα παντὸς ἔχει.
Ὦ μάκαρ, ὅστις δή μιν ἔχει φρεσίν, ἦ πολὺ κρείσσων
 Ὕβριος οὐλομένης, λευγαλέου τε κόρου.
Ἔστι κακὸν δὲ βροτοῖσι κόρος, τῶν οὔ τι κάκιον,
 Πᾶσα γὰρ ἐκ τούτων Κύρνε πέλει κακότης,
Εἴθ' εἴης ἔργων αἰσχρῶν ἀπαθὴς, καὶ ἀεργὸς
 Κύρνε, μεγίστην κεν πεῖραν ἔχοις ἀρετῆς.
Κύρνε, θεοὺς αἰδοῦ, καὶ δείδιθι. τοῦτο γὰρ ἄνδρα
 Εἴργει μήθ' ἔρδειν, μήτε λέγειν ἀσεβῆ.
Δημοφάγον δὲ τύραννον ὅπως ἐθέλεις κατακλῖναι
 Οὐ νέμεσις πρὸς θεῶν γίγνεται οὐδεμία.
Νοῦς ἀγαθὸς, καὶ γλῶσσα, τάδ' ἐν παύροισι πέφυκεν
 Ἀνδράσιν, οἳ τούτων ἀμφοτέρων ταμίαι.
Οὔτις ἄποινα διδοὺς, θάνατον φύγοι, οὔτε βαρεῖαν
 Δυστυχίαν, εἰ μὴ μοῖρ' ἐπὶ τέρμα βάλοι.
Οὐδ' ἂν δυσφροσύνας, ὅτε δὴ θεὸς ἄλγεα πέμπει,
 Θνητὸς ἀνὴρ δώροις βουλόμενος προφύγοι.
Οὐκ ἔραμαι κλισμῷ βασιληΐῳ ἐγκατακεῖσθαι
 Τεθνεὼς, ἀλλά τι μοι ζῶντι γένοιτ' ἀγαθόν.
Ἀσπάλαθοι τάπησιν ὅμοιον στρῶμα θανόντι
 Τὸ ξύλον, ἢ σκληρὸν γίνεται, ἢ μαλακόν.
Μήτε θεοὺς ἐπίορκον ἐπόμνυθι. οὐ γὰρ ἀνεκτὸν,
 Ἀθανάτους κρύψαι χρεῖος ὀφειλόμενον.
Ὄρνιθος φωνὴν πολυπαίδη ὀξὺ βοώσης
 Ἤκουσ', ἥτε βροτοῖς ἄγγελος ἔστ' ἀρότου.

ὡραίου,

Magna ſodalitio prauo mala ſæpe mouentur,
Ipſe quod offendens experiêre Deos.
Dante Deo regit humanas ſapientia mentes,
Quælibet hac finem res moderante capit.
Quàm felix, hanc quisquis habet, petulantia morum
Huic, nec non ſatias noxia cedat opum.
Nil maiore nocet damno, quàm copia rerum,
Effectrice geri qua ſolet omne nefas.
Nil utinam patiare frequens, faciasúe malorum,
Sic graue uirtutum calcar habere putem.
Cyrne Deos reuerêre uolens, compeſceris illo,
Ne temere facias, neue loquare, metu.
Qui ferus enſe metit plebem, mactare Tyrannum
Fas eſt, à ſuperis ultio nulla uenit.
Docta regi paucis mens eſt & lingua, laborent
Harum qui dono conueniente frui.
Munera nulla uetant mortem, uitæq; labores,
Fine leuare niſi fata ſequente uelint.
Quos Deus ipſe ciet, nemo uitare dolores,
Præmia magna tamen promat ut ille, poteſt.
Membra cubare throno regali mortua nolim,
Debita uiuenti non bona deeſſe uelim.
Grata perinde dabunt tribuli, quàm ſtrata tapetes,
Sic ſeu mollis erit, duraúe ſponda, placet.
Ne teſtem fallace Deum fac ore, meretur
Pœnam, ſi qua tegi res profitenda ſolet.
Nos gruis argutæ uocem hauſimus aure ſonantem,
Vomere quæ uerti nuncia ſuadet humum.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0107-0

ὡραίου, καί μοι κραδίην ἐπάταξε μέλαιναν,
　ὅττι μοι εὐανθεῖς ἄλλοι ἔχουσιν ἀγρούς.
Οὐδέ μοι ἡμίονοι κυφὸν ἕλκουσιν ἀρότρου,
　τῆς ἄλλης μνησθῆς εἵνεκα ναυτιλίης.
Οὐκ εἰμὶ, οὐδ' ὑπ' ἐμοῦ κικλήσεται, οὐδ' ἐπὶ τύμβῳ
　οἰμωχθεὶς, ὑπὸ γῆν εἶσι τύραννος ἀνήρ.
Οὐδ' ἂν ἐκείνου ἐμοῦ τεθνηότος οὔτ' ἀνιῷτο,
　οὔτε κατὰ βλεφάρων θερμὰ βάλοι δάκρυα.
Οὔτε σε κωμάζειν ἀπερύκομαι, οὔτε καλοῦμαι
　Ἀργαλέος παρεὼν, καὶ φίλος, εὖτ' ἂν ἀπῇς.
Αἴθων μὲν γένος εἰμὶ πόλιν δ' εὐτείχεα Θήβην,
　οἰκῶ, πατρῴας γῆς ἀπερυκόμενος.
Μή μ' ἀφελῶς παίζουσα, φίλους δ' ἔνναζε τοκῆας,
　Ἀργυρί, σοὶ μὲν γὰρ δούλιον ἦμαρ ἔπι.
ἡμῖν δ' ἄλλα μέν ἐστι γύναι κακὰ πολλ', ἐπεὶ ἐκ γῆς
　φευγόμεν, ἀργαλέη δ' οὐκ ἔπι δουλοσύνη.
Οὔθ' ἡμᾶς περνᾶσι, πόλις δέ μοί ἐστι καὶ ἡμῖν
　καλὴ, Ληθαίῳ κεκλιμένη πεδίῳ.
Μήποτε πὰρ κλαίουσι καθεζόμενοι γελάσωμεν,
　τοῖς αὐτῶν ἀγαθοῖς Κύρν' ἐπιτερπόμενοι.
Ἐχθρὸν μὲν χαλεπὸν, καὶ δυσμενῆ ἐξαπατῆσαι
　Κύρνε, φίλον δὲ φίλῳ ῥᾴδιον ἐξαπατᾶν.

Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐδὲν Κύρν' ἀγαθῆς γλυκερώτερον ἄλλο γυναικός,
　μάρτυς ἐγὼ, σὺ δέ μοι γίνου ἀληθοσύνης.
Οὐδὲν Κύρν' ὀργῆς ἀδικώτερον, ἣ τὸν ἔχοντα
　πημαίνει, θυμῷ δειλὰ χαριζομένη.
Πολλὰ φέρειν εἴωθε λόγος θνητοῖσι βροτοῖσι
　πταίσματα, τῆς γνώμης Κύρνε ταρασσομένης.

Vox animo mihi perculso mouet illa dolorem,
Quòd mihi florentes poßidet alter agros.
Mula nec ulla iugo curuo graue ducit aratrum,
Ceu sponsæ, quoniam me maris hausit amor.
Non ueniam licet aula uocet, lugere Tyrannum
Nec iuuet, extincto cum dedit urna locum.
Lugeat ille uelim nec me moriente uicißim,
Ex oculis calido gutta nec imbre cadat.
Nec conuiuari impedio, nec adesse rogabo,
Te magis absentem, quàm uel adesse uelim.
Incola nunc habito Theben ego Thessalus urbem,
Cogor & à patrijs exul abesse plagis.
Argyri ne nobis leuis obijce fœda parentes,
Nam seruile tibi iam propè tempus adest.
Me patrio pulsum satis orbe pericula uexant,
Sed seruile pati non ego cogor onus.
Nec precio uendunt domini nos, Dædala nobis
Vrbs sita Letæis laude superbit agris.
Non alijs ridere iuuet plorantibus unquam,
Et partis animo rebus ouante frui.
Hostem fraude labor perstringere, nullus amicum,
Nomen amiciciæ celat inane dolis.

Alia eiusdem.

Dulcius haud quicquam, quàm castis moribus uxor,
Illius ipse tibi, tu mihi testis eris.
Robore nil iræ uiolentius, officit illi,
Quem rapit, indulgens motibus ipsa suis.
Parturit errores multos mortalibus ægris
Sermo, laboranti quem ratione sonant.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0109-5

ΤΑ ΧΡΥΣΑ ΚΑΛΟΥΜΕΝΑ ΠΥΘΑΓΟΡΟΥ

ἔπη.

Ἀθανάτους μὲν πρῶτα θεούς, νόμῳ ὡς διάκειται,
τίμα, καὶ σέβου ὅρκον. ἔπειθ᾽ ἥρωας ἀγαυούς,
τούς τε καταχθονίους σέβε δαίμονας, ἔννομα ῥέζων.
τούς τε γονεῖς τίμα, τούς τ᾽ ἄγχιστ᾽ ἐκγεγαῶτας.
τῶν δ᾽ ἄλλων ἀρετῇ ποιεῦ φίλον ὅστις ἄριστος.
πραέσι δ᾽ εἶκε λόγοις, ἔργοισί τ᾽ ἐπωφελίμοισι.
μηδ᾽ ἔχθαιρε φίλον σὸν ἁμαρτάδος εἵνεκα μικρῆς,
ὄφρα δύνῃ, δύναμις γὰρ ἀνάγκης ἐγγύθι ναίει.
ταῦτα μὲν οὕτως ἴσθι, κρατεῖν δ᾽ εἰθίζεο τῶνδε
γαστρὸς μὲν πρώτιστα, καὶ ὕπνου, λαγνείης τε,
καὶ θυμοῦ. πρήξεις δ᾽ αἰσχρόν ποτε μήτε μετ᾽ ἄλλου,
μήτ᾽ ἰδίῃ, πάντων δὲ μάλιστ᾽ αἰσχύνεο σαυτόν,
εἶτα δικαιοσύνην ἀσκεῖν, ἔργῳ τε λόγῳ τε.
μηδ᾽ ἀλογίστως σαυτὸν ἔχειν περὶ μηδὲν ἔθιζε.
ἀλλὰ γνῶθι μὲν ὡς θανέειν πέπρωται ἅπασι.
χρήματα δ᾽ ἄλλοτε μὲν κτᾶσθαι φιλεῖ, ἄλλοτ᾽ ὀλέσθαι.
ὅσσα τε δαιμονίῃσι τύχαις βροτοὶ ἄλγε᾽ ἔχουσιν,
ὧν ἂν μοῖραν ἔχῃς, πράως φέρε, μηδ᾽ ἀγανάκτει.
ἰᾶσθαι δὲ πρέπει καθόσον δύνῃ. ὧδε δὲ φράζευ,
οὐ πάνυ τοῖς ἀγαθοῖς τούτων πολὺ μοῖρα δίδωσι.
πολλοὶ δ᾽ ἀνθρώποισι λόγοι δειλοί τε καὶ ἐσθλοί
προσπίπτουσ᾽, ὧν μήτ᾽ ἐκπλήσσεο, μήτ᾽ ἂρ ἐάσῃς
εἴργεσθαι σαυτόν. ψεῦδος δ᾽ ἢν πέρ τι λέγηται,
πράως εἶχ᾽. ὃ δέ τοι ἐρέω ἐπὶ παντὶ τελείσθω.

μηδείς

AVREA PYTHAGORÆ CARMINA.

aliquid lege sancire

PRincipio uenerâre Deos, ceu lege receptum est.
Et cole iusiurandum, & claros laude suarum
Rerum heroas, itemq́; Deos, quos terra recondit,
Legitimo placare sacro quos conuenit olim.
Inde patrem, matremq́; tuam, & tibi sanguine iunctos.
Antè alios cordi cui uirtus, effice amicum.
Cede lubens placidis dictis, quod & utile, facto.
Succensere leuem ob noxam uerearis amico,
Vt ualeas ope, egens qua sors uicina moratur.
Hæc præcepta tene, sed & his assuesce potiri:
Ingluuies, ignaua quies, lasciuia morum
Cedat, & ira. Nec auxilio utens turpe quid unquam,
Nec sine teste geras, plus te uereare sed unum.
Iusticiæ ore simul, factisq́; loquaris amorem.
Rem temerè nullam uicijs assuesce gerendi.
Esse malum commune mori memor omnibus esto.
Crescere diuitias, dilabi & cernimus olim.
Sors diuina mouet uitæ si quando laborem,
Tuq́; subis partem, non indignare ferendo.
Sed sanare pares quantum potes, & memor esto,
Nulla bonis nimium præbent quòd fata malorum.
Sermones alij placidos, alij secus edunt,
Tu moueare caue, nec cœpti desere curam.
Quòd te si qua petant mendacia, uince ferendo.
Totius hanc uitæ ne neglige tempore normam,

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0111-3

μηδεὶς μήτε λόγῳ σε παρείπῃ, μήτε τι ἔργῳ
πρῆξαι, μηδ' εἰπεῖν ὅ, τι τοι μὴ βέλτερόν ἐστι.
βουλεύου δὲ πρὸ ἔργου, ὅπως μὴ μωρὰ πέληται.
δειλοῦ τοι πρήσσειν τε λέγειν τ' ἀνόητα πρὸς ἀνδρός.
ἀλλὰ τάδ' ἐκτελέειν, ἅ σε μὴ μετέπειτ' ἀνιήσῃ.
πρῆσσε δὲ μηδὲ ἓν ὧν μὴ ἐπίστασαι, ἀλλὰ διδάσκευ
ὅσσα χρεών, καὶ τερπνότατον βίον ὧδε διάξεις.
οὐδ' ὑγιείης τῆς περὶ σῶμ' ἀμέλειαν ἔχειν χρή,
ἀλλὰ ποτοῦ τε μέτρον, καὶ σίτου, γυμνασίων τε
ποιεῖσθαι. μέτρον δὲ λέγω τόδ', ὃ μή σ' ἀνιήσῃ.
εἰθίζου δὲ δίαιταν ἔχειν καθάρειον, ἄθρυπτον.
καὶ πεφύλαξό γε ταῦτα ποιεῖν, ὁπόσα φθόνον ἴσχει.
μὴ δαπανᾶν παρὰ καιρὸν ὁποῖα καλῶν ἀδαήμων,
μηδ' ἀνελεύθερος ἴσθι. μέτρον δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον.
πρῆσσε δὲ ταῦθ' ἅ σε μὴ βλάψῃ, λόγισαι δὲ πρὸ ἔργου.
μηδ' ὕπνον μαλακοῖσιν ἐπ' ὄμμασι προσδέξασθαι,
πρὶν τῶν ἡμερινῶν ἔργων τρὶς ἕκαστον ἐπελθεῖν,
πῇ παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη;
ἀρξάμενος δ' ἀπὸ πρώτου ἐπέξιθι, καὶ μετέπειτα
δειλὰ μὲν ἐκπρήξας ἐπιπλήσσεο, χρηστὰ δὲ τέρπου.
ταῦτα πόνει. ταῦτ' ἐκμελέτα, τούτων χρὴ ἐρᾶν σε,
ταῦτά σε τῆς θείης ἀρετῆς εἰς ἴχνια θήσει.
ναὶ μὰ τὸν ἁμετέρᾳ ψυχᾷ παραδόντα τετρακτύν,
παγὰν ἀενάου φύσεως. ἀλλ' ἔρχευ ἐπ' ἔργον,
θεοῖσιν ἐπευξάμενος τελέσαι. τούτων δὲ κρατήσας
γνώσεαι ἀθανάτων τε θεῶν, θνητῶν τ' ἀνθρώπων
σύστασιν, ᾗ τε ἕκαστα διέρχεται, ᾗ τε κρατεῖται.

γνώσῃ

Ore tibi nemo, aut facto persuadeat autor,
Vt facias temerè, dicasúe, quod utile non est.
Antè, geras quàm rem sape, ne stultum arguat error.
Et faciens temerè, dicensq́; malignus habetur.
Hæc fac ergo, tibi quæ non, si feceris, obsint.
Ne molire, parum quæ noris, quanta sed æquum
Disce uolens, & ages plenam dulcedine uitam.
Curandi uigilem ne corporis exue curam.
Certa cibum & potum regat, ac mensura laborem,
Quam tamen esse uelim, non lædat ut anxia uires.
Tu sine delicijs mundam sortire diætam,
Et patrare caue, inuidiæ quæ semina præbent.
Ne sumptum facias, iubeat nisi tempus, inanem
Prodigus, aut nimis esto tenax, modus optima res est.
Fac, quæ non lædant autorem, & respice finem.
Nec mollem uigiles oculi somnum antè capessant,
Gesta die toto quàm ter reuocentur ad unguem:
Quænam præterij, quæ feci debitor, aut non?
A primo incipiens opere ire per omnia pergas.
Ob malè te tangat dolor, ob secus acta uoluptas.
Hæc age, curæ hæc sint, & amare hæc desine nunquam,
Te diuinam ad uirtutem hæc uestigia ducent.
Hoc fore, non uerear numero iurare quaterno,
Perq́; Deum, unde salus animarum fonte perenni.
Incipiens opus omne Deos prece posce, secundent.
Hæc memor obserua, tum mox hominumq́;, Deûmq́;
Cognosces quo more piè commercia fiant,
Quorum plena uides seruentur ut omnia nutu,

Quoq;

γνώσῃ δ', ᾗ θέμις ἐστὶ, φύσιν περὶ παντὸς ὁμοίην.
ὥστε σε μήτε ἄελπτ' ἐλπίζειν, μήτε τι λήθειν.
γνώσῃ δ' ἀνθρώπους αὐθαίρετα πήματ' ἔχοντας,
τλήμονες οἵ τ' ἀγαθῶν πέλας ὄντων οὐκ ἐσορῶσιν,
οὔτε κλύουσι. λύσιν δὲ κακῶν παῦροι συνιᾶσι,
τοίη μοῖρα βροτῶν βλάπτει φρένας. οἱ δὲ κυλίνδροις
ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλα φέρονται ἀπείρονα πήματ' ἔχοντες.
λυγρὴ γὰρ συνοπαδὸς ἔρις βλάπτουσα λέληθε,
σύμφυτος, ἣν οὐ δεῖ προσάγειν, εἴκοντα δὲ φεύγειν.
Ζεῦ πάτερ, ἦ πολλῶν τε κακῶν παύσειας ἅπαντας,
ἢ πᾶσιν δείξαις οἵῳ τῷ δαίμονι χρῶνται.
ἀλλὰ σὺ θάρσει, ἐπεὶ θεῖον γένος ἐστὶ βροτοῖσιν,
οἷς ἱερὰ προφέρουσα φύσις δείκνυσιν ἕκαστα.
ὧν εἴ σοί τι μέτεστι, κρατήσεις ὧν σε κελεύω
ἐξακέσας, ψυχὴν δὲ πόνων ἀπὸ τῶνδε σαώσεις.
ἀλλ' εἴργου βρωτῶν ὧν εἴπομεν, ἔν τε καθαρμοῖς,
ἔν τε λύσει ψυχῆς, κρῖνον καὶ φράζου ἕκαστα,
ἡνίοχον γνώμην στήσας καθύπερθεν ἀρίστην.
ἢν δ' ἀπολείψας σῶμα ἐς αἰθέρ' ἐλεύθερον ἔλθῃς,
ἔσσεαι ἀθάνατος θεός, ἄμβροτος, οὐκέτι θνητός.

ΤΕΛΟΣ.

Φείδεο σῆς ζωῆς, μὴ μιν καταθυμοβορήσῃς.

ΦΩΚΥΛΙΔΟΥ ΠΟΙΗΜΑ
νουθετικόν.

Μήτε γαμοκλοπέειν, μὴ ἀσελγέα κύπριν ὀρίνειν,
μήτε δόλους ῥάπτειν, μήθ' αἵματι χεῖρα μιαί-
μὴ πλουτεῖν ἀδίκως, ἀλλ' ἐξ ὁσίων βιοτεύειν. (νειν.

Quoq; modo fas est, naturam tempore disces
Æterno similem, ut quæ non speranda uidentur,
Non sperare uelis, poßitq́; latere nihil te.
Mortales uideas accersere sponte laborem,
Non qui sæpe uident, bona quæ uicina morantur.
Aut audire solent, mala pauci sistere norunt.
Talis agit mentes hominum sors, more rotarum
In mala præcipites nunc hæc, nunc illa trahuntur.
Obficit his temerè rixandi innata cupido,
Quam nocet accersi, procul expedit inde fugari.
Iupiter alme parens, aut uim compesce malorum
Omnibus, aut ostende queant qua sorte potiri.
Quisquis es ô confide tamen, cœlestis origo
Est hominum, nil sancta quibus natura negauit.
Huius erit tibi doctrinæ si cura tuendo,
Quæ iubeo, redimes rerum à discrimine uitam,
Auersare cibos, quos dixi, quæq́; repurgent
A curis, reuocentq́; tuam circumspice mentem.
Optima dux ratio aurigæ te more gubernet.
Æthereum posito cùm liber adiueris orbem
Corpore, tum uiues æterno more Deorum.

Finis.

Parce tuæ uitæ, fragilem nec confice curis.

PHOCYLIDIS POEMA morale.

FVrta tori uites alieni, & Cypridos ignes
Lasciuæ, nec necte dolos, aut pollue dextram
Sanguine, nec ditesce bonis nisi iure repertis.

Quæ

ἀρκεῖσθαι παρεοῦσι, καὶ ἀλλοτρίων ἀπέχεσθαι.
ψεύδεα μὴ βάζειν, τὰ δ' ἐτήτυμα πάντ' ἀγορεύειν.
πρῶτα θεὸν τίμα, μετέπειτα δὲ σεῖο γονῆας.
πᾶσι δίκαια νέμειν, μηδὲ κρίσιν ἐς χάριν ἕλκειν.
μὴ ῥίψῃς πενίην, ἀδίκως μὴ κρῖνε πρόσωπον,
ἢν σὺ κακῶς δικάσῃς, σὲ θεὸς μετέπειτα δικάσσει.
μαρτυρίην ψευδῆ φεύγειν, τὰ δίκαι' ἀγορεύειν.
παρθενίην τηρεῖν, πίστιν δ' ἐν πᾶσι φυλάσσειν.
μέτρα νέμειν τὰ δίκαια, καλὸν δ' ἐπίμετρον ἅπασι.
σταθμὸν μὴ κρούειν ἑτερόζυγον, ἀλλ' ἴσον ἕλκειν.
μήτ' ἐπιορκήσῃς, μήτ' ἀγνὼς, μήτε ἑκοντί.
ψεύδορκον στύγει θεὸς ἄμβροτος ὅστις ὀμόσσῃ.
σπέρματα μὴ κλέπτειν, ἐπαράσιμος ὅστις ἄρηται.
μισθὸν μοχθήσαντι δίδου, μὴ θλῖβε πένητα.
γλώσσῃ νοῦν ἐχέμεν, κρυπτὸν λόγον ἐν φρεσὶν ἴσχειν.
μήτ' ἀδικεῖν ἐθέλῃς, μήτ' οὖν ἀδικοῦντα ἐάσῃς,
πτωχῷ δ' εὐθὺ δίδου, μήτ' αὔριον ἐλθέμεν εἴπῃς
πληρώσας σέο χεῖρ' ἔλεον χρήζοντι παράσχου.
ἄστεγον εἰς οἶκον δέξαι, καὶ τυφλὸν ὁδήγει.
ναυηγοὺς οἴκτειρον, ἐπεὶ πλόος ἐστὶν ἄδηλος.
χεῖρα πεσόντι δίδου, σῶσον δ' ἀπερίστατον ἄνδρα,
κοινὰ πάθη πάντων, ὁ βίος τροχὸς, ἄστατος ὄλβος.
πλοῦτον ἔχων σὴν χεῖρα πενητεύουσιν ὄρεξον.
ὧν σοι ἔδωκε θεὸς, τούτων χρήζουσι παράσχου.
ἔστω κοινὸς ἅπας ὁ βίος, καὶ ὁμόφρονα πάντα.
τὸ ξίφος ἀμφιβαλοῦ μὴ πρὸς φόνον, ἀλλ' ἐς ἄμυναν.
εἴθε δὲ μὴ χρήζοις μήτ' ἔννομα, μήτ' ἀδίκως γε.
ἢν γὰρ ἀποκτείνῃς ἐχθρὸν, σέο χεῖρα μιαίνεις.

ἀγροῦ

Quæ præstò, bona sufficiant, aliena relinquas.
Prima Deûm coluisse sit, altera cura parentes,
Æquus adesse uelis iudex, nec quære fauorem,
Si iudex oberis, Deus est qui iudicet olim,
Nil falso te teste geras, fas iusta probari.
Virginitas tutanda, fidem uiolare caueto.
Iusta decet mensura, modum utile ponere rebus,
Deprime non unam lancem, æqua sit utraq; cures.
Lingua uolente caue te, inuito aut peieret unquam,
Hunc Deus odit, amat fera qui periuria linguæ.
Ne sata deme dolis, hoc execrabile furtum.
Solue laboranti mercedem, angas nec egentem.
Linguam mente regas, arcanamq; occule uocem.
Ipse caue iniustè quid ágasúe, sinasúe uolentem.
Da citò quærenti, ne manè reuertere dicas.
Larga probet pronam miserescere dextera mentem.
Qui caret hospitio recipe, & cæci rege gressum.
Naufragium adfer opem paßis, labor occupat undas.
Porrige labenti dextram, & succurre petenti.
Est commune pati. Trochus, atq; caduca uoluptas
Vita. Manum largam tu præbe diues egenti.
Quæ Deus ampla dedit, largire petentibus ultrò.
Vita bonum commune sit, & concordia rerum.
Non cædem ense feram molire, sed adsere uitam,
Sed nec iure, nec iniuste indigeas precor armis.
Nam licet occidas hostem, rea dextera pœnæ est.

11. pro. ἀγροῦ γείτονος ὄντος ἀπόχεο, μηδ' ἄρ' ὑπερβῇς.
πάντων μέτρον ἄριστον, ὑπερβασίαι δ' ἀλεγειναί,
μηδέ τιν' αὐξόμενον καρπὸν λωβήσῃ ἀρούρης.
12. ἔστωσαν δ' ὁμότιμοι ἐπήλυδες ἐν πολιήταις.
πάντες γὰρ ξενίης πειρώμεθα τῆς πολυπλάγκτου,
χώρη δ' οὔτι βέβαιον ἔχει πέδον ἀνθρώποισιν.
13. ἡ φιλοχρημοσύνη μήτηρ κακότητος ἁπάσης.
χρυσός ἀεὶ δόλος ἐστὶ καὶ ἄργυρος ἀνθρώποισι.
χρυσὲ κακῶν ἀρχηγὲ, βιοφθόρε, πάντα χαλέπτων,
εἴθε σε μὴ θνητοῖσι γενέσθαι πῆμα ποθεινόν.
σοῦ γὰρ ἕκητι μάχαι τε, λεηλασίαι τε, φόνοι τε,
ἐχθρὰ δὲ τέκνα γονεῦσιν, ἀδελφειοί τε συναίμοις.
μηδ' ἕτερον κεύθῃς κραδίῃ νόον, ἀλλ' ἀγορεύων.
μηδ' ὡς πετροφυὴς πολύπους κατὰ χῶραν ἀμείβου.
ὅστις ἑκὼν ἀδικεῖ, κακὸς ἀνήρ, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης,
οὐκ ἐρέω τὸ τέλος, βουλὴν δ' εὔθυνε ἑκάστου.
μὴ γαυροῦ σοφίῃ, μήτ' ἀλκῇ, μήτ' ἐνὶ πλούτῳ,
εἷς θεός ἐστι σοφός, δυνατός θ' ἅμα καὶ πολύολβος.
μηδὲ παροιχομένοισι κακοῖς τρύχου τὸν ἦτορ.
οὐκέτι γὰρ δύναται τὸ τετυγμένον εἶναι ἄτυκτον.
14. μὴ προπετὴς ἐς χεῖρα, χαλίνου δ' ἄγριον ὀργήν,
πολλάκι γὰρ πλήξας ἀέκων φόνον ἐξετέλεσσεν.
ἔστω κοινὰ πάθη, μηδὲν μέγα, μηδ' ὑπέροπλον,
οὐκ ἀγαθὸν πλεονάζον ἔφυ θνητοῖσιν ὄνειαρ.
15. ἡ πολλὴ δὲ τρυφὴ πρὸς ἀμέτρους ἕλκει ἔρωτας.
ὑψαυχεῖ δ' ὁ πολὺς πλοῦτος, καὶ ἐς ὕβριν ἀέξει,
θυμὸς ὑπερχόμενος μανίην ὀλοόφρονα τεύχει,
ὀργὴ δ' ἐστὶν ὄρεξις, ὑπερβαίνουσα δὲ μῆνις.

ζῆλος

Quâ uia nulla caue uicinos ire per agros.
Optima res modus est, excessus inutilis error.
Ne segetem lædas, teneris quæ adolescit aristis.
Vnam dante ferat te ciuis, & aduena laudem,
Nos peregrinandi uariè labor excipit omnes,
Terra quibus tutam dare nescit maxima sedem.
Prodit auaritiam scelerum experientia matrem.
Dira fames auri, atq; argenti decipit omnes,
Dux scelerum, uitæq; lues, cuiq; omnia cedunt,
Aurum, utinam non esse malum exoptabile posses.
Ob te bella uigent, prædæq;, cruentaq; cædes,
Seq; odisse solent fratres, natiq; parentes,
Non aliam simules mentem, quàm lingua fatetur.
More caue Polypi mutari saxa tenentis.
Est, qui sponte nocet, malus, at res si qua coëgit,
Non malus omnino. Cuiusq; uidenda uoluntas.
Nec sapiens iacta, nec opum, nec roboris hæres
Esse, potens Deus est, sapiensq;, beatus & idem.
Præteritis animum non ange laboribus æger,
Nequicquam quia facta uoles infecta uicißim.
Noli armare manum præceps, iræ inijce frenos.
Sæpe necem feriens alium non sponte peregit.
Adfectus moderare, nihil sublime petendo.
Rebus in humanis excessus inutile damnum.
Magnus ad illicitos rerum aufert luxus amores,
Copiaq; inflat opum, & petulantes reddit agendo.
Impetus audendi nocuo ciet arma furori.
Lenius incitat ira, modum iracundia transit.

16. ζῆλος τῶν ἀγαθῶν ἐσθλὸς, φαύλων δ' ὑπέροργος,
τόλμα κακῶν ὀλοὴ, μέγ' ὀφέλλει δ' ἐσθλὰ πονοῦντας.
σεμνὸς ἔρως ἀρετῆς, ὁ δὲ κύπριδος αἶσχος ὀφέλλει.
ἡδὺς ἀγανόφρων κικλήσκεται ἐν πολιήταις,
17. μέτρῳ μὲν φαγέειν καὶ πιεῖν, μυθολογεῖν τε.
πάντων μέτρον ἄριστον, ὑπερβασίη δ' ἀλεγεινή.
18. μὴ φθονέοις ἀγαθῶν ἑτάροις, μὴ μῶμον ἀνάψῃς,
ἄφθονοι οὐρανίδαι καὶ ἐν ἀλλήλοις τελέθουσιν.
οὐ φθονέει μήνη πολὺ κρείσσοσιν ἡλίου αὐγαῖς,
οὐ χθὼν οὐρανίοις ὑψώμασι νέρθεν ἐοῦσα,
οὐ ποταμοὶ πελάγεσσιν, ἀεὶ δ' ὁμόνοιαν ἔχουσιν.
εἰ γὰρ ἔρις μακάρεσσιν ἔην, οὐκ ἂν πόλος ἔστη.
19. σωφροσύνην δ' ἀσκῶν, αἰσχρῶν δ' ἔργων ἀπέχεσθαι.
μὴ μιμοῦ κακότητα, δίκῃ δ' ἀπάλεξον ἄμυναν
πειθὼ μὲν γὰρ ὄνειαρ, ἔρις δ' ἔριν ἀντιφυτεύει.
μὴ πίστευε τάχιστα, πρὶν ἀτρεκέως πέρας ὄψει.
νικᾶν εὖ ἔρδοντας ἐπὶ πλεόνεσσι καθήκει,
καλὸν ξενίζειν ταχέως λιταῖσι τραπέζαις,
ἢ πλείσταις δολίαισι βραδυνούσαις παρὰ καιρόν.
μηδέποτε χρήσῃς πικρὸς γίνῃ ἀνδρὶ πένητι.
μηδέ τις ὄρνιθας καλιῆς ἅμα πάντας ἑλέσθω,
μητέρα δ' ἐκπρολίπῃς, ἵν' ἔχῃς πάλι τῆσδε νεοσσούς.
21 μηδέποτε κρίνειν ἀδαήμονας ἄνδρας ἐάσῃς.
τὴν σοφίην σοφὸς ἰθύνει, τέχνας δ' ὁμότεχνος.
οὐ χωρεῖ μεγάλην διδαχὴν ἀδίδακτος ἀκούειν.
οὐ γὰρ δὴ νοέουσ' οἱ μηδέποτ' ἐσθλὰ μαθόντες,
22 μηδὲ τραπεζοκόρους κόλακας ποιεῖσθαι ἑταίρους,
πολλοὶ γὰρ πόσιος καὶ βρώσιός εἰσιν ἑταῖροι.

καιρὸν

Universitäts- u. Landesbibliothek Halle/S.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0120-2

Virtutum prodest, nocet æmula cura malorum.
In uicijs conatus obest, res munit honestas.
Sic uirtutis amor prodest, Venere officit uri.
Ciuibus esse solet uir prudens ipsa uoluptas.
Inq; cibo, potuq; modum, & sermone teneto.
Optima res modus est, excessum lædere nôris.
Inuideas bona ne socijs, neue argue Momum,
Non inter sese inuidiæ Dij peste laborant.
Non Soli radios insignes pallida Phœbe
Inuidet, æthereis aut sedibus infima tellus,
Aut fluuij pelago, fouet his concordia pacem.
Dijs si bella forent, quaterent hæc ætheris orbem.
Temperet ordo cibum, & potum, & quæ turpia, uites.
Non imitare feros mores, uim iure repelle.
Vtile persuaderi olim. Lis obuia liti.
Fide parum antè, licet certum quàm noscere finem.
Certantes prodesse tibi, benè uince merendo.
Hospitibus melius frugales promere mensas,
Quàm lautas, mora suspectas quas esse fatetur.
Esse uiri caueas exactor acerbus egeni.
Ausit aues nido cunctis auferre relicto
Nemo, sinas, pullis iterum ut potiare, parentes.
Iudicium ignaros ne rebus inutile poscas,
Qui sapit, hoc ferat, artificis mens iudicet artem.
Ferre nequit doctrinam ignarus, ut audiat illam.
Non sapiunt, quorum mens non exculta docendo est.
Ne fac, spe tibi qui mensæ assentantur, amicos.
Quorum quisq; cibo multos, potuq; parabit,

καιρὸν θωπεύοντες, ἐπὴν κορέσασθαι ἔχωσιν,
ἀχθόμενοι δ' ὀλίγοις, καὶ πολλοῖς πάντες ἄπληστοι,
λαῷ μὴ πίστευε, πολύτροπός ἐστιν ὅμιλος.
λαός τοι καὶ ὕδωρ καὶ πῦρ ἀκατάσχετα πάντα.
μηδὲ μάτην ἐπὶ πῦρ καθίσας μινύθῃς φίλον ἦτορ,
μέτρα δὲ τεῦχε θεοῖσι. τὸ γὰρ μέτρον ἐστὶν ἄριστον.
γαῖαν ἐπιμοιρᾶσθαι ἀταρχεύτοις νεκύεσι.
μὴ τύμβον φθιμένων ἀνορύξῃς, μηδ' ἀθέατα
δείξῃς ἡλίῳ, καὶ δαιμόνιον χόλον ὄρσῃς.
οὐ καλὸν ἁρμονίην ἀναλυέμεν ἀνθρώποισι.
καὶ τάχα δ' ἐκ γαίης ἐλπίζομεν ἐς φάος ἐλθεῖν
λείψαν' ἀποιχομένων, ὀπίσω δὲ θεοὶ τελέθονται,
ψυχαὶ γὰρ μίμνουσιν ἀκήριοι ἐν φθιμένοισι.
πνεῦμα γάρ ἐστι θεοῦ χρῆσις θνητοῖσι, καὶ εἰκών.
σῶμα γὰρ ἐκ γαίης ἔχομεν, καὶ πάντες ἐς αὐτὴν
λυόμενοι κόνις ἐσμέν, ἀὴρ δ' ἀνὰ πνεῦμα δέδεκται.
πλούτου μὴ φείδου, μέμνησ' ὅτι θνητὸς ὑπάρχεις.
οὐκ ἔν ἐς ᾅδην ὄλβον ἔχειν καὶ χρήματ' ἄγεσθαι,
πάντες ἴσοι νεκύων. ψυχῶν δὲ θεὸς βασιλεύει.
κοινὰ μέλαθρα δόμων αἰώνια καὶ πατρὶς ᾅδης,
ξυνὸς χῶρος ἅπασι, πένησί τε καὶ βασιλεῦσιν,
οὐ πολὺν ἄνθρωποι ζῶμεν χρόνον, ἀλλ' ἐπὶ καιρόν,
ψυχὴ δ' ἀθάνατος καὶ ἀγήρως ζῇ διαπαντός.
μήτε κακοῖς ἄχθου, μήτ' οὖν ἐπαγάλλεο χάρμῃ.
πολλάκις ἐν βιότῳ καὶ θαρσαλέοισιν ἄπιστον.
καιρῷ λατρεύειν, μηδ' ἀντιπνέειν ἀνέμοισι.
πῆμα, καὶ ἀχθομένοισι κακοῦ λύσις ἤλυθεν ἄφνω,
μὴ μεγαληγορίῃ ξυνῷ φρένα λυσσωθείης.

Qui blando captant, ut pascas, ore fauorem.
Contentos nunquam paruo haud explere ualebis.
Crede parum uulgo, cunctas mutatur in horas
Vulgus, aquam, magni frenare laboris, & ignem.
Carpat iners animum ne cura sedentis ad ignem.
Adde modum sacris, est optimus ille, colendis.
More pio condas inhumata cadauera tumbis.
Non aperire sepulcra uelis, uetitamq; uideri
Rem ne soli expone, Deûm hoc scelus excitat iram.
Est compage nefas dissolui iuncta uirorum
Membra, statim quorum rediturasq esse sub auram
Relliquias spes est, similes Dijs inde manebunt.
Nulla lues animam defuncto corpore tangit.
Spiritus ille Dei est homini concessus imago.
Artus terra dedit, uersi, nisi puluis, in ipsam,
Nil sumus, ast animæ spiracula suscipit æther.
Diuitijs ne parce, mori communne memento.
Respuit orcus, opes portandi huc nulla potestas.
Sorte pari defuncti, animas Deus adserit horum,
Communesq; domos, & eandem Tartara sedem
Præbent atra locum uulgo cum regibus unum.
Est breue, mortales uitam quo ducimus æuo.
Morte carent animæ, nec eædem ætate senescunt.
Non decet aduersis angi, efferriúe secundis.
Rebus & est certis quondam non fidere tutum.
Tempore disce regi, noliq; resistere uentis.
Nam nocet, hora malis tristantes liberat ultrò.
Lingua superba caue mentem insanire loquatur,

εὐεπίην ἀσκεῖν, ἥ τοι μάλα πάντας ὀνήσει.
ὅπλον τοι λόγος ἀνδρὶ τομώτερόν ἐστι σιδήρου,
ὅπλον ἑκάστῳ νεῖμε θεός, φύσιν ἠροφοίτοιν
ὄρνισι μὲν, πολλῶν ταχυτῆτ' ἀλκήν τε λέουσι,
ταύροις δ' αὐτοχύτοις κεράεσιν, κέντρα μελίσσαις
ἔμφυτον ἄλκαρ ἔδωκε, λόγον δ' ἔρυμ' ἀνθρώποισι,
τοῖς δὲ θεοπνεύστου σοφίης λόγος ἐστὶν ἄριστος.
βέλτερος ἀλκήεντος ἔφυ σεσοφισμένος ἀνήρ.
ἀγρούς καὶ πόλιας σοφίη καὶ νῆα κυβερνᾷ.
οὐχ ὅσιον κρύπτειν τὸν ἀτάσθαλον ἄνδρα ἀλιτρόν,
ἀλλὰ χρὴ κακοεργὸν ἀποτροπάασθαι ἀνάγκῃ.
πολλάκι συνθνήσκουσι κακοῖς οἱ συμπαρεόντες,
φωρῶν μὴ δέξῃ κλοπίμην ἀνδρῶν παρὰ θήκην.
ἀμφότεροι κλῶπες, καὶ ὁ δεξάμενος, καὶ ὁ κλέψας.
μοίρας πᾶσι νέμειν, ἰσότης δ' ἐν πᾶσιν ἀρίστη.
ἀρχόμενος φείδου πάντων, μὴ τέρμ' ἐπιδεύῃς.
μὴ κτήνους θνητοῖο βορὴν κατὰ μέτρον ἕληαι.
κτῆνος δ' ἢν ἐχθροῖο πέσῃ καθ' ὁδὸν συνέγειρον,
πλαζόμενόν τε βροτὸν καὶ ἀλίτροπον μηδ' ὑπαλύξῃς.
βέλτερον ἀντ' ἐχθροῦ τυχέειν φίλου εὐμενέοντος.
ἀρχόμενον τὸ κακὸν κόπτειν, ἕλκος τ' ἀκέσασθαι.
μηδέ τι θηροβόρον δαίσῃ κρέας, ἀργίποσιν δὲ
λείψανα λεῖπε κυσίν, θηρῶν ἀπὸ θῆρες ἔδονται.
φάρμακα μὴ τεύχειν, μαγικῶν βίβλων ἀπέχεσθαι.
νηπιάχοις ἁπαλοῖς μὴ μάρψῃς χεῖρα βιαίως.
φεῦγε διχοστασίην καὶ ἔριν πολέμου προσιόντος.
μὴ κακὸν εὖ ἔρξῃς, σπείρειν ἴσον ἐς ἐνὶ πόντῳ,
ἐργάζευ μοχθῶν ὡς ἐξ ἰδίων βιοτεύσῃς,

πᾶς

Quæ ſonet eloquio ſuaui, omnibus unde uoluptas.
Sermo dat arma uiro, uel quæ magis acria ferro.
Scutum cuiq; ſuum eſt, auium natura per auras
Fertur, eunt celeri pede, uiq; feroce leones.
Sponte ualent natis tauri armis, cuſpide apum gens.
Præbet opem natura, uirum data lingua tuetur,
Optimus inſpirante Deo ſonat auſpice ſermo.
Anteit excellens magnas ſapientia uires,
Quæ mare, quæ pagos regina gubernat, & urbes.
Autorem ſcelerum res eſt non æqua tueri.
Qui malus, auerſari omni ſtudio expedit illum.
Sæpe ſimul pereunt, & qui conſentit, & autor.
Furis apud te deponi res dedecet ullas.
Qui rapit, & qui ſeruat, eodem crimine fures.
Cuiq; ſuum tribuas, ſeruant æqualia pacem.
Parce bonis primùm, ne finem tangat egeſtas.
More cibos prohibente boum non appete carnes.
Lapſa tui cum bos inimici eſt, ſponte leuato.
Errantem, inq; mari uerſantem deſere nunquam.
Quàm nocuos hoſtes, acquirere præſtat amicum.
Naſcens deme malum, & cura ulceris arte dolorem.
Ambeſam morſu carnem ne mande ferarum.
Hæc iuuet eſca canes, cibus eſt fera iure ferarum.
Ne qua uenena pares. Magicis non utere libris.
Ne teneri mollem pueri ui comprime palmam.
Tu dare lite caue turbas, cum bella propinquant.
Ingratis prodeſſe, uelut dare ſemina ponto eſt.
Quære laborando, quorum uſum uita requirit.

πᾶς γὰρ ἀεργὸς ἀνὴρ ζώει κλοπίμων ἀπὸ χειρῶν.
μηδ' ἄλλου παρὰ δαιτὸς ἔδοις σκυβάλισμα τραπέζης,
ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἰδίων βιότων φαγέοις ἀνύβριστος,
εἰ δέ τις οὐ δεδάηκε τέχνην, σκάπτοιτο δικέλλῃ.
ἔστι βίῳ πᾶν ἔργον, ἐπὰν μοχθεῖν ἐθέλησθα,
ναυτίλης εἰ πλώειν ἐθέλεις, εὐρεῖα θάλασσα.
εἰ δὲ γεωπονίην πεθέπειν, μακραί τοι ἄρουραι.
οὐδὲν ἄνευ καμάτου πέλει ἀνδράσιν εὐπετὲς ἔργον,
οὐδ' αὐτοῖς μακάρεσσι, πόνος δ' ἀρετὴν μέγ' ὀφέλλει.
μύρμηκες γαίης μυχάτους προλελοιπότες οἴκους
ἔρχονται βιότοιο κεχρημένοι, ὁππότ' ἄρουραι
λήια κειράμεναι καρπῶν πλήθουσιν ἀλωάς.
οἱ δ' αὐτοὶ πυροῖο νεοτριβὲς ἄχθος ἔχουσι,
ἢ κριθῶν. αἰεὶ δὲ φέρων φορέοντα διώκει.
ἐκ θέρεος ποτὶ χεῖμα βορὴν σφετέρην ἐπάγοντες
ἄτρυτον, φῦλον δ' ὀλίγον πλέθει πολύμοχθον.
κάμνει δ' ἠεροφοῖτος ἀριστόπονός τε μέλισσα,
ἠὲ πέτρης κοίλης κατὰ χηραμὸν, ἢ δονάκεσσιν,
ἢ δρυὸς ὠγυγίης κατὰ κοιλάδος ἔνδοθι σιμβλῶν
σμήνεσι μυριότητα κατ' ἄνθεα κηροδομοῦσα.
μὴ μείνης ἄγαμος, μή πως νώνυμος ὄληαι,
δός τι φύσει καὐτὸς, τέκε δ' ἔμπαλιν ὡς ἐλοχεύθης.
μὴ προαγωγεύσης ἄλοχον σέο τέκνα μιαίνων.
οὐ γὰρ τίκτει παῖδας ὁμοίους μοιχικὰ λέκτρα.
μητρυῆς μὴ ψαῦε γε δεύτερα λέκτρα γονῆος,
μητέρα δ' ὡς τίμα τὴν μητέρος ἴχνια βᾶσαν.
μηδὲ κασιγνήτης ἐς ἀπότροπον ἐλθέμεν εὐνήν.
μὴ δ' ἐπὶ παλλακίοισι πατρὸς λεχέεσσι μιγείης,

μηδὲ

Qui piger est, furace manu se pascit inertem.
Ne, qua mensa canes alit, appete sordidus escam.
Sed proprijs tu uiue bonis, & nemo reprendet.
Qui caret arte, uelit fodiendo ferre laborem.
Vita laborandi cupidis opus omne ministrat.
Quòd si naue uehi iuuat æquora lata patescunt.
Si cultura soli, rus amplos exhibet agros.
Res sine difficili non ulla labore paratur,
Dijs etiam. Virtus trahit aucta labore uigorem.
Formicæ, quas terra domos dat opaca, relinquunt
Deficiente cibo, orbari cum frugibus agri
Incipiunt, plenis iamq; horrea meßibus implent.
Grana recens cogunt paleis exclusa relictis
Triticea, hordeaúe hæ, post gestantem altera tendit.
Dum licet, hybernas gens uictum condit in horas.
Vile quidem genus, at patiens sine fine laboris.
Aëris ire uias quoq; nata laborat apum gens,
Cui caua petra domos, aut uilis arundo ministrat.
Aut antiqua cauæ stirps arboris. Arte sagaci
Tecta parant florum stipato cerea succo.
Ne cœlebs maneas, famam ne funera demant.
Da quid naturæ ipse, uelut genuêre parentes.
Prostituens uxorem infames ne effice natos.
Nam Venus eximiam non gignit adultera prolem.
Consuetæ cum patre torum non tange nouercæ.
Sed cole ceu matrem, uestigia matris euntem.
Iure graui uetitum ne lectum accede sororis,
Aut patris, est cui mos cum pellice forte cubandi.

Non

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0127-1

μηδὲ γυνὴ φθόρῃ βρέφος ἔμβρυον ἔνδοθι γαστρός,
μηδὲ τεκοῦσα κυσὶν ῥίψῃ καὶ γυψὶν ἕλωρα,
μηδέ τις ἢ ἀλόχῳ ἐγκύμονι χεῖρα βάληται,
μήδ' ὕβριζε γυναῖκα ἐπ' αἰσχυντοῖς λεχέεσι.
μὴ παραβῇς εὐνὰς φύσεως εἰς κύπριν ἄθεσμον.
μηδ' ἐς ἔρωτα γυναικὸς ἅπας ῥεύσῃς ἀκάθεκτον.
οὐ γὰρ ἔρως θεός ἐστι, πάθος δ' ἀΐδηλον ἁπάντων,
μηδὲ κασιγνήτων ἀλόχων ἐπὶ δέμνια βαῖνε.
στέργε τὴν ἄλοχον. τί γὰρ ἥδυτερον καὶ ἄρειον;
ἢ ὅταν ἀνδρὶ γυνὴ φρονέῃ φίλα γήραος ἄχρι,
καὶ πόσις ᾗ ἀλόχῳ, μηδ' ἐμπέσῃ ἄνδιχα νεῖκος;
μηδέ τις ἀμνήστευτα βίῃ κούρῃσι μιγείη.
μηδὲ γυναῖκα κακὴν οἴκοισιν σοῖσιν ἄγεσθαι.
λατρεύεις δ' ἀλόγῳ λυγρῆς χάριν εἵνεκα φέρνης;
ἵππους δ' εὐγενέας δίζεσθαι μὲν κατ' οἶκον, (κριοὺς
ταύρους δ' ὑψιτένοντας, ἀτὰρ σκυλάκων πανα=
γῆμαι δ' οὐκ ἀγαθὴν ἐριδαίνομεν ἀφρανέοντες,
οὐδὲ γυνὴ κακὸν ἄνδρ' ἀπαναίνεται ἀφνεὸν ὄντα.
μὴ δὲ γάμῳ γάμον ἄλλον ἄγῃς ἐπὶ πήμασι πῆμα.
παισὶ δὲ μὴ χαλέπαινε τεοῖς, ἀλλ' ἤπιος ἴσθι.
ἢν δέ τι παῖς ἀλίτῃ, κωλυέτω ἥδε μητὴρ,
ἢ καὶ πρεσβύτατοι γενεῆς, ἢ δημογέροντες. (δος;
μὴ μὲν ἐπ' ἄρσενι παιδὶ τρέφειν χαίτην πλοκαμῖ·
μὴ κορυφὴν πλέξαι, μήθ' ἅμματα λοξὰ κορυμβῶν.
ἄρσεσιν οὐκ ἐπέοικε κόμη, χλιδαὶ δὲ γυναιξί,
παιδὸς δ' εὐμόρφου φρουρεῖν νεοτήσιον ὥρην.
παρθενικὴν δὲ φύλασσε πολυκλείστοις θαλάμοισι,
μηδέ μιν ἄχρι γάμων πρὸ δόμων ὀφθῆναι ἐάσῃς.

κάλλος

Non occidat adhuc nascentem fœmina fœtum,
Vulturibusúe uelit, canibusúe relinquere prædam.
Nemo manum uxori grauidæ ictibus inferat ullis,
Aut uelit hanc turpes sectando lædere lectos.
Parce marem castrare, potest qui gignere prolem.
Fœminei sexus ne totus amore labores.
Haud est numen Amor, sed cœcans impetus omnes.
Ne cum fratris idem consorte cubile frequentes.
Diligere uxorem decet, est nil dulcius illo,
Excipit unanimes ambos si cana senectus,
Incidit & toto lis tempore nulla duorum.
Non desponsatas ne coge coïre puellas,
Infami nec dote uelis tibi ducere nuptam,
Huic seruire modo tu ne cogare pudendo
Quos commedat equos uirtus generosa parari,
Præstantesq́; iuuat tauros, catulosq́; feroces,
Non iuuat insanos sed honestam ducere sponsam.
Nec, qui diues opum, infamem fugit ulla maritum.
Plures ne nuptas pete, uimq́; malo adde malorum.
Ne gere difficilem te, sed mitem argue natis.
In nato uicij genitrix castiget amorem.
Quisúe domus patriæ, populiúe ætate senili.
Vibrari arte suos puero non effice crines,
Crispariúe, obliqua ligent nec uincula nodis
Compta uiris coma dedecori, luxusq́; puellis.
Præstantem pueri formam sit cura tuendi,
Seruandiq́; occlusa tibi intra tecta puellam.
Vix teget huic formam custodia magna parentum,

Ne pa-

κάλλος δυσήρκτον ἔφυ παίδων τοκέεσι.
συγγενέσιν φιλότητα νέμοις, ὁσίην δ' ὁμόνοιαν.
αἰδεῖσθαι πολιοκροτάφους, εἴκειν δὲ γέρουσιν
ἕδρης καὶ γεράων πάντων. γενεῇ δ' ἀτάλαντον
πρέσβυν ὁμήλικα πατρὸς ἴσαις τιμαῖσι γέραιρε,
γαστρὸς ὀφειλόμενον δασμὸν παρέχου θεράπουσι.
δούλῳ τακτὰ νέμοις, ἵνα τοι καταθύμιος εἴη.
Lips. Elect. II, 15, στίγματα μὴ γράψῃς ἐπονειδίζων θεράποντα.
δοῦλον μὴ βλάψῃς τι κατηγορέων πρὸς ἄνακτα,
λάμβανε καὶ βουλὴν παρὰ οἰκέτου εὐφρονέοντος.
piationes aie ἁγνεῖαι ψυχῆς σου, σώματός εἰσι καθαρμοί.
ταῦτα δικαιοσύνης μυστήρια (arcanum), οἷα βιοῦντες
ζωὴν ἐκτελέοιτ' ἀγαθὴν μέχρι γήραος οὐδῷ.

Τοῦ αὐτοῦ.

Καὶ τάδε Φωκυλίδεω. τετόρων ἄπο τῶνδε γένοντο
φῦλα γυναικείων, ἡ μὲν κυνός, ἡ δὲ μελίσσης,
ἡ δὲ συὸς βλοσυρῆς, ἡ δ' ἵππου χαιτηέσσης,
εὔφορος ἥδε ταχεῖα, περίδρομος, εἶδος ἀρίστη.
ἡ δὲ συὸς βλοσυρῆς, οὔτ' ἂρ κακή, οὐδὲ μὲν ἐσθλή.
ἡ δὲ κυνὸς χαλεπή τε καὶ ἄγριος. ἡ δὲ μελίσσης,
οἰκονόμος τ' ἀγαθή, καὶ ἐπίσταται ἐργάζεσθαι,
ἧς εὔχου φίλ' ἑταῖρε λαχεῖν γάμου ἱμερόεντος.

καὶ ταῦτα.

χρῄζων πλούτου, μελέτην ἔχε πίονος ἀγροῦ,
ἀγρὸν γάρ τε λέγουσιν ἀμαλθείης κέρας εἶναι.
καὶ τόδε Φωκυλίδου, τί πλέον γένος εὐγενὲς εἶναι
οἷς οὔτ' ἐν μύθοις ἕπεται χάρις, οὔτ' ἐνὶ βουλῇ.

Ἐκ τῶν

Ne patiare, uiro quàm nupserit, antè uideri.
Egregiam formam res plena labore tueri.
Cognatis foueat concordia sancta fauorem.
Fac uereare uirum, cui tempora crinibus albent,
Huic & cede locum, & dignum undiq; defer honorem.
Clarum stirpe senem cole, quo uel more parentem.
Venter ali quo uult, dimensum prome ministris,
Debita daq; tuis, faciant ut ritè labores.
His nec inure notas, aut adfice crimine famam.
Ne tua apud Dominum lædant opprobria seruos.
Consilium à prudente petas quin utile seruo.
Mens si casta, tibi, à uicijs animum illa repurgat.
Iusticiæ hæc mysteria, qui uiues memor horum,
Limen adire sinent felicem fata senectæ.

Alia eiusdem.

Hæc quoq; Phocylidæ sunt: quadruplici uice differt
Fœmina. Prima canẽ æquat, apem altera morib. harũ.
Deinde suem toruam illa, iubam sed equum illa ferentẽ.
Commodat hæc circumcursans pulcerrima uultum.
Quæq; imitata suem est, hanc pondus inutile dicas.
Quæq; canẽ, hæc onus est graue moribus effera fœdis.
Quæ sed apem, illa domum aßiduo regit apta labori,
Huius amice procus iucundas appete tædas.

Aliud eiusdem,

Curam rebus egens exerce fertilis agri,
Est ager, ut perhibent, ex quo tibi copia rerum.
Hoc quoq; Phocylidæ est: genus effert nobile multos,
Nec uerbis, nec consilio quos gratia tangit.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΥΡΤΑΙΟΥ, ΠΕΡΙ πολεμικῆς ἀρετῆς.

Οὔτ' ἂν μνησαίμην, οὔτ' ἐν λόγῳ ἄνδρα τιθείην,
οὔτε ποδῶν ἀρετῆς, οὔτε παλαισμοσύνης.
οὐδ' εἰ κυκλώπων μὲν ἔχοι μέγεθός τε βίην τε,
νικῴη δὲ θέων θρηίκιον βορέην.
οὐδ' εἰ τιθωνοῖο φυὴν χαριέστερος εἴη,
πλουτοίη δὲ μίδεω καὶ κινύραο πλέον,
οὐδ' εἰ ταντλίδεω πέλοπος βασιλεύτερος εἴη,
γλῶσσαν δ' ἀδρήστου μειλιχόγηρυν ἔχοι.
οὐδ' εἰ πᾶσαν ἔχοι δόξαν, πλὴν θούριδος ἀλκῆς.
οὐ γὰρ ἀνὴρ ἀγαθὸς γίνεται ἐν πολέμῳ.
εἰ μὴ τετλαίη μὲν ὁρῶν φόνον αἱματόεντα,
καὶ δηίων ὀρέγοιτ' ἐγγύθεν ἱστάμενος.
ἥδ' ἀρετή, τὸ δ' ἄεθλον ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστον,
κάλλιστόν τε φέρειν γίνεται ἀνδρὶ νέῳ.
ξυνὸν δ' ἐσθλὸν τοῦτο πόληί τε παντί τε δήμῳ,
ὅστις ἀνὴρ διαβὰς ἐν προμάχοισι μένῃ.
νωλεμέως, αἰσχρᾶς δὲ φυγῆς ἐπὶ πάγχυ λάθηται,
ψυχὴν καὶ θυμὸν τλήμονα παρθέμενος.
θαρσύνῃ δὲ πεσεῖν τὸν πλησίον ἄνδρα παρεστώς,
οὗτος ἀνὴρ ἀγαθὸς γίνεται ἐν πολέμῳ.
αἶψα δὲ δυσμενέων ἀνδρῶν ἔτρεψε φάλαγγας
τρηχείας, σπουδῇ τ' ἔσχεθε κῦμα μάχης.
αὐτὸς δ' ἐν προμάχοισι πεσὼν φίλον ὤλεσε θυ-
ἄστυ τε καὶ λαὸν καὶ πατέρ' εὐκλεΐσας, (μόν,
πολλὰ διὰ στέρνοιο καὶ ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης,
καὶ διὰ θώρηκος πρόσθεν ἐληλαμένος,

TYRTÆI DE VIRTVTE militari.

NEc memor hunc referã, dignũ nec laude putarim,
Vt ualeat cursu, lucta uirumq́; probet.
Vt molem referat uastam, uiresq́; Cyclopum,
Threïcium boream cursor & anteeat.
Augeat ut plus huic Tithano gratia formam,
Vtq́; Mydæ, aut Cyneræ ditior æquet opes.
Tantalidæ Pelopi maiestas æquet ut illum,
Adrastoq́; parem lingua diserta probet.
Deniq́; laude uacet nulla: nisi & edere pugnas
Audeat, hic armis utilis esse nequit.
Sanguineas non sustineat, non cernere cædes,
Nec propè stans hosti conserat ipse manus.
Hæc uirtus, homines cui maxima præmia debent,
Pulcrius hac iuueni re nihil esse potest.
Vir commune bonum est toti cum ciuibus urbi,
Martis opus primo qui gerit acre loco.
Bellandi nil mente fugam suadente labores,
Qui pro laude mori promptus, & arma subit.
Hic socium confirmat, ut & cadat ipse sub armis,
Ille graues pugnas, ille uir aptus adit.
Inq́; fugam celerem hostiles agit ocyus alas,
Sustinet & belli fluctibus acer agi.
Vnde cadens inter primos animæ euomit auras
Hac solet urbs, ciues laude, paterq́; frui.
Sauciat huic pectus clypeum hasta secante rotundum,
Thoracemq́; acie iam penetrante quatit.

τὸν δ' ὀλοφύρονται μὲν ὁμῶς νέοι, ἠδὲ γέροντες,
ἀργαλέῳ δὲ πόθῳ πᾶσα κέκηδε πόλις.
καὶ τύμβος καὶ παῖδες ἐν ἀνθρώποις ἀρίσημοι,
καὶ παίδων παῖδες καὶ γένος ἐξοπίσω.
οὐδέ ποτε κλέος ἐσθλὸν ἀπόλλυται, οὐδ' ὄνομ' αὐτοῦ,
ἀλλ' ὑπὸ γῆς περ ἐὼν γίνεται ἀθάνατος.
ὅν τιν' ἀριστεύοντα, μένοντά τε, μαρνάμενόν τε
γῆς πέρι καὶ παίδων θοῦρος ἄρης ὀλέσῃ.
εἰ δὲ φύγοι μὲν κῆρα τανηλεγέος θανάτοιο,
νικήσας δ' αἰχμῆς ἀγλαὸν εὖχος ἕλοι,
πάντες μὶν τιμῶσιν ὁμῶς νέοι, ἠδὲ παλαιοί,
πολλὰ δὲ τερπνὰ παθὼν ἔρχεται εἰς ἀΐδην.
γηράσκων δ' ἀστοῖσι μεταπρέπει, οὐδέ τις αὐτὸν
βλάπτειν, οὔτ' αἰδοῦς οὔτε δίκης ἐθέλει.
πάντες δ' ἐν θώκοισιν ὁμῶς νέοι, οἵ τε κατ' αὐτὸν
εἴκουσ' ἐκ χώρης, οἵ τε παλαιότεροι.
ταύτης νῦν τις ἀνὴρ ἀρετῆς εἰς ἄκρον ἱκέσθαι
πειράσθω, θυμὸν μὴ μεθιεὶς πολέμου.

Τοῦ αὐτοῦ, ἢ Καλλίνου.

Μέχρις τοῦ κατάκεισθε, κότ' ἄλκιμον ἕξετε θυμόν,
ὦ νέοι, οὐδ' αἰδεῖσθ' ἀμφὶ περικτύονας
ὧδε λίην μεθιέντες, ἐν εἰρήνῃ δὲ δοκεῖτε
ἧσθαι, ἀτὰρ πόλεμος γαῖαν ἅπασαν ἔχει.

καί τις ἀποθνήσκων ὕστατ' ἀκοντισάτω.
τιμῆέν τε γάρ ἐστι, καὶ ἀγλαὸν ἀνδρὶ μάχεσθαι
γῆς πέρι, καὶ παίδων, κουριδίης τ' ἀλόχου.

δυσμεν

Hoc dolor acris agit iuuenes pereunte, senesq́;,
Vrbs desiderio totaq́; tacta gemit.
Busto cuius honos manet, & sua fama nepotes,
Natorumq́; genus sera propago trahit.
Nec decus huic clari perit ullo nominis æuo,
Quo, cum terra tegit, nescius ille mori est.
Quem Mars præstantem, atq; ausum huius adire tu-
Pro patriæ orbe neci, progenieq́; dedit. (multus,
Effugit hæc quòd si post acta pericula mortem,
Victorem meriti gloria quanta manet?
Hunc iuuenum magno dignatur honore, senumq́;
Turba, bonisq́; orcum pluribus usus adit.
Hunc senio curant confectum, ac lædere ciues
Nolunt, & tribuunt iusq;, fidemq́; uiro.
Cedunt huic iuuenes uicini, huic cana senectus
Sponte locum, & sedem, cum uenit ille, suam.
Istius ergo decet superare cacumina laudis,
Præsentiq; geri pectore Martis opus.

Alia Tyrtæi, aut Callini.

Quô uirtus uestra usq; iacet, uigor unde redibit
O iuuenes, hostem nil tolerare pudet?
Ebria mens adeo est, ut uos in pace putetis
Nunc positos, bellis cum loca nulla uacent.
Ergo quis aduersum nunc arma capesset in hostem,
Et mittet moriens ultima tela manu?
Laus est pro patrijs armari maxima regnis
Adserat ut natos, coniugijq́; decus.

δυσμενέσιν. θάνατος δέ ποτ' ἔσσεται, ὁππότε κεν δὴ
 μοῖρα δ' ἐπικλώσωσ' ἀλλά τις ἰθὺς ἴτω,
ἔγχος ἀνασχόμενος, καὶ ὑπ' ἀσπίδος ἄλκιμον
 ἔλσας τὸ πρῶτον μιγνυμένου πολέμου. (ἦτορ
οὐ γάρ κως θάνατόν γε φυγεῖν εἱμαρμένον ἐστὶν
 ἄνδρ', οὐδ' εἰ προγόνων ᾖ γένος ἀθανάτων.
πολλάκι δηϊοτῆτα φύγον καὶ δοῦπον ἀκόντων
 ἔρχεται, ἐν δ' οἴκῳ μοῖρα κίχεν θανάτου.
ἀλλ' ὁ μὲν οὐκ ἔμπας δήμῳ φίλος, οὐδὲ ποθεινός,
 τὸν δ' ὀλίγος στενάχει καὶ μέγας ἤν τι πάθῃ.
λαῷ γὰρ ξύμπαντι πόθος κρατερόφρονος ἀνδρὸς
 θνήσκοντος, ζώων δ' ἄξιος ἡμιθέων.
ὥσπερ γάρ μιν πύργον ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶσιν,
 ἔρδει γὰρ πολλῶν ἄξια μοῦνος ἐών.

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀλλ' Ἡρακλῆος γὰρ ἀνίκητον γένος ἐστὲ,
 θαρσεῖτ', οὔπω Ζεὺς αὐχένα λοξὸν ἔχει.
μηδ' ἀνδρῶν πληθὺν δειμαίνετε, μηδὲ φοβεῖσθε,
 ἰθὺς δ' ἐς προμάχους ἀσπίδ' ἀνὴρ ἐχέτω.
ἐχθρὰν μὲν ψυχὴν θέμενος, θανάτου δὲ μελαίνας
 αὐγαῖσιν κῆρας ἠελίοιο φίλας.
ἴστε γὰρ ὡς ἄρεως πολυδακρύτου ἔργ' ἀρίδηλα,
 εὖ δ' ὀργὴν ἐδάητ' ἀργαλέου πολέμου.
καὶ μετὰ φευγόντων τε διωκόντων τ' ἐγένεσθε,
 ὦ νέοι, ἀμφοτέρων δ' εἰς κόρον ἠλάσατε.
οἱ μὲν γὰρ τολμῶσι παρ' ἀλλήλοισι μένοντες,
 ἐς αὐτοσχεδίην καὶ προμάχους ἰέναι.

παυρό

Mors aliàs, non bella geras licet, imminet ultrò,
Cum Parcæ statuunt, quem uoluêre, diem.
Muniti clypeo robustum pectus aheno
Obijciant hastas, cum furor arma mouet.
Lege licet nulli fatorum euadere mortem,
Sit soboles superæ stirpis alumna licet.
Forte minas belli, & stridentia tela per auras
Qui fugit, hunc prensum mors necat atra domi.
Sed nec amore pari urbs, nec desiderio excipit illum,
Laudem ceu populi totius alter habet.
Vrbs desiderio quo tota iacente laborat,
Hunc & semideis annumerare solet.
Ceu turrim ante oculos altam quem penè tuentur,
Nam, multi poterant quæ minus, unus obit.

Alia Tyrtæi.

Quæ uos esse probent genus Herculeum, edite uires,
Vobis ira Iouis nulla recusat opem.
Agmine stipatas ne formidate cateruas,
Dirigite in primos ærea scuta uiros,
Temnite nunc animas, uitamq; efflare sub auras,
Quas radij illustrant Sole micante, iuuet.
Martis opus dubio ferri lacrymabile casu
Nostis, & hunc pugnas quæ iubet ira sequi:
Sæpe fugam uisi dare, sæpe reducere palmam
Estis, utroq; labor uos saturasse potest.
Ergo manent casus cunctis qui uiribus omnes,
Et, quos primus habet comminus ordo, petunt:

παυρότεροι θνήσκουσι, σάουσι δὲ λαὸν ὀπίσσω.
τρεσσάντων δ' ἀνδρῶν πᾶσ' ἀπόλωλ' ἀρετή.
οὐδ' εἷς δ' ἄν ποτε ταῦτα λέγων ἀνύσειεν ἕκαστα,
ὅσα ἂν αἰσχρὰ πάθῃ, γίνεται ἀνδρὶ κακά.
ἀργαλέον γὰρ ὄπισθε μετάφρενόν ἐστι δαΐζειν,
ἀνδρὸς φεύγοντος δηΐῳ ἐν πολέμῳ.
αἰσχρὸς δ' ἐστὶ νέκυς κατακείμενος ἐν κονίῃσι
νῶτον ὄπισθ' αἰχμῇ δουρὸς ἐληλάμενος.
ἀλλά τις εὖ διαβὰς μενέτω ποσὶν ἀμφοτέροισι,
στηριχθεὶς ἐπὶ γῆς χεῖλος ὀδοῦσι δακών.
μηρούς τε κνήμας τε κάτω καὶ στέρνα καὶ ὤμους
ἀσπίδος εὐρείης γαστρὶ καλυψάμενος.
δεξιτερῇ δ' ἐν χειρὶ τινασσέτω ὄβριμον ἔγχος,
κινείτω δὲ λόφον δεινὸν ὑπὲρ κεφαλῆς.
ἔρδων δ' ὄβριμα ἔργα διδασκέσθω πολεμίζειν,
μηδ' ἐκτὸς βελέων ἑστάτω ἀσπίδ' ἔχων.
ἀλλά τις ἐγγὺς ἰὼν αὐτοσχεδὸν ἔγχει μακρῷ,
ἢ ξίφει οὐτάζων δήϊον ἄνδρ' ἑλέτω. (σας.
καὶ πόδα παρ' ποδὶ θεὶς, καὶ ἐπ' ἀσπίδος ἀσπίδ' ἐρεί-
ἐν δὲ λόφον τε λόφῳ, καὶ κυνέην κυνέῃ.
καὶ στέρνον στέρνῳ πεπλημένος ἀνδρὶ μαχέσθω,
ἢ ξίφεος κώπην, ἢ δόρυ μακρὸν ἑλών.
ὑμεῖς δ' ὦ γυμνῆτες ὑπ' ἀσπίδος ἄλλοθεν ἄλλος,
πτώσσοντες, μεγάλοις βάλλετε χερμαδίοις,
δούρασί τε ξεστοῖσιν ἀκοντίζοντες ἐς αὐτούς,
τοῖσι πανόπλοισι πλησίον ἱστάμενοι.

τοῦ αὐτοῦ

Horum se plures seruant, patriosq; penates,
Fracta metu uirtus robur inane trahit.
Ac tantam uim nemo potest aperire malorum,
Cum fœdo iungi quanta timore solent.
Triste coacta metu dare terga sequacibus armis,
Et grassante leuem Marte subire fugam.
Prostratum in faciem quàm uisu immane cadauer,
Cuius hiant multo uulnera dorsa, uiri?
Ergo pedem terris quis figat utrumq; manendo,
Mordicus infixo labraq́; dente premat:
Crura, femurq́; tegi, pectusq;, humerosq; ualentes,
Omnem umbone feram uim prohibente, decet.
Dextra manus ualidam uibrando torqueat hastam,
Terribilem cristam concutiatq; caput.
Egregios belli quis discat obire labores,
Nec teneat clypeum qua nihil arma timet.
Ille propinquantem ferri petat acrius ictu
Hostem, seu stricto sauciet ense suum.
Et iam constipate pedem pede, scutaq; scutis,
Ac galeas galeis ritè, iubasq; iubis.
Consertoq́; uirum iam pectore sternat humi uir,
Dum capit aut hastam, seu ferit ense manus.
At leuia est quorum labor hostibus arma minari,
Grandia pugnaci spargite saxa manu.
Spicula tum ualidis torquete polita lacertis,
Stantes, tentat ubi rem cataphracta cohors.

Τοῦ αὐτοῦ.

Τεθνάμεναι γὰρ καλὸν ἐπὶ προμάχοισι πεσόντα
    ἄνδρ' ἀγαθὸν, περὶ ᾗ πατρίδι μαρνάμενον.
τὴν δ' αὐτοῦ προλιπόντα πόλιν καὶ πίονας ἀγροὺς
    πτωχεύειν, πάντων ἔστ' ἀνιηρότατον.
πλαζόμενον σὺν μητρὶ φίλῃ καὶ πατρὶ γέροντι,
    παισί τε σὺν μικροῖς, κουριδίῃ τ' ἀλόχῳ.
ἐχθρὸς γὰρ καὶ τοῖσι μετέσσεται, οὕς κεν ἵκηται
    χρησμοσύνῃ τ' εἴκων καὶ στυγερῇ πενίῃ.
αἰσχύνει τε γένος, κατὰ δ' ἀγλαὸν εἶδος ἐλέγχει,
    πᾶσα δ' ἀτιμία καὶ κακότης ἕπεται.
εἰ δ' οὕτως ἀνδρός τοι ἀλωμένου, οὐδὲ μί' ὤρη
    γίνεται, οὔτ' αἰδὼς εἰς ὀπίσω τελέθει.
θυμῷ γῆς περὶ τῆσδε μαχώμεθα, καὶ περὶ παίδων
    θνήσκωμεν, ψυχέων μηκέτι φειδόμενοι.
ὦ νέοι, ἀλλὰ μάχεσθε παρ' ἀλλήλοισι μένοντες,
    μηδὲ φυγῆς αἰσχρᾶς ἄρχετε, μηδὲ φόβου.
ἀλλὰ μέγαν ποιεῖτε καὶ ἄλκιμον ἐν φρεσὶ θυμόν,
    μηδὲ φιλοψυχεῖτ' ἀνδράσι μαρνάμενοι.
τοὺς δὲ παλαιοτέρους, ὧν οὐκέτι γούνατ' ἐλαφρά,
    μὴ καταλείποντες φεύγετε τοὺς γεραιούς.
αἰσχρὸν γὰρ δὴ τοῦτο μετὰ προμάχοισι πεσόντα
    κεῖσθαι πρόσθε νέον ἄνδρα παλαιότερον.
ἤδη λευκὸν ἔχοντα κάρη, πολιόν τε γένειον,
    θυμὸν ἀποπνείοντ' ἄλκιμον ἐν κονίῃ.
αἱματόεντ' αἰδοῖα, φίλαις ἐν χερσὶν ἔχοντα.
    αἰσχρὰ τάγ' ὀφθαλμοῖς καὶ νεμεσητὸν ἰδεῖν.

καὶ

Alia Eiusdem.

Pulcra mori laus est in pugnantum agmine primo
Illum, pro patrio qui gerit arma solo.
At qui linquit agros patriam cum pinguibus urbem
Mendicans, graue nil huic magis esse potest.
Qui cum matre cibos, canoq; parente per orbem,
Cum natisq; suis, coniugioq; petit.
Hoc uelut hoste pauent, quoscunq; frequentat, amici,
Paupertas odio cuilibet esse facit.
Et genus illa graui, formamq; pudore fatigat,
Nullus honos illam, tristia multa manent.
Hoc miser esse modo qui cœpit, ad omne laborat
Tempus, & huic homines ferre uerentur opem.
Ergo animo patriam forti, natosq; tueri,
Nec fragili uitæ parcere iure decet.
Viribus ô iuuenes iunctis nunc edite pugnas,
Nemo metu turpem tentet inire fugam.
Præsenti uirtus animo nunc concitet iram,
Prælia non uitæ linquere cogat amor.
Neúe uiros, quorum nunc membra senilia languent,
Desertos sociæ turba relinquat opis.
Est uisu quia fœdum, acies quem prima tenebat,
Ante pedes fusum cæde iacere senem.
Cui caput est niueum, canis cui barba renidet,
Lumine quem cassum, & robore puluis habet.
Quiq; cruenta manu attrectante uirilia condit,
Nil oculis illo fœdius esse potest.

καὶ χρόα γυμνωθέντα. νέοισι δὲ πάντ᾽ ἐπέοικεν,
ὄφρ᾽ ἄρα τῆς ἥβης ἀγλαὸν ἄνθος ἔχῃ.
ἀνδράσι μὲν θνητοῖσιν ἰδεῖν, ἐρατὸς δὲ γυναιξὶ
ζωὸς ἐών, καλὸς δ᾽ ἐν προμάχοισι πεσών.
ἀλλά τις εὖ διαβὰς μενέτω ποσὶν ἀμφοτέροισι
στηριχθεὶς ἐπὶ γῆς, χεῖλος ὀδοῦσι δακών.

ΣΟΛΩΝΟΣ ΕΛΕΓΕΙΩΝ συλλογή.

Μνημοσύνης καὶ Ζηνὸς Ὀλυμπίου ἀγλαὰ τέκνα,
μοῦσαι πιερίδες κλῦτέ μοι εὐχομένῳ.
ὄλβον μοι πρὸς θεῶν μακάρων δότε, καὶ πρὸς ἁπάν-
ἀνθρώπων αἰεὶ δόξαν ἔχειν ἀγαθήν. των
εἶναι δὲ γλυκὺν ὧδε φίλοις, ἐχθροῖσι δὲ πικρόν,
τοῖσι μὲν αἰδοῖον, τοῖσι δὲ δεινὸν ἰδεῖν.
χρήματα ἱμείρω μὲν ἔχειν, ἀδίκως δὲ πεπᾶσθαι
οὐκ ἐθέλω. πάντως ὕστερον ἦλθε δίκη.
πλοῦτον δ᾽ ὃν μὲν δῶσι θεοὶ παραγίνεται ἀνδρὶ
ἔμπεδος, ἐκ νεάτης πυθμένος εἰς κορυφήν.
ὃν δ᾽ ἄνδρες τιμῶσιν ὑφ᾽ ὕβριος, οὐ κατὰ κόσμον
ἔρχεται, ἀλλ᾽ ἀδίκοις ἔργμασι πειθόμενος,
οὐκ ἐθέλων ἕπεται, ταχέως δ᾽ ἀναμίσγεται ἄτῃ,
ἀρχὴ δ᾽ ἐξ ὀλίγου γίνεται ὥστε πυρός.
φλαύρη μὲν τὸ πρῶτον, ἀνιηρὴ δὲ τελευτᾷ,
οὐ γὰρ δὴ θνητοῖς ὕβριος ἔργα πέλει.
ἀλλὰ Ζεὺς πάντων ἐφορᾷ τέλος, ἐξαπίνης δὲ
ὥς ἄνεμος νεφέλας αἶψα διασκέδασεν.

ἠρινός,

Corpore si nudo iacet. Acrem ætate iuuentam
Omnia, dum ualet hæc flore uigente, decent.
Vt spectare uir hanc uirtutem, & fœmina poßint.
Ordine uir primo non sine laude cadit.
Ergo pedem terris quis figat utrumq; manendo,
Mordicus infixo labraq; dente premat.

SOLONIS CARMINA
Elegiaca.

Mnemosynes, summiq; Deæ Iouis inclyta proles
Pierides, cœptis ferte precamur opem.
A Dis uestra mihi felicem gratia uitam
Impetret, & famam laudis ubiq; precor.
Sim grauis osori sine re, iucundus amico,
Hic colat, ille mei palleat usq; metu.
Opto diuitias mihi sed sine fraude repertas,
Tempore sera licet pœna sequente uenit.
Quas largitur opes Deus, has corroborat idem,
Funditus ad summum quas cumulare solet.
At quas impostura parit, non ritè teneri,
Siue malæ famæ labe carere solent.
Quæ nec sponte uigent, redigiq; in damna laborant,
Principium flammæ mox pereuntis habent.
Desinit in duros leuis olim noxa dolores,
Non impunè diu facta nefanda manent.
Iupiter ipse notans finem citò dißipat autor,
Ceu nubes Zephyro discutiente solent.

ἠρινὸς, ὃς πόντου πολυκύμονος ἀτρυγέτοιο
  πυθμένα κινήσας, γῆν κατὰ πυροφόρον
δηώσας καλὰ ἔργα, θεῶν ἕδος αἰπὺν ἱκάνει
  οὐρανὸν, αἰθρίην δ' αὖθις ἔθηκεν ἰδεῖν.
λάμπει δ' ἠελίοιο μένος κατὰ πίονα γαῖαν,
  καλὸν, ἀτὰρ νεφέων οὐδὲν ἔτ' ἐστὶν ἰδεῖν.
τοιαύτη ζηνὸς πέλεται τίσις, οὐδ' ἐφ' ἑκάστῳ
  ὥσπερ θνητὸς ἀνὴρ γίνεται ὀξύχολος.
αἰεὶ δ' οὔτε λέληθε διαμπερὲς, ὅστις ἀλιτρὸν
  θυμὸν ἔχει, πάντως δ' ἐς τέλος ἐξεφάνη.
ἀλλ' ὁ μὲν αὐτίκ' ἔτισεν, ὁ δ' ὕστερον. εἰ δὲ φύγωσιν
  αὐτοὶ, μηδὲ θεῶν μοῖρ' ἐπιοῦσα κίχῃ.
ἤλυθε πάντως αὐτίκ' ἀναίτια τ' ἔργα τίνουσιν
  οἱ παῖδες τούτων ἡγεμόνων ὀπίσω.
θνητοὶ δ' ὧδε νοοῦμεν ὁμῶς ἀγαθός τε κακός τε
  ἐσθλὴν, ἣν αὐτὸς δόξαν ἕκαστος ἔχει.
πρίν τι παθεῖν, τότε δ' αὖθις ὀδύρεται. ἄχρι δὲ τούτου
  χάσκοντες, κούφαις ἐλπίσι τερπόμεθα.
χ' ὅστις μὲν νούσοισιν ὑπ' ἀργαλέῃσι πιεσθῇ,
  ὡς ὑγιὴς ἔσται, τοῦτο κατεφράσατο.
ἄλλος δειλὸς ἐὼν, ἀγαθὸς δοκεῖ ἔμμεναι ἀνὴρ,
  καὶ καλὸς, μορφὴν οὐ χαρίεσσαν ἔχων.
εἰ δέ τις ἀχρήμων, πενίης δέ μιν ἔργα βιᾶται,
  κτήσασθαι πάντως χρήματα πολλὰ δοκεῖ.
σπεύδει δ' ἄλλοθεν ἄλλος, ὁ μὲν κατὰ πόντον ἀλᾶται
  ἐν νηυσὶν, χρήζων οἴκαδε κέρδος ἄγειν.
ἰχθυόεντ', ἀνέμοισι φορεύμενος ἀργαλέοισι,
  φειδωλὴν ψυχῆς οὐδεμίαν θέμενος.

ἄλλος

Imas uere nouo pelagi cum turbat arenas,
Frugiferamq; graui turbine uerrit humum.
Obuia depopulans opera ad sedem ille Deorum
Nititur, & pulsis nubibus aura nitet.
Et iam Phœbus humum fœtam fulgore serenat,
Obscuræq; nihil nubis ubiq; manet:
Hæc uindicta Iouem iuuat, at non quolibet auso
Iram, sicut homo, motus obire solet.
Non latet usq; tamen, uicijs quasi gaudeat ullis,
Pœna reis noxæ sed manifesta uenit.
Imminet illa cito pede. Quòd si uitat eandem,
Qui reus, & fato damna morante fugit:
Hæc suspensa tamen uenit, insontesq; prehendit
Natos, ferre patrum qui uice damna solent.
Omnibus hæc nobis deludit opinio mentes,
Quòd quæ sentit, & hæc optima quisq; putat.
Quam, dum sors est læta, tenet, mutata dolorem
Quæ mouet, hac uti spe leuiore licet.
Vita dolore graui morborum humana laborat,
Cura quibus medicam sedula quærit opem.
Fortis amat, timidum quem uult natura, uideri,
Pulcer, abest formæ cui tamen omne decus.
At qui pauper agit celebri sine nomine uitam,
Magnarum dominus uult uideatur opum.
Festinant omnes ditescere, naue pererrat
Hic, ut magna domum lucra reportet, aquas.
Perq; freti uentis dare uela minacibus undas
Audet, & his uitam posthabet ille bonis.

ἄλλος γῆν τέμνον πολυδένδρεον, εἰς ἐνιαυτὸν
 λατρεύει, τοῖσιν καμπύλ' ἄροτρα μέλει.
ἄλλος ἀθηναίης τε καὶ ἡφαίστου πολυτέχνεω,
 ἐργαλέοιν χειροῖν ξυλλέγεται βίοτον.
ἄλλος ὀλυμπιάδων μουσῶν πάρα δῶρα διδαχθεὶς
 ἱμερτῆς σοφίης μέτρον ἐπιστάμενος.
ἄλλον μάντιν ἔθηκεν ἄναξ ἑκάεργος ἀπόλλων,
 ἔγνω δ' ἀνδρὶ κακὸν τηλόθεν ἐρχόμενον.
ᾧ συνομαρτήσωσι θεοί. τὰ δὲ μόρσιμα πάντως
 οὔτε τις οἰωνὸς ῥύσεται, οὔθ' ἱερά.
ἄλλοι παιᾶνος πολυφαρμάκου ἔργα ἔχοντες
 ἰητροί, καὶ τοῖς οὐδὲν ἔπεστι τέλος.
πολλάκι δ' ἐξ ὀλίγης ὀδύνης μέγα γίνεται ἄλγος,
 κοὔ τις λύσαιτ' ἂν ἤπια φάρμακα δούς.
τὸν δὲ κακοῖς νούσοισι κυκώμενον, ἀργαλέαις τε
 ἁψάμενος χειροῖν αἶψα τίθησ' ὑγιῆ.
μοῖρα δέ τοι θνητοῖσι κακὸν φέρει, ἠδὲ καὶ ἐσθλόν,
 δῶρα δ' ἄφυκτα θεῶν γίνεται ἀθανάτων.
πᾶσι δέ τοι κίνδυνος ἐπ' ἔργμασιν, οὐδέ τις οἶδεν
 ᾗ χήσειν μέλλει χρήματος ἀρχομένου.
ἀλλ' ὁ μὲν εὖ ἔρδειν πειρώμενος, οὐ προνοήσας,
 εἰς μεγάλην ἄτην καὶ χαλεπὴν ἔπεσε.
τῷ δὲ κακῶς ποιεῦντι θεὸς περὶ πάντα δίδωσι
 συντυχίην ἀγαθήν, ἔκλυσιν ἀφροσύνης.
πλούτου δ' οὐδὲν τέρμα πεφασμένον ἀνδράσι κεῖται,
 οἳ γὰρ νῦν ἡμῶν πλεῖστον ἔχουσι βίον,
διπλασίως σπεύδουσι, τίς ἂν κορέσειεν ἅπαντας;
 κέρδεά τοι θνητοῖς ὤπασαν ἀθάνατοι.

Hic arat arboreo decoratam germine terram,
Qui seruam agricolis ferre laborat opem.
Ille Mineruæ colit, Vulcane tuam ille sed artem,
Atq; manu callum quærit habente cibos.
Musarum ille uolens pulcerrima dona doceri,
Vt sapiendi olim dulce sequatur opus.
Augurijs illum uarijs instruxit Apollo,
Vt mala uenturi temporis ille sciat.
Illa iuuante Deo facit. At non fata morari
Vllius omen auis, uictima nulla potest.
Sunt qui autore tenent artem Pœone medendi,
Ars quorum optato fine subinde caret.
Parua mouet magnos quia quondam causa dolores,
Quos medicina satis nulla leuare potest.
Sæpe graues etiam morbi cui membra fatigant,
Hunc medici sanum dextra repente facit.
Nos grauat aduersis fortuna, iuuatq; secundis,
Vtraq; dona Deûm nemo cauere potest.
Rem quamcunq; geras, discrimine nulla uacabit,
Nemo, quam finem poßit habere, uidet.
Qui dignam rem laude sequi parat, errat agendo,
Et damno patitur triste sequente malum.
At qui ritè nihil facit, huic fortuna laborem,
Omneq; dante Deo tale secundat opus.
Non est diuitijs modus, harum dira cupido
Fine caret, quibus est copia grandis opum,
Bis tantas quærunt, poterit saturare quis omnes?
Lucra Deo nôris larga uolente dari.

Lucra

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0147-2

ἄτη δ' ἐξ αὐτῶν ἀναφαίνεται, ἣν ὁπόταν Ζεὺς
πέμψῃ τισομένην, ἄλλοτε ἄλλος ἔχει.

Τοῦ αὐτοῦ.

οὐδὲ μάκαρ οὐδεὶς πέλεται βροτὸς, ἀλλὰ πονηροὶ
πάντες ὅσους θνητοὺς ἠέλιος καθορᾷ.

Τοῦ αὐτοῦ.

μηδέ μοι ἄκλαυστος θάνατος μόλοι, ἀλλὰ φίλοισι
καλλείποιμι θανὼν ἄλγεα καὶ στοναχάς.

Τοῦ αὐτοῦ.

ἐκ νεφέλης πέλεται χιόνος μένος, ἠδὲ χαλάζης,
βροντὴ δ' ἐκ λαμπρᾶς γίνεται ἀστεροπῆς,
ἐξ ἀνέμων δὲ θάλασσα ταράσσεται. ἢν δέ τις αὐτὴν
μὴ κινῇ, πάντων ἐστὶ δικαιοτάτη.
ἀνδρῶν δ' ἐκ μεγάλων πόλις ὄλλυται. εἰς δὲ μονάρχου
δῆμος ἀϊδρείῃ δουλοσύνην ἔπεσε.
δήμῳ μὲν ἔδωκα τόσον κράτος, ὅσον ἐπαρκεῖ,
τιμῆς οὔτ' ἀφελὼν, οὔτ' ἐπορεξάμενος.
οἳ δ' εἶχον δύναμιν, καὶ χρήμασιν ἦσαν ἀγητοί,
καὶ τοῖς ἐφρασάμην μηδὲν ἀεικὲς ἔχειν.
ἔστην δ' ἀμφιβαλὼν κρατερὸν σάκος ἀμφοτέροισι,
νικᾶν δ' οὐκ εἴασ' ἀμφοτέρους ἀδίκως.

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἀλλὰ σὺ μὲν Σολίοισι πολὺν χρόνον ἐνθάδ' ἀνάσσων,
τήνδε πόλιν ναίοις καὶ γένος ὑμέτερον.
αὐτὰρ ἐμὲ ξὺν νηῒ θοῇ κλεινῆς ἀπὸ νήσου,
ἀσκηθῆ πέμποι Κύπρις ἰοστέφανος,
οἰκισμῷ δ' ἐπὶ τῷδε χάριν καὶ κῦδος ὀπάζοι
ἐσθλὸν, καὶ νόστον πατρίδ' ἐς ἡμετέρην.

Lucra mouent Nemesin tamen, illa sed à Ioue summo
 Nunc hos, nunc alios plectere missa uenit.

Alia Eiusdem.

Vita beata sat est nulli, labor occupat omnes,
 Sol hominum æthereo quotquot ab axe uidet.

Eiusdem.

Indefleta rogo mors ne me tradat, amicis
 Sed grauis incumbat me moriente dolor.

Eiusdem.

Nix è nube trahit uires, lapidosaq́; grando,
 Et fragor è sparso fulgure dirus abit.
Et mare conturbant uenti, quod nî qua moueri
 Vis facit, huius aquas occupat alta quies.
A magnis urbs sæpe uiris euertitur, uno
 Exitium ciues cum dominante premit.
Quanta decet, populis duce me tribuenda potestas,
 Non adimi huic nimium, aut crescere debet honos.
Qui pollent opibus, quibus est & magna potestas,
 Hos ratione coli conueniente uelim.
Obieci ipse caput procerum, uulgiq́; furori
 Sæpe meum, at domui uictor utrosq́; nihil.

Alia eiusdem.

Qui Solios regum iamdudum more gubernas,
 Fausta diu hanc urbem sors habitare sinat.
At me, quam teneo, nunc insula naue remittat,
 Cultorem ipsa suum ducat & inde Venus.
Hac quæ sede mihi fautrix aspiret honores,
 Et reducem ad patrias me sinat ire plagas.

Τοῦ αὐτοῦ.

Εἰ δὲ πεπόνθατε λυγρὰ δι' ὑμμετέρην κακότητα,
μή τι θεοῖς τούτων μοῖραν ἐπαμφέρετε.
αὐτοὶ γὰρ τούτους ηὐξήσατ' ἐρύματα δόντες,
καὶ διὰ ταῦτα κακὴν ἔχετε δουλοσύνην.
ὑμμῶν δ' εἷς μὲν ἕκαστος ἀλώπεκος ἴχνια βαίνει,
σύμπασιν δ' ὑμῖν χαῦνος ἔνεστι νόος.
εἰς γὰρ γλῶσσαν ὁρᾶτε, καὶ εἰς ἔπος αἰόλον ἀνδρός,
εἰς ἔργον δ' οὐδὲν γινόμενον βλέπετε.

Τοῦ αὐτοῦ.

Δείξει δὴ μανίην μὲν ἐμὴν βαιὸς χρόνος ἀστοῖς,
δείξει ἀληθείης ἐς μέσον ἐρχομένης.

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἡμετέρη δὲ πόλις κατὰ μὲν Διὸς οὔποτ' ὀλεῖται
αἶσαν, καὶ μακάρων θεῶν φρένας ἀθανάτων,
τοίη γὰρ μεγάθυμος ἐπίσκοπος ὀβριμοπάτρη
Παλλὰς Ἀθηναίη χεῖρας ὕπερθεν ἔχει.
αὐτοὶ δὲ φθείρειν μεγάλην πόλιν ἀφραδίῃσιν.
ἀστοὶ βούλονται χρήμασι πειθόμενοι.
δήμου δ' ἡγεμόνων ἄδικος νόος, οἷσιν ἑτοῖμον
ὕβριος ἐκ μεγάλης ἄλγεα πολλὰ παθεῖν.
οὐ γὰρ ἐπίστανται κατέχειν κόρον, οὐδὲ παρούσας
εὐφροσύνας κοσμεῖν δαιτὸς ἐν ἡσυχίῃ.

πλουτοῦσι δ' ἀδίκοις ἔργμασι πειθόμενοι.

οὔθ' ἱερῶν κτεάνων, οὔτε τι δημοσίων.
φειδόμενοι κλέπτουσιν ἐφ' ἁρπαγῇ ἄλλοθεν ἄλλος,
οὐδὲ φυλάσσονται σεμνὰ δίκης θέμεθλα.

ἣ σιγῶσα

Eiuſdem.

Pœna mouet uobis meritos cum iuſta dolores,
Arguat autores ne qua querela Deos.
Quos irritatos poſſunt ſua iura tueri,
Veſtra malum uobis flebile culpa mouet.
Quilibet aſtutæ ueſtigia uulpis eundo
Denotat, in uicium menſq; proterua ruit.
Fucatos linguæ mirari ſæpe colores,
Non cenſere iuuat, quale quis edat opus.

Eiuſdem.

Ipſa breui inſanire dies me ciuibus æuo
Arguet, & ueri conſcia teſtis erit.

Eiuſdem.

Vis hanc nulla recens nutu Iouis eruet urbem,
Aut quicunq; colunt cœlica regna, Deûm,
Nam præſtans animis tutatrix adſerit illam,
Et ſuper hac palmam Pallas utramq; tenet:
Funditus euertunt ipſi ſed mœnia ciues,
Dum, quæ ſuadet amor, facta ſequuntur, opum.
Qui populo dant iura, rapit mens praua proteruè,
Efficit & promptos probra nefanda pati.
Nam ſeruare modum non hi didicêre, decentem
Læticiam ſtudio nec moderante tenent.
Quos diteſcendi iniuſtè urget auara Cupido,
Prædo ſacrilegas publicus auget opes.
Exercent auidas furto tentante rapinas,
Iuſticiæ leges nec reuerenter habent.

ἣ σιγῶσα σύνοιδε τὰ γινόμενα πρό τ' ἐόντα,
τῷ δὲ χρόνῳ πάντως ἦλθ' ἀποτισαμένη.
ταῦτ' ἤδη πάσῃ πόλει ἔρχεται ἕλκος ἄφυκτον,
εἰς δὲ κακὴν ταχέως ἤλυθε δουλοσύνην.
ἣ στάσιν ἔμφυλον, πόλεμον θ' εὕδοντ' ἐπεγείρει,
ὃς πολλῶν ἐρατὴν ὤλεσεν ἡλικίην.
ἐκ γὰρ δυσμενέων ταχέως πολυήρατον ἄστυ
τρύχεται ἐν συνόδοις τοῖς ἀδικοῦσι φίλους.
ταῦτα μὲν ἐν δήμῳ στρέφεται κακά, τῶν δὲ πενιχρῶν
ἱκνοῦνται πολλοὶ γαῖαν ἐς ἀλλοδαπὴν.
πραθέντες, δεσμοῖσί τ' ἀεικελίῃσι δεθέντες.

οὕτω δημόσιον κακὸν ἔρχεται οἴκαδ' ἑκάστῳ
αὔλειοι δέ τ' ἔχειν οὐκ ἐθέλουσι θύραι.
ὑψηλὸν δ' ὑπὲρ ἕρκος ὑπέρθορεν, εὗρε δὲ πάντως
εἰς γῆς τις φεύγων ἐν μυχῷ ἢ θαλάμῳ.
ταῦτα διδάξαι θυμὸς Ἀθηναίους με κελεύει,
ὡς κακὰ πλεῖστα πόλει δυσνομία παρέχει.
εὐνομία δ' εὔκοσμα καὶ ἄρτια πάντ' ἀποφαίνει,
καὶ θαμὰ τοῖς ἀδίκοις ἀμφιτίθησι πέδας.
τραχέα λειαίνει, παύει κόρον, ὕβριν ἀμαυροῖ,
αὐαίνει δ' ἄτης ἄνθεα φυόμενα.
εὐθύνει δὲ δίκας σκολιάς, ὑπερήφανά τ' ἔργα
πραΰνει, παύει δ' ἔργα διχοστασίης.
παύει δ' ἀργαλέης ἔριδος χόλον, ἔστι δ' ὑπ' αὐτῆς
πάντα κατ' ἀνθρώπους ἄρτια καὶ πινυτά.

Clàm notat hæc Nemesis quàm turpi crimine fiant,
Et tandem ista suas armat in hoste manus.
Hæc uelut ulcus habent urbem incurabile totam
Nunc mala, seruitium triste sat unde subit.
Seditioq; furens uisum dormire Gradiuum
Antè, frequens cadat ut cœsa iuuenta, ciet.
Vrbs quia cara trahit tristem hoste domante ruinam,
Perfidiæ sociam dedita perdit opem.
Hæc uersare solent stolidos quia crimina ciues,
Turba frequens uulgi pauperis exul abit.
Pars quorum externis captiua tenetur in oris,
Mancipij ærumnas pars dolet empta loco.
Sic cuiusq; domum mala quondam publica tangunt,
Quæ iubet impatiens aula redire foras.
Transiliunt altos sed muros, accipit horum
Secessus fugiens ui, thalamosq; peti.
Illa docere iuuat me dicta monentis Athenas,
Vt mala quanta ferat non bonus ordo, sciant.
At bonus optato quàm commodet omnibus usu,
Ille graui prauos compede sæpe domat.
Leuigat aspera, & iniustè uim frenat agendi,
Et nascente mali semina flore uetat.
Prauas hic leges, hic ausa proterua cohercet,
Sedat & infestæ seditionis opus.
Atq; graues rixas domat, hoc moderante labores,
Omnia mortales conuenienter agunt.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0153-5

ΣΙΜΩΝΙΔΟΥ

Οὐδὲν ἐν ἀνθρώποισι μένει χρῆμ' ἔμπεδον αἰεί,
ἓν δὲ τὸ κάλλιστον Χῖος ἔειπεν ἀνήρ·
οἵη περ φύλλων γενεή, τοίη δὲ καὶ ἀνδρῶν,
παῦροι μιν θνητῶν οὔασι δεξάμενοι
στέρνοις ἐγκατέθεντο. πάρεστι γὰρ ἐλπὶς ἑκάστῳ
ἀνδρῶν, ἥ τε νέων στήθεσιν ἐμφύεται.
θνητῶν δ' ὄφρα τις ἄνθος ἔχει πολυήρατον ἥβης,
κοῦφον ἔχων θυμὸν πόλλ' ἀτέλεστα νοεῖ.
οὔτε γὰρ ἐλπίδ' ἔχει γηρασέμεν, οὐδὲ θανεῖσθαι,
οὐδ' ὑγιὴς ὅταν ᾖ φροντίδ' ἔχει καμάτου.
νήπιοι, οἷς ταύτῃ κεῖται νόος. οὐδ' ἔτ' ἴσασιν
ὡς χρόνος ἔσθ' ἥβης καὶ βιότου ὀλίγος
θνητοῖς. ἀλλὰ σὺ ταῦτα μαθὼν βιότου ποτὶ τέρμα
ψυχῇ τῶν ἀγαθῶν τλῆθι χαριζόμενος.

ΕΥΗΝΟΥ ΠΑΡΙΟΥ.

Πολλοῖς ἀντιλέγειν μὲν ἔθος περὶ παντὸς ὁμοίως,
ὀρθῶς δ' ἀντιλέγειν οὐκέτι τοῦτ' ἐν ἔθει.
καὶ πρὸς μὲν τούτους ἀρκεῖ λόγος ὡς ὁ παλαιός·
σοὶ μὲν ταῦτα δοκοῦντ' ἔστιν, ἐμοὶ δὲ τάδε.

ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΥ.

Καὶ γὰρ ἐγὼ τὰ μὲν ὅσα καρήατι τῆμος ἔδωκα,
ξανθὰ σὺν εὐόδμοις ἀκρολιπῆ στεφάνοις.
ἄπνοα πάντ' ἐγένοντο παραχρῆμ', ὅσα δ' ἀκουὰς
εἰσεθέμην ἔτι μοι μοῦνα πάρεστι τάδε.

ΤΕΛΟΣ.

CARMINA SIMONIDÆ.

Nil ſine fine manet firmum mortalibus ægris,
Qua de re Vates quàm bene Chius ait?
Quale genus leuium foliorum eſt, tale uirorum,
Hæc qui uerba recens auribus hauſta tenent,
Inſigunt animis raró, ſua cuiq; Cupido,
Innatam puero quam ſibi nouit, adeſt.
Quisquis agit læto præſtantem flore iuuentam,
Vana leui feruens pectore multa facit.
Nam nec poſſe ſenem fieriúe, moriúe ueretur,
Æger ob exigui ſitq; laboris opus.
Stulti ſunt, quibus hæc exercet opinio mentem,
Non iuuenile breui tempus abire uident.
Hæc præcepta ſequi ſub finem nitere uitæ,
Gratificans animæ nec niſi uiue tuæ.

EVENI PARII.

Multi, qui gaudent contraria more loquendi,
At non moris item talia uera loqui.
Hos notat antiquo tibi ſermo profectus ab æuo:
Quæ tibi, non nobis illa perinde placent.

CALLIMACHI.

Quæ tribui flauis olim ornamenta capellis,
Forſan odoratis ſerta ſuperba roſis:
Illorum omnis abiuit odor, quas aure notaui,
Rerum mente mihi ſemper imago ſedet.

FINIS.

τῷ θεῷ δόξα.

ΟΜΗΡΟΥ ΒΑ-ΤΡΑΧΟΜΥΟ-ΜΑΧΙΑ.

Ἀρχόμενος πρῶτον μουσῶν χορὸν ἐξ ἑλικῶνος
ἐλθεῖν εἰς ἐμὸν ἦτορ ἐπεύχομαι εἵνεκ' ἀοιδῆς.
ἣν νέον ἐν δέλτοισιν ἐμοῖς ἐπὶ γούνασι θῆκα.
δῆριν ἀπειρεσίην πολεμόκλονον ἔργον ἄρηος.
εὐχόμενος μερόπεσσιν ἐς οὔατα πᾶσι βαλέσθαι
πῶς μύες ἐν βατράχοισιν ἀριστεύσαντες ἔβησαν,
γηγενέων ἀνδρῶν μιμούμενοι ἔργα γιγάντων,
ὡς λόγος ἐν θνητοῖσιν ἔην, τοίην δ' ἔχεν ἀρχήν.
Μῦς ποτὲ διψαλέος, γαλέης κίνδυνον ἀλύξας.
πλησίον ἐν λίμνῃ ἁπαλὸν προσέθηκε γένειον.
ὕδατι τερπόμενος μελιηδεῖ, τόνδε κατεῖδε
λιμνόχαρις πολύφημος, ἔπος δ' ἐφθέγξατο τοῖον.
ξεῖνε, τίς εἶ; πόθεν ἦλθες ἐπ' ἠόνα; τίς δέ σ' ὁ φύσας:
πάντα δ' ἀλήθευσον, μὴ ψευδόμενον σε νοήσω,
εἰ γάρ σε γνοίην φίλον ἄξιον, ἐς δόμον ἄξω.
δῶρα δέ τοι δώσω ξεινήια πολλὰ, καὶ ἐσθλά.
εἰμὶ δ' ἐγὼ βασιλεὺς φυσίγναθος, ὃς κατὰ λίμνην
τιμῶμαι, βατράχων ἡγούμενος ἤματα πάντα.
καί με πατὴρ πηλεὺς ποτε γείνατο ὑδρομεδούσῃ
μιχθεὶς ἐν φιλότητι παρ' ὄχθας ἠριδανοῖο.
καὶ σε δ' ὁρῶ καλόν τε, καὶ ἄλκιμον, ἔξοχον ἄλλων.
σκηπτοῦχον βασιλῆα, καὶ ἐν πολέμοισι μαχητὴν
ἔμμεναι,

HOMERI PVGNA RANARVM, ET MVRIVM.

INcipiens canere Aönidum ex Helicone Dearum
Carminis auſpicio precor in mea pectora migrent
Numina, ut, antè breui in genibus quæ uerba notaui,
Et graue Martis opus, nec paruam exponere litem,
Ac cupidas hominum poßim uulgare ſub aures.
Mouerit in Ranas Mus uictor ut arma paluſtres,
Terrigenûm æquandi ceu facta furore Gigantum.
Sermo uiris erat, hoc cui principium extitit olim:
Mus urgente ſiti, ut uim tendiculæ arceat omnem,
Stagna petens teneram rigat hauſto flumine barbam,
Sorbentemq́; iuuant miſti ceu melle liquores.
Limnocharis claro quem uiſum affatur ad undas
Nomine: Tu quis, & unde, ſatum quo ſanguine iactas?
Omnia uera refer, nil ut te fingere diſcam,
Si dignum agnôrim, ſub amœna palatia ducam,
Et cùm grata tibi, tum dona frequentia promam.
Rex ego clarus auis Phyſignathos, aula paluſtris
Me colit, imperij Ranas ego lege guberno.
Meq́; potens Peleus, ac Hydromeduſa parentes
Ad uiridem Eridani fluuium genuêre, ſed ipſum
Te quoq́; ſigna probant pulcrum, fortemq́; tuenti
Ante alios, Regemq́; aſſuetum fortibus armis.

ἔμμεναι, ἀλλ' ἄγε θᾶσσον ἑὴν γενεὴν ἀγόρευε.
τὸν δ' αὖ Ψιχάρπαξ ἠμείβετο, φώνησέν τε.
τίπτε γένος τοὐμὸν ζητεῖς φίλε δῆλον ἅπασιν,
ἀνθρώποις τε, θεοῖς τε, καὶ οὐρανίοις πετεηνοῖς.
Ψιχάρπαξ μὲν ἐγὼ κικλήσκομαι, εἰμὶ δὲ κοῦρος
Τρωξάρταο πατρὸς μεγαλήτορος, ἡ δέ νυ μήτηρ
Λειχομύλη θυγάτηρ Πτερνοτρώκτου βασιλῆος.
γείνατο δ' ἐν καλύβῃ με καὶ ἐξεθρέψατο βρωτοῖς,
σύκοις καὶ καρύοις καὶ ἐδέσμασι παντοδαποῖσι,
πῶς δὲ φίλον ποιῇ με, τὸν εἰς φύσιν οὐδὲν ὁμοῖον.
σοὶ μὲν γὰρ βίος ἐστὶν ἐν ὕδασιν, αὐτὰρ ἔμοιγε,
ὅσσα παρ' ἀνθρώποις τρώγειν ἔθος, οὐδέ με λήθει
ἄρτος τρισκοπάνιστος ἀπ' εὐκύκλου κανέοιο.
οὐδὲ πλακοῦς τανύπεπλος ἔχων πολλὴν σισαμῖδα.
οὐ τόμος ἐκ πτέρνης. οὐχ ἥπατα λευκοχίτωνα.
οὐδὲ τυρὸς νεόπηκτος ἀπὸ γλυκεροῖο γάλακτος,
οὐ χρηστὸν μελίτωμα, τὸ καὶ μάκαρες ποθέουσιν.
οὐδ' ὅσα πρὸς θοίνην μερόπων τεύχουσι μάγειροι,
κοσμοῦντες χύτρας ἀρτύμασι παντοδαποῖσιν.
οὐδέ ποτ' ἐκ πολέμοιο κακὴν ἀπέφυγον ἀϋτὴν,
ἀλλ' εὐθὺς μετὰ μῶλον ἰὼν, προμάχοισιν ἐμίχθην.
οὐ δέδι' ἄνθρωπον καίπερ μέγα σῶμα φοροῦντα.
ἀλλ' ἐπὶ λέκτρον ἰὼν, ἄκρον δάκτυλον καταδάκνω,
καὶ πτέρνης λαβόμην, καὶ οὐ πόνος ἵκανεν ἄνδρα.
νήδυμος οὐκ ἀπέφυγεν ὕπνος, δάκνοντος ἐμεῖο.
ἀλλὰ δύω μάλα πάντα τὰ δείδια, πᾶσαν ἐπ' αἶαν:
κίρκον, καὶ γαλέην οἵ μοι μέγα πένθος ἄγουσι,
καὶ παγίδα στονόεσσαν, ὅπου δολόεις πέλε πότμος.

πλεῖστον

Ergo age uoce tuam nobis edissere stirpem.
Mus huic Psicharpax sua dat responsa roganti:
Laude domum ignotam nulli quid amice requiris
Aut hominumúe, Deûmúe, auiumúe natare per auras
Natarum? ipse uocor Psicharpax, regia proles
Magnanimi sum Troxartæ, is me matre creauit
Lichomyle, quæ Pternotroctæ filia Regis.
Lignea cista locum dabat, hîc me mater alebat.
Ficus erant mihi, nuxq́; cibi, quos copia fudit.
Sed natura modo tibi me quo iunget amicum?
Moris aquas habitare tibi est, mihi carpere gaudent
Qualia mortales, bona, pasci pane uolenti
Promens ter pistam non denegat arca farinam,
Non etiam extensam mihi de sisamide placentam.
Nec deest perna mihi, tunicis redimita nec albis
Hepata, pressus item niueo de lacte recenti
Caseus & grati uel Dijs ex melle liquores,
Quin quascunq́; dapes hominum ad conuiuia nôrunt
Arte parare coci, & uariè condire saporem.
Terga fugæ non do belli grassante tumultu,
Ancipitem in primo quin exequor agmine pugnam,
Nec fugio ipse uirum, qui uastos exhibet artus,
Sed lectum clàm nocte peto, & pede mordicus adsum
Arrepto, nec habere uirum labor inde uidetur,
Nec iucunda quies hunc me rodente relinquit.
At duo me miserum sine fine pericula terrent,
Accipiter, felisq́;, mouent magnum ambo timorem.
Decipulæ insidias etiam, mors unde, pauesco.

πλεῖστον δὴ γαλέην περιδείδια, ἥτις ἀρίστη,
ἣ, καὶ τρωγλοδύνοντα κατὰ τρώγλην ἐρεείνει.
οὐ τρώγω ῥαφάνας, οὐ κράμβας, οὐ κολοκύντας.
οὐ τεύτλοις χλωροῖς ἐπιβόσκομαι, οὐδὲ σελίνοις,
ταῦτα γὰρ ὑμῶν ἐστὶν ἐδέσματα τῶν κατὰ λίμνην.
πρὸς τάδε μειδήσας φυσίγναθος ἀντίον ηὔδα.
ξεῖνε, λίαν αὐχεῖς ἐπὶ γαστέρι, ἔστι καὶ ἡμῖν
πολλὰ μάλ' ἐν λίμνῃ, καὶ ἐπὶ χθονὶ θαύματ' ἰδέσθαι,
ἀμφίβιον γὰρ ἔδωκε νομὴν βατράχοισι κρονίων
σκιρτῆσαι κατὰ γῆν καὶ ἐφ' ὕδασι σῶμα καλύψαι.
εἰ δ' ἐθέλεις καὶ ταῦτα δαήμεναι, εὐχερές ἐστιν.
αἴρω σ' ἐν νώτοισι, κράτει δέ με μή ποτ' ὄληαι,
ὅπως γηθόσυνος τὸν ἐμὸν δόμον εἰσαφίκηαι,
ὣς ἄρ' ἔφη, καὶ νῶτ' ἐδίδου, ὃς ἔβαινε τάχιστα,
χεῖρας ἔχων ἁπαλοῖο κατ' αὐχένος ἅλματι κούφῳ,
καὶ πρῶτον μὲν ἔχαιρεν, ὅτ' ἔβλεπε γείτονας ὅρμους
νήξει τερπόμενος φυσιγνάθου, ἀλλ' ὅτε δὴ ῥα
κύμασι πορφυρέοις ἐπεκλύζετο πολλὰ δακρύων,
ἄχρηστον μετάνοιαν ἐμέμφετο, τίλλε δὲ χαίτας,
καὶ πόδας ἔσφιγγεν κατὰ γαστέρος, ἐν δέ οἱ ἦτορ
πάλλετ' ἀηθείῃ, καὶ ἐπὶ χθόνα βούλετ' ἱκέσθαι,
δεινὰ δ' ἐπεστονάχιζε, φόβου κρυόεντος ἀνάγκῃ.
οὐρὴν μὲν πρῶτ' ἔπλασ' ἐφ' ὕδασιν ἠΰτε κώπην
σύρων, εὐχόμενός τε θεοῖς ἐπὶ γαῖαν ἱκέσθαι.
ὕδασι πορφυρέοισιν ἐκλύζετο, πολλὰ δ' ἐβόα.
καὶ τοῖον φάτο μῦθον, ἀπὸ στόματος δ' ἀγόρευεν:
οὐχ οὕτω νώτοισιν ἐβάστασε φόρτον ἔρωτος
ταῦρος, ὅτ' εὐρώπην διὰ κύματος ἦγ' ἐπὶ κρήτην.

Sed diram timeo plus, quàm mala cætera, felem,
Nos etiam irreptans quæ sæpe foramina captat.
Braßica, seu raphani me, siue cucurbita Murem
Nulla iuuat, uirides betæúe, apijúe sapores.
Dona cibum uobis dant hæc habitantibus undas.
Orsus ad hæc ibi subridens Physignathos inquit,
Ventris amice bona ostentas, & qualia uasti
Suppeditant miranda mihi campi, atq; paludes.
Terra cibum nutu Iouis exhibet, undaq́; Ranis,
Et saltare licet per humum, abdere corpus & undis.
Si lustrare iuuat, facilis labor illa uidendi.
Te mea terga uehent, tu, ne excutiare, cauebis.
Vt lætum excipiat te regia nostra sub undis.
Finijt has uoces: mox terga leui ardua saltu
Occupat, & teneram ceruice prehendit ituræ
Mus utraq́; manu, uicino gaudia portu
Primum exercebant quem delectante natatu.
At iam cœruleis lacrimans quia mergitur undis,
Stulticiam serò mutans ab fronte capillos
Diripit, & stringens pede uentrem hærere laborat
Nequicquam, & terram uult corde pauente tueri,
Datq́; graues gemitus urgente timore pericli.
Visus eunte suo ceu remum ducere caudam
Est uectore, Deos orans contingere terram
Frustra, cœruleas magno clamore sub undas
Mersus, in autorem necis hæc sua uerba profatur:
In tergo per aquas onus haud ita geßit amoris
Taurus, ubi Europen Cretæ tramisit in oras.

ὣς ἔμ᾽ ἐπιπλώσας ἐπινώτιον ἤγεν, ἐς οἶκον.
βάτραχος ὑψώσας ὠχρὸν δέμας ὕδατι λευκῷ.
ὕδρος δ᾽ ἐξαπίνης ἀνεφαίνετο δεινὸν ὅραμα.
ἀμφοτέροις, ὀρθὸν δ᾽ ὑπὲρ ὕδατος εἶχε τράχηλον
τοῦτον ἰδὼν κατέδυ φυσίγναθος οὔτι νοήσας,
οἷον ἑταῖρον ἔμελλεν ἀπολλύμεναι κατὰ λίμνην.
δῦ δὲ βάθος λίμνης, καὶ ἀλεύατο κῆρα μέλαιναν.
κεῖνος δ᾽ ὡς ἀφέθη, πέσεν ὕπτιος εὐθὺς ἐς ὕδωρ,
χεῖρας δ᾽ ἔσφιγγεν, καὶ ἀπολλύμενος κατέτριζε.
πολλάκι μὲν κατέδυνεν ἐφ᾽ ὕδατι, πολλάκι δ᾽ αὖτε
λακτίζων ἀνέδυνε, μόρον δ᾽ οὐκ ἦν ὑπαλύξαι,
δευόμεναι δ᾽ αἱ τρίχες, πλεῖστον βάρος εἷλκον ἐπ᾽ αὐτῷ.
ὕδασι δ᾽ ὀλλύμενος, τοίους ἐφθέγξατο μύθους.
οὐ λήσεις γε θεοὺς φυσίγναθε ταῦτα ποιήσας.
ναυηγὸν ῥίψας ἀπὸ σώματος, ὡς ἀπὸ πέτρης.
οὐκ ἄν μου κατὰ γαῖαν ἀμείνων ἦσθα κάκιστε
παγκρατίῳ τε, πάλῃ τε, καὶ εἰς δρόμον, ἀλλὰ πλανήσας
εἰς ὕδωρ μ᾽ ἔρριψας, ἔχει θεὸς ἔκδικον ὄμμα.
ποινὴν σὺ τίσεις μυῶν στρατῷ, οὐδ᾽ ὑπαλύξεις.

ταῦτ᾽ εἰπὼν, ἀπέπνευσεν ἐν ὕδασι, τόνδε κατεῖδε
λειχοπίναξ ὄχθῃσιν ἐφεζόμενος μαλακῇσι.
δεινὸν δ᾽ ἐξολόλυξε, δραμὼν δ᾽ ἤγγειλε μύεσσιν.
ὡς δ᾽ ἔμαθον τὴν μοῖραν, ἔδυ χόλος αἰνὸς ἅπαντας.
καὶ τότε κηρύκεσσιν ἑοῖς ἐκέλευσαν ὑπ᾽ ὄρθρον,
κηρύσσειν ἀγορὴν δ᾽ ἐς δώματα τρωξάρταο,
πατρὸς δυστήνου ψιχάρπαγος, ὃς κατὰ λίμνην
ὕπτιος ἐξήπλωτο νεκρὸν δέμας, οὐδὲ παρ᾽ ὄχθαις
ἦν ἤδη τλήμων, μέσσῳ δ᾽ ἐπενήχετο πόντῳ.

Me uelut hærentem ſub tecta paluſtria uectas.
Ergo leuans altè pallentem è flumine Murem
Rana notat uiſu monſtrum huc immane Draconem
Tendere, & erectam ceruicem extare per undas,
Quo uiſo perculſa redit citò Rana ſub amnem,
Haud reputans qualem dare leto poßit amicum.
Stagna nigram fugiens mortem alta ſubiuit aquarum.
At miſer excutitur tergo reſupinus in undas
Mus, ſtringensq́; manus gemitu iam ſtridet inani.
Nunc imas ſubit, ad ſummas nunc nititur undas,
Calcitrat, at mortem uitandi nulla facultas.
Grande madore comas onus, ægros haurit & artus.
Immoriturus aquis hanc edidit ergo querelam:
Non hæc auſa Deos Phyſignathe dira latebunt,
Excutis è dorſo me ceu de rupe ſub undas,
In terra prior ipſe meis non uiribus eſſes,
Pancration, luctámue licet, curſumúe moueres,
Quòd me linquis aquis, uidit en Deus omnia uindex.
Muribus effugies haud pœnam ultoribus æquam.
Hæc ubi fatus erat, uitam expirauit in undas.
Lichopinax, quem mollis habet tum ripa ſedentem,
Rem notat exuiulans horrendum, & muribus index
Cædis abit, ſors illa grauem quibus excitat iram.
Vnde ſuos mittunt præcones, uoce moneri
Quippe iubent quorum, Troxartæ manè frequentet
Gens Murina patrem Pſicharpagis amne peremti,
Nare ſupinus aquis qui poßit inane cadauer,
Nec iuxta ripas, medijs ſed in æquoris undis.

Ergo

ὡς δ' ἦλθον σπεύδοντες ἅμ' ἠοῖ, πρῶτον ἀνέστη
Τρωξάρτης ἐπὶ παιδὶ χολούμενος εἶπέ τε μῦθον:
Ὦ φίλοι, εἰ καὶ μοῦνος ἐγὼ κακὰ πολλὰ πέπονθα
ἐκ βατράχων, ἡ μοῖρα κακὴ πάντεσσι τέτυκται.
εἰμὶ δ' ἐγὼ δύστηνος, ἐπεὶ τρεῖς παῖδας ὄλεσσα.
καὶ τὸν μὲν πρῶτον κατέκτανεν ἁρπάξασα
ἐχθίστη γαλέη τρώγλης ἔκτοσθεν ἑλοῦσα.
τὸν δ' ἄλλον πάλιν ἄνδρες ἀπηνέες ἐς μόρον ἦξαν,
καινοτέραις τέχναις ξύλινον δόλον ἐξευρόντες,
ἣν παγίδα καλέουσι μυῶν ὀλέτειραν ἐοῦσαν
ὁ τρίτος ἦν ἀγαπητὸς ἐμοὶ καὶ μητέρι κεδνῇ.
τοῦτον ἀπέπνιξεν φυσίγναθος ἐς βυθὸν ἄξας,
ἀλλ' ἄγεθ' ὁπλισόμεσθα καὶ ἐξέλθωμεν ἐπ' αὐτοὺς,
σώματα κοσμήσαντες ἐν ἔντεσι δαιδαλέοισι.
ταῦτ' εἰπὼν, ἀνέπεισε καθοπλίζεσθαι ἅπαντας.
καὶ τοὺς μὲν ῥ' ἐκόρυσσεν ἄρης πολέμοιο μεμηλώς,
κνημῖδας μὲν πρῶτα περὶ κνήμῃσιν ἔθηκαν.
ῥήξαντες κυάμους χλωρούς, εὖ τ' ἀσκήσαντες.
οὓς αὐτοὶ διὰ νυκτὸς ἐπιστάντες κατέτρωξαν.
θώρηκας δ' εἶχον καλαμοστεφέων ἀπὸ βυρσῶν.
οὓς γαλέην δείραντες, ἐπισταμένως ἐποίησαν.
ἀσπὶς δ' ἦν λύχνου τὸ μεσόμφαλον, ἡ δέ νυ λόγχη,
εὐμήκεις βελόναι, παγχάλκεον ἔργον ἄρηος.
ἡ δὲ κόρυς, τὸ λέπυρον ἐπὶ κροτάφοισι καρύου.
οὕτω μὲν μύες ἦσαν ἔνοπλοι ὡς δ' ἐνόησαν
βάτραχοι, ἐξανέδυσαν ἀφ' ὕδατος, εἰς δ' ἕνα χῶ-
ἐλθόντες, βουλὴν ξύναγον πολέμοιο κακοῖο (ρον
σκεπτομένων δ' αὐτῶν πόθεν ἡ στάσις, ἤ τίς ὁ θρύλλος.

κῆρυξ

Ergo ſub auroram Mures coïere uocati,
Troxartes quibus orſus ait de funere Nati:
Dira feram quamuis Mures mala ſolus amici
Per Ranas, ſors una tamen mecum excipit omnes.
Tres miſer amiſi triſti diſcrimine Natos.
Inſidijs primum clàm felis adorta peremit,
Ex ipſis raptum generi huic infenſa cauernis.
Fraude graui necuêre uiri crudeliter unum,
Quorum inuenta, dolis eſt lignea machina quædam,
Decipulam dicunt quam factam perdere Mures.
Tertius & patri, & caſtæ matri una uoluptas.
Strangulat hunc imis merſum Pyſignathos undis.
Ergo agite arma feros ſocij moueamus in hoſtes.
Dædaleis & tota cohors ſe muniat armis.
Hæc ait, armari cunctos iubet una uoluntas.
Robora Martis amor, curæ cui bella miniſtrat.
Vnde nouas ocreas ante omnia cruribus aptant,
De uiridi faciunt quas cortice fortè fabarum,
Hi quas rodendo uigiles de nocte cauârant.
Pectus arundineis calamis thoraca gerebat
Contextum arte recens nudatæ è tergore felis,
Cornea ſed clypeum, dat pars auulſa lucernæ.
Haſtam Martis opus quoq; longa miniſtrat ahenum
His acus, & galeæ caua de nuce tegmina fiunt.
Magnanimos uideas Mures hæc arma minari.

Hoc ubi fama docet Ranas, mox amne relicto
Conſilium belli de rebus inire laborant.
At dum perpendunt moueant hunc unde tumultum

κῆρυξ ἐγγύθεν ἦλθε φέρων σκῆπτρον μετὰ χερσί,
τυρογλύφου υἱὸς μεγαλήτορος ἐμβασίχυτρος.
ἀγγέλλων πολέμοιο κακὴν φάτιν, εἶπέ τε μῦθον.
Ὦ βάτραχοι, μύες ὔμμιν ἀπειλήσαντες ἔπεμ-
εἰπεῖν ὁπλίζεσθαι ἐπὶ πόλεμόν τε μάχην τε. (ψαν
εἶδον γὰρ καθ' ὕδωρ ψιχάρπαγα, ὃν κατέπεφνεν
ὑμέτερος βασιλεὺς φυσίγναθος. ἀλλὰ μάχεσθε,
οἵτινες ἐν βατράχοισιν ἀριστῆες γεγάατε.
Ὣς εἰπὼν ἀντέφηνε, λόγος δ' εἰς οὔατα μυῶν
εἰσελθὼν ἐτάραξε φρένας βατράχων ἀγερώχων:
μεμφομένων δ' αὐτῶν φυσίγναθος εἶπεν ἀναστάς.
Ὦ φίλοι οὐκ ἔκτεινον ἐγὼ μῦν οὐδὲ κατεῖδον.
ὀλλύμενον, πάντως ἐπνίγη παίζων παρὰ λίμνην.
νήξεις τὰς βατράχων μιμούμενος, οἱ δὲ κάκιστοι
νῦν ἐμὲ μέμφονται τὸν ἀναίτιον, ἀλλ' ἄγε βουλὴν
ζητήσωμεν, ὅπως δολίους μύας ἐξολέσωμεν,
τοὶ γὰρ ἐγὼν ἐρέω ὥς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα.
σώματα κοσμήσαντες, ἔνοπλοι στῶμεν ἅπαντες,
ἄκροις παρ χείλεσιν ὅπου κατάκρημνος ὁ χῶρος,
ἡνίκα δ' ὁρμηθέντες ἐφ' ἡμέας ἐξέλθωσι,
δραξάμενοι κορύθων, ὅς τις σχεδὸν ἀντίον ἔλθοι,
ἐς λίμνην αὐτοὺς σὺν ἔντεσιν εὐθὺ βάλωμεν.
οὕτω γὰρ πνίξαντες ἐν ὕδασι τοὺς ἀκολύμβους.
στήσομεν εὐθύμως τὸ μυοκτόνον ὧδε τρόπαιον.
Ὣς ἄρα φωνήσας, ὅπλοις ἐνέδυσεν ἅπαντας
φύλλοις μὲν μαλαχῶν κνήμας ἑὰς ἀμφεκάλυψαν.
θώρηκας δ' εἶχον χλοερῶν πλατέων ἀπὸ τεύτλων.
φύλλα δὲ τῶν κραμβῶν εἰς ἀσπίδας εὖ ἤσκησαν.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0166-8
DFG

Mures, præco cito pede sceptriger imminet illis,
Qui patre Tyroglypho fuerat satus, Embasichytros.
Nunciat ille minas hostiles talia fando:
O Ranæ bellum graue me præcone minantur,
Vos tentare iubent secum qui prælia, Mures.
Æquoreis mersum Psicharpaga uidimus undis,
Quem Rex cæde tulit Physignathos, ergo tueri
Vos certate, uiget præsens si in pectore uirtus.
Hæc effatus abit, qui uox ubi contigit aures
Ranis, magna metus trepidi fit causa superbis,
Ob cædem quibus iratis Physignathos inquit:
Non ego submersi, uidiúe mori æquore Murem,
O Ranæ ipse tulit ludens in littore mortem,
Æmulus æquandi Ranarum more natatus,
Me necis autorem falsò gens improba fingit.
Ergo dolis usos delendi occasio Mures
Inuenienda, decet periuram excindere gentem
Ipse, quod esse putem non rebus inutile, dicam.
Cunctos muniri solitis nos expedit armis
Ad ripam, præceps ubi terra locum exhibet aptum.
Vt, procul in nos quem mouet impetus acer eundi,
Hunc prensum galea, prope dum ferus imminet hostem
Præcipitem exuuijs spoliatum demus in undas.
Hac iuuet exortes ui suffocare natandi,
Muribus & cæsis nos pulcra trophæa sequentur.
Hæc ubi dixit, amor subit omnibus arma gerendi.
Hinc maluæ folijs circundare crura laborant.
Pro thorace tegunt uirides & pectora betæ,

ἔγχος δ' ὀξύσχοινος ἑκάστῳ μακρὸς ἀρήρει.
ἡ κόρυθες κοχλιῶν λεπτῶν κέρατ' ἀμφικάλυπτον.
φραξάμενοι δ' ἔστησαν ἐπ' ὄχθαις ὑψηλῇσι,
σείοντες λόγχας, θυμοῦ δ' ἔμπλητο ἕκαστος.
Ζεὺς δὲ θεοὺς καλέσας εἰς οὐρανὸν ἀστερόεντα,
καὶ πολέμου πληθὺν δείξας κρατερούς τε μαχητὰς
πολλοὺς καὶ μεγάλους, ἠδ' ἔγχεα μακρὰ φέροντας,
οἷος κενταύρων στρατὸς ἔρχεται, ἠδὲ γιγάντων.
ἡδὺ γελῶν ἐρέεινε, τίνες βατράχοισιν ἀρωγοί.
ἢ μυσὶν ἀθανάτων, καὶ Ἀθηναίην προσέειπεν.
ὦ θύγατερ, μυσὶν ἦρ' ἐπαλεξήσουσα πορεύσῃ:
καὶ γὰρ σοῦ κατὰ νηὸν ἀεὶ σκιρτῶσιν ἅπαντες,
κνίσῃ τερπόμενοι καὶ ἐδέσμασιν ἐκ θυσιάων.
Ὣς ἄρ' ἔφη Κρονίδης· τὸν δὲ προσέειπεν Ἀθήνη:
ὦ πάτερ, οὐκ ἂν πώποτ' ἐγὼ μυσὶ τειρομένοισιν
ἐλθοίμην ἐπαρωγός, ἐπεὶ κακὰ πολλά μ' ἔοργαν.
στέμματα βλάπτοντες καὶ λύχνους εἵνεκ' ἐλαίου.
τοῦτο δέ μου λίην ἔδακε φρένας, οἷον ἔρεξαν.
πέπλον μου κατέτρωξαν, ὃν ἐξύφηνα καμοῦσα,
ἐκ ῥοδάνης λεπτῆς καὶ στήμονα λεπτὸν ἔνησα,
τρώγλας τ' ἐμποίησαν. ὁ δ' ἠπητής μοι ἐπέστη.
καὶ πράσσει με τόκους, τοῦτο χάριν ἐξώργισμαι.
χρησαμένη γὰρ ὕφηνα, καὶ οὐκ ἔχω ἀνταποδοῦναι.
ἀλλ' οὐδ' ὣς βατράχοισιν ἀρηγέμεν οὐκ ἐθελήσω.
εἰσὶ γὰρ οὐδ' αὐτοὶ φρένας ἔμπεδοι, ἀλλά με πρῴ-
ἐκ πολέμου ἀνιοῦσαν ἐπεὶ λίην ἐκοπώθην (την,
ὕπνου δευομένην, οὐκ εἴασαν θορυβοῦντες
οὐδ' ὀλίγον καταμῦσαι, ἐγὼ δ' ἄυπνος κατεκείμην

τὴν κε-

Et folijs habile aptatis fit braßica scutum.
Lancea iuncus erat mucrone tremendus acuto.
Testa caput teneræ circundat idonea conchæ:
Iamq́; petunt summas tentando prælia ripas,
Et uibrant hastas, animi ingens cuilibet ardor.
Territus ad cœli ore Deos en Iupiter arcem
Conuocat, & numerum bellantum, & robur, & iram,
Quamq́; gerant longas humeris altè, indicat, hastas.
Centauri moueant ui quali, aut bella Gigantes.
Suauiter hinc ridens qui Ranas, quiq́; Deorum
Ille iuuent Mures rogat, affaturq́; Mineruam:
Me sata patre putem te Muribus adfore Pallas?
Per secreta tui saltare sacraria templi
Ausos? nidor, & esca iuuant præbentibus aris.
Iupiter hæc, quem sic affata Minerua uicißim:
O pater autor opis uexatis Muribus adsim
Fas erit, unde mouent mihi damna profecta dolorem?
Dum lychnos olei mihi amore, measq́; coronas
Rodunt, illa nimis me quorum audacia turbat.
Fila mihi pulcri triuêre tenerrima pepli,
Quod tenui intexens ego tramam stamine neui.
Omne riget laceris filis, me fœnora poscit
Debita sutor, & instando mihi suscitat iram,
Qui dedit utendam, nequeo quam reddere, tramam.
Verum nec Ranas ideo ipsa iuuare laborem.
Nam sat firma nec his in me mens, forte recenti
Cùm bello defuncta, grauiq́; labore cubarem
Muneredulcis egens somni, non rauca tumultu

τὴν κεφαλὴν ἀλγοῦσα, ἕως ἐβόησεν ἀλέκτωρ.
ἀλλ' ἄγε παυσώμεθα θεοὶ τούτοισιν ἀρήγειν,
μή κέ τις ἡμείων τρωθῇ βέλει ὀξυόεντι.
εἰσὶ γὰρ ἀγχέμαχοι καὶ εἰ θεὸς ἀντίος ἔλθοι.
πάντες δ' οὐρανόθεν τερπώμεθα δῆριν ὁρῶντες.
Ὣς ἄρ' ἔφη τῇ δ' αὖτε πεπείθοντο θεοὶ ἄλλοι
πάντες ὁμῶς δὲ ἀολλέες ἤλυθον εἰς ἕνα χῶρον,
κὰδ δ' ἦλθον κήρυκε τέρας πολέμοιο φέροντε,
καὶ τότε κώνωπες μεγάλας σάλπιγγας ἔχοντες,
δεινὸν ἐσάλπιζον πολέμου κτύπον, οὐρανόθεν δὲ
ζεὺς κρονίδης βρόντησε τέρας πολέμοιο κακοῖο.
Πρῶτος δ' ὑψιβόας, λειχήνορα οὔτασε δουρὶ
ἑσταότ' ἐν προμάχοις κατὰ γαστέρα εἰς μέσον ἧπαρ.
κὰδ δ' ἔπεσεν πρηνὴς, ἁπαλὰς δ' ἐκόνισεν ἐθείρας.
τρωγλοδύτης δὲ μετ' αὐτὸν ἀκόντισε πηλείωνα.
πῆξεν δ' ἐν στέρνῳ στιβαρὸν δόρυ, τὸν δὲ πεσόντα.
εἷλε μέλας θάνατος, ψυχὴ δ' ἐκ σώματος ἔπτη.
σευτλαῖος δ' ἄρ' ἔπεφνε βαλὼν κέαρ ἐμβασίχυτρον,
ἀρτοφάγος δὲ πολύφωνον κατὰ γαστέρα τύψεν.
ἤριπε δὲ πρηνὴς, ψυχὴ δὲ μελέων ἐξέπτη.
λιμνόχαρις δ' ὡς εἶδεν ἀπολλύμενον πολύφωνον,
τρωγλοδύτην πέτρῳ μυλοειδεῖ τρῶσεν ἐπιφθὰς.
αὐχένα πὰρ μέσον, τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψεν.
λειχήνωρ δ' αὐτοῖο τιτύσκετο δουρὶ φαεινῷ,
καὶ βάλεν οὐδ' ἀφάμαρτε καθ' ἧπαρ, ὡς δ' ἐνόησε
κραμβοφάγος ὄχθαισι βαθείαις ἔμπεσε φεύγων.
ἀλλ' οὐδ' ὣς ἀπέληγεν ἐν ὕδασιν, ἤλασε δ' αὐτόν.
κάππεσε δ' οὐκ ἀνένευσεν, ἐβάπτετο δ' αἵματι λίμνη
πορφυρέῳ,

Turba quiesse tulit, sic noctem insomnis agebam,
Meq; dolor capitis, dum clanguit ales, habebat.
Verùm age Dij neutris dignemur adesse iuuando,
Ne nostrum telo quem uulneret ictus acuto:
Comminus arma gerent, uel si Deus obuius ibit.
Nos iuuet è cœli speculari culmine pugnam.
Sic ait. Huic alij non Dij parêre recusant.
Congregat unde locum subitò congressus in unum.
Iamq; duo belli præcones signa ferebant,
Et culices uastos lituos per inane trahebant,
Signabantq; graui pugnæ clangore tumultum,
Ipse tonante simul quem Iupiter axe iuuabat.
Per iecur Hypsiboas uictor Lichenoris hastam
Traijcit, in primo dum suscipit agmine pugnam,
Polluit ipse cadens tenerum atro puluere crinem,
Troglodytes iaculo dehinc Peliona peremit,
Cui ualidam in medium ferus hastam pectus adegit.
Excipit hunc mors nigra domans in corpore uitam.
Seuthlæus feriens necat inde cor Embasichytro.
Artophagus uentrem Polyphoni sauciat ictu.
Pronus humi unde labat, moxq; artus uita relinquit.
Limnocharis, quia fata notat pereuntis amici,
Troglodyten saxo quatit, haud mora tarda molari
In medio collo, hinc oculi ambo hausêre tenebras.
Lichenor teretem ausa notans huc dirigit hastam,
Quæ nec aberrabat, partemq; per epatis ibat.
Crambophagus cernens id in imas desilit undas,
Non impunè tamen, sub aquis quia percutit ictu

πορφυρέῳ, αὐτὸς δὲ παρ' ἠϊόν' ἐξετανύσθη
χορδῇσιν λιπαρῇσί τε πορνύμενος λαγόνεσσιν.
λιμνίσιος δ' ὄχθαισι τυρόγλυφον ἐξενάριξε.
πτερνογλύφον δ' ἰδὼν καλαμίνθιος, εἰς φόβον ἦλ-
ἥλατο δ' ἐς λίμνην φεύγων τὴν ἀσπίδα ῥίψας. (θεν.
ὑδρόχαρις δέ τε πέφνε πτερνοφάγον βασιλῆα,
χερμαδίῳ πλήξας κατὰ βρέγματος, ἐγκέφαλος δὲ
ἐκ ῥινῶν ἔσταζε, παλάσσετο δ' αἵματι γαῖα.
λειχοπίναξ δ' ἔκτεινεν ἀμύμονα βορβοροκοίτην
ἔγχει ἐπαΐξας, τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψε.
πρασσοφάγος δ' ἰδὼν, ποδὸς εἵλκυσε κνισσοδιώκτην,
ἐν λίμνῃ δ' ἀπέπνιξε κρατήσας χειρὶ τένοντα.
ψιχάρπαξ δ' ἤμυν' ἑτάρων περὶ τεθνειώτων,
καὶ βάλε πηλούσιον κατὰ νηδύος εἰς μέσον ἧπαρ.
πίπτε δέ οἱ πρόσθεν. ψυχὴ δ' ἄϊδός δε βεβήκει.
πηλοβάτης δ' ἐσιδὼν, πηλοῦ δράκα ῥίψεν ἐπ' αὐτόν.
καὶ τὸ μέτωπον ἔχρισε, καὶ ἐξετύφλου παρὰ μικρόν.
θυμώθη δ' ἄρα κεῖνος ἑλὼν δέ γε χειρὶ παχείῃ
κείμενον ἐν πεδίῳ λίθον ὄβριμον ἄχθος ἀρούρης,
τῷ βάλε πηλοβάτην ὑπὸ γούνατα, πᾶσα δ' ἐκλάσθη
κνήμη δεξιτερὴ, πέσε ὕπτιος ἐν κονίῃσι.
κραυγασίδης δ' ἤμυνε, καὶ αὖθις βαῖνεν ἐπ' αὐτόν.
τύψε μέσην δ' αὐτὸν κατὰ γαστέρα, πᾶς δέ οἱ εἴσω
ὀξύσχοινος δῦνε. χαμαὶ δ' ἔκχυτο ἅπαντα
ἔγκατ', ἐφελκομένῳ ὑπὸ δούρατι χειρὶ παχείῃ.
σιτοφάγος δ' ὡς εἶδεν ἐπ' ὄχθῃσιν ποταμοῖο
σκάζων ἐκ πολέμου, ἀνεχάζετο τείρετο δ' αἰνῶς.
ἥλατο δ' ἐς τάφρον, ὅπως φύγῃ αἰπὺν ὄλεθρον.

Idem uictor, & extincti cruor inficit amnem,
Qui quoniam casu mortem prope littus obiuit,
Et pingues uenas huic fluctus, & ilia iactant.
Limnisius uitaq; Tyroglyphon orbat, & armis.
Pternoglyphum cernens Calaminthius extimet hostē,
Abijciensq; metu clypeum celer insilit undas.
Pternophago Hydrocharis uitam necis eripit autor,
Ceruici illidens graue saxum, hinc sparsa cerebri
Per nares pars est, & terra cruore madebat.
Lichopinax uacuum sed crimine Borborocœten
Contorquens hastam ferit, hinc mors occupat illum.
Praßophagus prensum pede mergens Cnissodioctem
Amne, manuq; tenens collum suffocat in undis.
Psicharpax socios ulcisci cæde peremtos
Ardens per iecur ecce ferit Pelusion armis,
Qui cadit ante pedes, animam niger excipit orcus.
Pelobates notat, atq; luti coniectat in hostem
Massam, & commaculans faciem propè lumine priuat,
Cui mouet hic iram pudor, ingenti unde prehendit
Grande manu saxū mox, quod graue campus habebat,
Quo dum Pelobaten petit, ictu fracta supinum
Tibia dextra pedum collabi in puluere cogit.
Craugasides uerò ire parat mox ultor in hostem,
Cui mediam iunco penetrante secabat acuto
Aluum, effusa ferunt huic intestina labanti
In terram, cùm crassa manus longam intulit hastam,
Sitophagus quam forte notans in margine cædem
Bella fugit claudo pede, quem metus acris agebat,

τρωξάρτης δ᾽ ἔβαλεν φυσίγναθον ἐς πόδα ἄκρον.
ὦκα δὲ τειρόμενος ἐς λίμνην ἥλατο φεύγων.
τρωξάρτης δ᾽ ὡς εἶδεν ἔθ᾽ ἡμίπνουν προπεσόντα.
καὶ οἱ ἐπέδραμεν αὖθις ἀποκτάμεναι μενεαίνων.
πρασσαῖος δ᾽ ὡς εἶδεν ἔθ᾽ ἡμίπνουν προπεσόντα
ἦλθε διὰ προμάχων καὶ ἀκόντισεν ὀξέϊ σχοίνῳ.
οὐδ᾽ ἔρρηξε σάκος, χέτο δ᾽ αὐτοῦ δουρὸς ἀκωκή.
ἦν δέ τις ἐν μύεσσι νέος παῖς ἔξοχος ἄλλων.
ἀγχέμαχος φίλος υἱὸς, ἀμύμονος ἀρτεπιβούλου
ὄρχαμος, αὐτὸν ἄρη φαίνων κρατερὸς μοριδάρπαξ.
ὃς μόνος ἐν μύεσιν ἀριστεύεσκε μάχεσθαι.
στῆ δὲ παρὰ λίμνην γαυρούμενος οἶος ἀπ᾽ ἄλλων.
στεῦτο δὲ πορθήσειν βατράχων γένος αἰχμητάων.
καὶ νύ κεν ἐξετέλεσσεν, ἐπεὶ μεγὰ οἱ σθένος ἦεν.
εἰ μὴ ἄρ᾽ ὀξὺ νόησε πατὴρ ἀνδρῶν τε, θεῶν τε.
καὶ τότ᾽ ἀπολλυμένους βατράχους ᾤκτειρε κρονίων
κινήσας δὲ κάρη, τοίην δ᾽ ἐφθέγξατο φωνήν.

Ω πόποι ἦ μεγα ἔργον ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶμαι.
οὐ μικρόν μ᾽ ἔπληξε μοριδάρπαξ κατὰ λίμνην,
ἐναίρειν βατράχους βλεμεαίνων, ἀλλὰ τάχιστα
παλλάδα πέμψωμεν πολεμόκλονον, ἠδὲ καὶ ἄρην.
οἵ μιν ἀποσχήσουσι μάχης κρατερόν περ ἐόντα.

Ως ἄρ᾽ ἔφη κρονίδης, ἄρης δ᾽ ἀπαμείβετο μύθῳ.
οὔτ᾽ ἄρ᾽ ἀθηναίης κρονίδη σθένος, οὔτε ἄρηος
ἰσχύσει βατράχοισιν ἀρηγέμεν αἰπὺν ὄλεθρον.
ἀλλ᾽ ἄγε πάντες ἴωμεν ἀρηγόνες, ἢ τὸ σὸν ὅπλον
κινείσθω μέγα τιτανοκτόνον ὀβριμοεργόν
ᾧ τιτᾶνας πέφνες ἀρίστους ἔξοχα πάντων,

ἐγκέλα-

In fossam saliens ut mota pericula uitet.
Troxartes ferit & Psysignathon in pede summo,
Qui licet inde fugam tentârit inire sub undas,
Hunc cùm semianimem tamen ille natare uideret,
Insultare recens parat ipsi, & demere uitam.
Semisepulta uidet socium sed membra trahentem,
Et petit ante aciem iunco Prassæus acuto
Hostem, sed scuti cratem ille secare nequiuit.
Mus erat en iuuenis, quo non præstantior alter,
Artepibuli armis clari haud ingloria proles,
Ipsum quem Martem esse putes, Meridarpaga dicunt,
Omnibus unus erat qui belli insignior usu.
Stabat is ad stagni, & reliquis uicinior undas,
Excidiumq; minabatur lacrimabile Ranis,
Remq; secuta fides, tantum illi roboris, esset,
Nî pater ausa Deûmq;, hominumq; stupenda notasset
Et mala Ranarum miseratus acerba fuisset.
Ipse caput mouet, & talem incipit edere uocem:
O Dij triste notant oculi hoc opus esse futurum,
Stans non ipse parum Meridarpax terret ad amnem,
Magna trucidandi Ranas cui mota cupido,
Pallada me mitti, seu Martem iudice fas est,
Egregium pugnare uetent qui robore Murem.
Iupiter hæc, cui Mars responsa dat ore uicißim:
Nec uim Pallas habet, nec ego in certamina tantam
Exitij poßimus ut his auertere causam.
Verùm age nos omnes agat una cupido iuuandi,
Siue tuum spargas, quo olim occubuêre Gigantes,

ἐγκέλαδον τ' ἐπέδησας, ἴδ' ἄγρια φῦλα γιγάντων.
ὣς ἄρ' ἔφη, κρονίδης δ' ἔβαλε ψολόεντα κεραυνόν.
πρῶτα μὲν ἐβρόντησε, μέγαν δ' ἐλέλιξεν ὄλυμπον.
αὐτὰρ ἔπειτα κεραυνὸν δειμαλέον διὸς ὅπλον.
ἧκ' ἐπιδινήσας, ὁ δ' ἄρ' ἔπτατο χειρὸς ἄνακτος;
πάντας μὲν ῥ' ἐφόβησε βαλὼν βατράχους τε μύας τε
ἀλλ' οὐδ' ὣς ἀπέληγε μυῶν στρατός, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον
ἵετο πορθήσειν βατράχων γένος αἰχμητάων,
εἰ μὴ ἀπ' οὐλύμπου βατράχους ἐλέησε κρονίων,
ὅς ῥα τότε βατράχοισιν ἀρωγοὺς εὐθὺς ἔπεμψεν.
ἦλθον δ' ἐξαίφνης νωτάκμονες ἀγκυλοχῆλαι,
λοξοβάται στρεβλοὶ ψαλιδόστομοι ὀστρακόδερμοι,
ὀστοφυεῖς πλατύνωτοι, ἀποστίλβοντες ἐν ὤμοις.
βλαισοὶ χειροτένοντες, ἀπὸ στέρνων ἐσορῶντες.
ὀκτάποδες δικάρηνοι ἀχειρέες, οἳ δὲ καλεῦνται
καρκίνοι, οἵ ῥα μυῶν οὐρὰς στομάτεσσιν ἔκοπτον,
ἠδὲ πόδας, καὶ χεῖρας, ἀνεγνάμπτοντο δὲ λόγχαι.
οὓς καὶ ὑπέδεισαν δειλοὶ μύες οὐδ' ὑπέμειναν.
ἐς δὲ φυγὴν ἐτράποντο, ἐδύετο δ' ἥλιος ἤδη,
καὶ πολέμου τελετή, μονοήμερος ἐξετελέσθη.

τέλος τοῦ ὁμήρου βατραχομυομαχίας.

Telum, quoq; potens Titanum excisa propago est.
Enceladum uinxti, & genus horum immane cathenis.
Sic ait. At rutili spargendo fulminis ignem
Iupiter antè tonans magnum tremefecit Olympum,
Vi torquente suum cùm formidabile telum
Iecit, idemq́; manu missum iaculante uolauit.
Maximus hinc Ranas, & Mures terror agebat.
Muribus haud pugnæ sed dira cupido quieuit.
Ardent inuisam Ranarum excindere gentem,
Sed miseratus opem fert his moderator Olympi,
Ocyus auxilij qui spem, uiresq́; ministrat.
Nam ciet, incudes quorum uelut ardua gestant
Dorsa, manus uncæ, quibus & uestigia gressum
Obliquant, & acus peracutas ora minantur.
Purpureamq́; cutem ostentant, testa ossea munit,
Lataq́; terga, notis humeri rutilantibus ardent,
Blæsi, neruosæq́; manus, à pectore spectant
His oculi, octopedes, manuumq́; labore prehendi
Haud facili possunt, hos dicunt nomine Cancros.
Muribus hi caudas incidunt ore, pedesq́;,
Atq; manus, aciem hastarum sed dura retundunt
Dorsa, graui Mures frustra quas robore torquent,
Inq; fugam uersi sunt, & Sol occidit umbris.
Vno gesta die sic prælia tanta quièrunt.

ΤΕΛΟΣ.

PHILIP. MELANTH.

Mus breuis & saliens in gurgite Rana palustri,
Dum nulla caussa prælia stulta cient:
Fulmineo pugnas Iouis ira fragore diremit,
Et tandem fugiens agmen utrumq; perit:
Sic modo dira serunt ex bellis bella Tyranni,
Nec res, sed cœcos armat utrinq; furor.
Pestiferiq; magis Thebana Sphinge Sophistæ
Verba uenenato friuola felle linunt.
Aspicit hæc uindex oculis Deus omnia iustis,
Nec, graue cum sparget fulmen, inermis erit.
Gnate Dei bonitate tua mala tanta leuato,
Et serues cœtus Christe regasq; pios.

ERRATVM.

Pag. A. facie 15. Versu 18. lege pro iam à.

Pag: B. facie 12. post Distichum tertium adde hos uersus.

Tanta uiro nulli contingunt, quanta quis optat,
Fert impoßibili sæpe labore malum.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0179-3

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0180-5
DFG

Cd 562
X2203 03A
m.a.
Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0181-1

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-120808-p0182-6

THEOGNIDIS, PYTHAGORÆ, Phocylidis, Tyrtæi, SOLONIS, ET ALIORVM POEMATA GRÆCA.

ITEM:

HOMERI PVGNA RANARVM ET MVRIVM, SINGVLA, VT LEctor eruditus, & candidus fatebitur, accuratè, & perspicuè reddita carmine Latino ... ago,

Æ ... tradunt,

... labor.

M. HIERONYMO OSIO Turingo P. L.

ADDITA EST VITA PLINII SECVNDI AB EODEM DEscripta carmine Elegiaco.

VITEBERGAE EXCVDEbat Laurentius Schuenck.
1562.